

Tämä on vapaaehtoisesti
laadittu pdf-raportti, joten
se ei täytä Arvopaperi-
markkinalain 7:5§:n mukaista
julkistamisvelvollisuutta.

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Taloudellinen katsaus 2021
Lassila & Tikanoja Oyj

Sisällys

Hallinnointi

2

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021

3

Palkitsemisraportti 2021

14

Hallituksen toimintakertomus

16

Hallituksen toimintakertomus

(sis. selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista)

17

Konsernin tunnusluvut

30

Konsernin tunnusluvut

31

Tunnuslukujen laskentaperusteet

33

Tilinpäätös

34

Konsernin tuloslaskelma

35

Konsernin laaja tuloslaskelma

35

Konsernitase

36

Konsernin rahavirtalaskelma

37

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

38

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

39

Emoyhtiön tilinpäätös

83

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi ja tilinpäätösmerkintä

95

Tilintarkastuskertomus

96

HALLINNOINTI

- 3 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- 14 Palkitsemisraportti

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021

Tämä on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodin mukainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Lassila & Tikanoja Oyj (”L&T tai yhtiö”) esittää selvityksen hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Tämä ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot on julkaistu L&T:n internet-sivuilla osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi.

L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen ja hallitus on sen hyväksynyt. Yhtiön tilintarkastaja on tarkastanut, että tämä selvitys on annettu ja että selvityksen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Lassila & Tikanoja Oyj on Suomessa rekisteröity julkinen osakeyhtiö, joka on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä.

Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossään ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, L&T:n yhtiöjärjestystä, L&T:n hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita.

Hallinnointia koskevat kuvaukset

Yhtiökokous

Yhtiökokous on L&T:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä ajankohtana huhtikuun loppuun mennessä. Lassila & Tikanoja Oyj:n kullakin osakkeella on yksi ääni.

Kokouskutsu ja muut yhtiökokouksen asiakirjat mukaan lukien hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle toimitetaan viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökousta osakkeenomistajien saataville yhtiön päätoimipaikassa ja internetsivuilla osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/yhtiokokous. Kokouskutsu julkistetaan myös pörssitiedotteena. Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, päävastuullinen tilintarkastaja ja hallituksen jäseneksi ehdolla olevat henkilöt ovat läsnä yhtiökokouksessa, ellei poissaoloon ole pätevää syytä.

Yhtiökokouksen pöytäkirja liitteineen on saatavilla yhtiön internetsivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta. Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

Hallinnointirakenne

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

L&T:n vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous päätti perustaa yhtiölle pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ja vahvisti nimitystoimikunnan työjärjestyksen. Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta, hallituksen jäsenten lukumäärästä ja hallituksen jäsenistä. Lisäksi nimitystoimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita. Nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä, joista yhtiön kolme (3) suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden (1) jäsenen. Yhtiön kulloinenkin hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan neljäntenä jäsenenä. Nimitystoimikunta perustettiin toimimaan toistaiseksi. Nimitystoimikunnan jäsenet nimitetään vuosittain ja jäsenten toimikausi päättyy, kun nimitystoimikuntaan on nimitetty uudet jäsenet. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valintaprosessi, kokoonpano ja tehtävät on määritelty yksityiskohtaisesti työjärjestyksessä osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/osakkeenomistajien-nimitystoimikunta.

Vuoden 2022 yhtiökokousta valmistelleen nimitystoimikunnan kokoonpano

Lassila & Tikanojan osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimitettiin 17.9.2021 puheenjohtajaksi Patrick Lapveteläinen Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, jäseniksi Miikka Maijala, osakkeenomistajaryhmä, Juhani Lassila Evald ja Hilda Nissin Säätiö ja Heikki Bergholm, Lassila & Tikanoja Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Nimitystoimikunta kokoontui 4 kertaa toimikautensa aikana. Se antoi ehdotuksensa varsinaiselle yhtiökokoukselle 12.1.2022. Ehdotukset on julkistettu pörssitiedotteella.

Hallitus

Hallituksen kokoonpano ja valinta

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsenet

Vuoden 2021 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin seuraavat seitsemän henkilöä:

Heikki Bergholm, puheenjohtaja

s. 1956

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2008

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: Suominen Yhtymä Oyj, toimitusjohtaja (2002–2006); entinen Lassila & Tikanoja Oyj, toimitusjohtaja (1998–2001), varatoimitusjohtaja (1997–1998), yhtiön tulosyksiköiden toimitusjohtaja (1986–1997), Lassila & Tikanoja Oy, talousjohtaja (1985–1986); Teollistamisrahasto Oy, tutkija ja kehityspäällikkö (1980–1985)

Keskeisimmät luottamustehtävät: Lakan Betoni Oy, hallituksen puheenjohtaja (1986–); MB Rahastot Oy, hallituksen jäsen (2002–); Sydäntutkimussäätiö, hallituksen varapuheenjohtaja (2013–); Componenta Oyj, (2003–2012); Forchem Oy (2007–2013); Kemira Oyj (2004–2007); Maillefer International Oy (2010–2014); Pohjola-Yhtymä Oyj (2003–2005); Solidium Oy (2013–2016); Sponda Oyj (1998–2004) ja Suominen Yhtymä Oyj (2006–2011)

Sakari Lassila, varapuheenjohtaja

s. 1955

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2011

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Indcrea Oy, toimitusjohtaja (2008–2018); Cupori Group Oy:n johtoryhmä (2008–2014), Cupori AB:n toimitusjohtaja (2012–2014); Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch, johtotehtäviä (2002–2005); Alfred Berg Finland Oyj, investointipankkitoiminnan johtotehtäviä (1994–2002); Citibank Oy, yrityspankin vastaava johtaja (1991–1994); Suomen Yhdyspankki Oy, esimies- ja johtotehtäviä (1983–1991)

Keskeisimmät luottamustehtävät: Evald ja Hilda Nissin Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja (jäsen vuodesta 1987–); Aplagon Oy, hallituksen puheenjohtaja (2009–)

Teemu Kangas-Kärki

s. 1966

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2016

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Nokian Renkaat Oyj:n talous- ja rahoitusjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Fiskars Oyj, operatiivinen johtaja ja toimitusjohtajan sijainen (2018–2017), väliaikainen toimitusjohtaja (2017), operatiivinen johtaja ja talousjohtaja, toimitusjohtajan sijainen (2014–2017), johtaja, Koti (2012–2014), talousjohtaja (2008–2012); Alma Media Oyj, talousjohtaja (2003–2008); Kesko Oyj, talousjohtaja (2002–2003), Corporate Business Controller (2000–2001); Suomen Nestlé Oy, talousjohtaja (1999–2000); Smith & Nephew Oy, talouspäällikkö (1996–1998); Unilever Oy & GmbH, Marketing Controller & Internal Auditor (1992–1996)

Laura Lares

s. 1966

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2014

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Ablers Oy:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: Woimistamo Oy, toimitusjohtaja (2012–2018); Kalevala Koru Oy & Lapponia Jewelry Oy, toimitusjohtaja (2007–2012); UPM Kymmene Oyj, Puutuote-toimialan myyntijohtaja ja liiketoiminnan kehitys- ja henkilöstöjohtaja (2004–2006).

Keskeisimmät luottamustehtävät: Ablers Oy, hallituksen jäsen (2018–); Lappeenrannan teknillinen yliopisto, hallituksen jäsen (2009–2017); Woikoski Oy, hallituksen jäsen (2012–2016)

Jukka Leinonen

s. 1962

Riippumaton yhtiöstä ja sen merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2021

Hallituksen valiokunnat: Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Telenor ASA, EVP and Head of Nordics ja Telenorin konsernijohtoryhmän jäsen

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: DNA Oyj, toimitusjohtaja (2013–2021), yritysliiketoiminnan johtaja (2010–2013); Telia Sonera, yrityspalveluiden myynnin ja markkinoinnin sekä tuotehallinnan johtotehtävät (2002–2009); Sonera Solutions Oy (Yritysverkot Oy), toimitusjohtaja (1996–1999)

Keskeisimmät luottamustehtävät: DNA Oyj, hallituksen puheenjohtaja (2021–); Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, edustajiston jäsen (2020–); Altia Oyj, hallituksen jäsen (2020–2021); Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, hallituksen puheenjohtaja (2019–2021), hallituksen jäsen (2013–2018); Palvelualojen työnantajat PALTA ry, hallituksen jäsen (2013–2017)

Laura Tarkka

s. 1970

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2017

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Gigantti Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri, Cefa-analytikkotutkinto

Keskeinen työkokemus: Kämp Group/Kämp Collection Hotels Oy, toimitusjohtaja (2014–2020); Diacor Terveyspalvelut Oy, talousjohtaja ja varatoimitusjohtaja (2013–2014); Fazer Group, johtaja (2007–2012); Icecapital Securities Ltd, investointipankkiiri (2001–2007); Mandatum Stockbrokers Ltd, investointipankkiiri (1997–2001)

Keskeisimmät luottamustehtävät: Oy Karl Fazer Ab, hallituksen jäsen (2021–); Caruna Oy, hallituksen jäsen (2019–); Keskuskauppakamari, hallituksen jäsen (2021–); Suomen Messut Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsen (2019–2021); Viking Line Oyj:n hallituksen jäsen (2020–2021); Docrates Oy, hallituksen jäsen (2016–2021)

Pasi Tolppanen

s. 1967

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2020

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: YIT:n Infrasegmentin johtaja ja konsernin johtoryhmän jäsen

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: DEN Group Oy, toimitusjohtaja (2020–2021); Maintpartner Group Oy, toimitusjohtaja (2017–2019); Pöyry Oyj, pohjoismaisista liiketoiminnoista vastaava johtaja; Pöyry Finland Oy, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsen (2013–2016), eri johtotehtävissä vuodesta 2007

Keskeisimmät luottamustehtävät: Maintpartner Ab, hallituksen puheenjohtaja (2017–); Forcit Oy, hallituksen jäsen (2019–); Terrawise Oy, hallituksen jäsen (2019–2021)

Vuonna 2021 hallitukseen on lisäksi kuulunut Miikka Maijala. Hänen jäsenyytensä päättyi vuoden 2021 varsinaisessa yhtiökokouksessa ja hänen tietonsa on esitetty 18.3.2021 tilanteen mukaisina.

Miikka Maijala

s. 1967

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2010

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Clinius Oy:n toimitusjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: GE Healthcare Finland Oy, Business Segment Manager (2004–2006); Instrumentarium Oyj, Director, Business Development (2000–2004); Instrumentarium Oyj, myynnin, markkinoinnin ja taloushallinnon esimies- ja johtotehtäviä (1992–2000)

Keskeisimmät luottamustehtävät: Terveysteknologia ry, hallituksen jäsen (2008–)

Hallituksen monimuotoisuus

Yhtiössä monimuotoisuutta pidetään yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaisena osana. Myös hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa monimuotoisuutta tarkastellaan monesta eri näkökulmasta. Hallituksen jäsenten valinnassa tavoitteena on varmistaa, että hallitus kokonaisuutena tukee yhtiön liiketoimintaa ja sen kehittämistä. Hallituksen tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus on riittävän monimuotoinen ja koostuu riittävän monesta jäsenestä sekä että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen.

Hallituksen kokoonpanoa arvioitaessa harkitaan muun muassa, onko hallitus ammatti- ja koulutustasultaan sekä sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan riittävän monimuotoinen ja edustaako se sopivassa suhteessa päätöksentekokykyä, taitoja ja kokemusta pystyäkseen vastaamaan yhtiön liiketoimintojen ja strategisten tavoitteiden asettamiin vaatimuksiin. Yhtiön tavoitteena on, että hallituksessa on edustettuna molempia sukupuolia. Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet otetaan huomioon yhtiön hallituksen jäsenten seuraajasuunnittelussa. Molemmat sukupuolet ovat olleet pitkään edustettuina yhtiön hallituksessa. Vuonna 2021 hallituksen jäsenistä viisi oli miehiä ja kaksi naisia, iältään 51–66-vuotiaita. Vähemmän edustetun sukupuolen edustus hallituksessa oli 29 prosenttia.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallituksen jäsenistä kukaan ei ole yhtiön palveluksessa. Hallitus on arvioinut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arvioinnissa on huomioitu Heikki Bergholmin ja Sakari Lassilan toimiminen hallituksen jäsenenä yhtäjaksoisesti yli kymmenen vuotta. Hallitus ei ole havainnut sellaisia syitä, joiden perusteella Heikki Bergholm tai Sakari Lassila tulisi katsoa riippuvaiseksi

yhtiöstä. Kaikki hallituksen jäsenet ovat lisäksi riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenten osakeomistukset

31.12.2021

Osakeomistuksessa on huomioitu hallituksen jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvaltayhteisöjensä omistamat yhtiön osakkeet. Hallituksen jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserniyhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä. Tietoa hallituksen jäsenten palkkioista on toimielinten palkitsemisraportissa, joka julkaistaan hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä ja löytyy internetsivuilta <https://vuosikertomus.lt.fi/>.

Heikki Bergholm	835 178
Sakari Lassila	19 860
Teemu Kangas-Kärki	4 768
Laura Lares	6 091
Jukka Leinonen	8 994
Laura Tarkka	4 119
Pasi Tolppanen	2 150
Yhteensä	881 160

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus päättää asioista, joilla yhtiön toiminnan laajuus huomioon ottaen on huomattava merkitys yhtiön toiminnalle. Lisäksi hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, muualla säädetyistä ja yhtiöjärjestyksessä määritellyistä tehtävistä. Hallituksella on toimintaansa varten laadittu ja vuonna 2021 päivitetty työjärjestys, jota noudatetaan yhtiöjärjestyksen, Suomen lainsäädännön ja muiden säännösten ohella.

Hallituksen tehtävänä on:

- vastata omistaja-arvon kehittymisestä
- vahvistaa yhtiön tavoitteet
- päättää yhtiön strategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat
- päättää konsernirakenteesta ja -organisaatiosta
- varmistaa johtamisjärjestelmän toiminta
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkaus, konsernitiilinpäätös ja toimintakertomus
- vahvistaa konsernin toimintasuunnitelma, budjetti ja investointisuunnitelma
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista ja rahoitusjärjestelyistä
- laatia osinkopolitiikka
- vahvistaa rahoitus-, investointi-, tiedonanto- sekä riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikat sekä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet
- hyväksyä yritysvastuuhjelma
- nimittää ja erottaa toimitusjohtaja sekä valvoa ja arvioida hänen toimintaansa
- päättää toimitusjohtajan välittömien alaisten nimitysasiat sekä palkkaus ja muut taloudelliset etuudet.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan tekeillä vuosittain itsearviointiin.

Hallituksen kokoukset

Hallituksen kokoukset pidetään yhtiön pääkonttorissa Helsingissä, konsernin muissa toimipaikoissa tai muissa hallituksen päättämässä paikoissa. Hallitus voi tarvittaessa pitää kokouksia myös virtuaalisesti ja tehdä päätöksiä kokoontumatta.

Hallitus kokoontuu niin usein, kuin sen tehtävien hoitaminen vaatii. Hallitus vahvistaa vuosittain säännölliset kokouksensa. Säännöllisiä kokouksia ovat vuosittain ennen tilinpäätöksen ja kunkin osavuositarkausen julkistamista pidettävät kokoukset, strategiakokous, budjettikokous sekä muut hallituksen vuosiohjelmaansa vahvistamat kokoukset. Säännöllisten kokousten lisäksi hallitus voi pitää ylimääräisiä kokouksia.

Yhtiön toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat yleensä hallituksen kokouksiin. Tarvittaessa, kuten strategian tai budjetin käsittelyn yhteydessä, kokouksiin osallistuvat myös muut Lassila & Tikanoja Oyj:n johtoryhmän jäsenet. Yhtiön lakiasiaintoimitusjohtaja toimii hallituksen sihteerinä.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokoukseen osallistuneet hallituksen jäsenet, yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri. Pöytäkirjat säilytetään yhtiön pääkonttorissa.

Toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten. Toimitusjohtaja valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle niiden täytäntöönpanosta.

Hallituksen toiminta vuonna 2021

Vuonna 2021 hallituksella oli 13 kokousta. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 99. Hallitustyöskentelyn keskeisiä aihepiirejä olivat strategia ja sen toteuttamisen ohjaaminen ja tukeminen, strategisten hankkeiden seuranta, koronapandemian vaikutusten ennakointi ja seuranta, yhtiörakenteen ja liiketoimintaportfolion kehittäminen ja riskienhallinnan ohjaaminen.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu neljä (4) ja henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokuntaan kolme (3) hallituksen jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessa valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet vuodeksi kerrallaan. Valiokuntien jäsenillä on oltava valiokunnan tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja kokemus. Hallitus vahvistaa vuosittain valiokunnille työjärjestykset. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi valiokunnan työstä valiokunnan kokousta seuraavassa hallituksen kokouksessa. Valiokuntien pöytäkirjat toimitetaan hallituksen jäsenille tiedoksi.

Tarkastusvaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 18.3.2021 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa tarkastusvaliokunnan jäseniksi Sakari Lassilan (pj), Laura Lareksen, Jukka Leinosen ja Teemu Kangas-Kärjen. Kaikki tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa. Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä ovat:

- konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen seuranta
- yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta
- yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta
- yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta
- yhtiön sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden käsittely

- yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely
- yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antaman selvityksen käsittely
- lähipiiriliiketoimien valvonta
- tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta
- yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi
- yhtiön tilintarkastusyhteisön tarjoamien oheispalvelujen arviointi
- yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen ja/tai suosituksen valmistelu
- yhteydenpito tilintarkastajaan ja tilintarkastajan tarkastusvaliokunnalle laatimien raporttien käsittely
- lakien ja määräysten noudattamisen arviointi.

Tarkastusvaliokunnalla oli viisi kokousta vuonna 2021. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 18.3.2021 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa valiokunnan jäseniksi Heikki Bergholmin (pj), Laura Tarkan ja Pasi Tolppasen. Kaikki valiokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä olivat:

- käsitellä, arvioida ja tehdä esityksiä konsernin johdon ja henkilöstön palkkausrakenteesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmästä
- seurata palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että johdon palkitsemisjärjes-

Hallituksen jäsenten osallistuminen hallituksen kokouksiin 2021

	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta
Heikki Bergholm	13/13		4/4
Sakari Lassila	13/13	5/5	
Teemu Kangas-Kärki	13/13	5/5	
Laura Lares*	13/13	4/4	2/2
Jukka Leinonen**	10/10	4/4	
Laura Tarkka	12/13		4/4
Pasi Tolppanen***	13/13	1/1	2/2
Miikka Maijala****	3/3		2/2

* Tarkastusvaliokunnan jäsen 18.3.2021 lähtien.

** Hallituksen jäsen 18.3.2021 lähtien.

*** Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen 18.3.2021 lähtien.

**** Hallituksen jäsen 18.3.2021 saakka.

telmät edistävät yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen

- käsitellä ja valmistella sellaisia toimivan johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi
- käsitellä ja valmistella organisaation rakenteeseen sekä johdon ja henkilöstön kehittämiseen liittyviä asioita
- käsitellä johdon seuraajasuunnittelu
- valmistella yhtiön toimielinten palkitsemispolitiikka ja palkitsemisraportti
- esitellä toimielinten palkitsemispolitiikka ja -raportti yhtiökokouksessa ja vastata niihin liittyviin kysymyksiin
- seurata ja arvioida vastuullisuuden kehittymistä konsernissa
- seurata toimintaympäristön ja regulaation kehitystä

- seurata ja arvioida työturvallisuus- ja työkykyasioiden kehittymistä konsernissa
- seurata sidosryhmätuen kehittymistä (henkilöstökokemus ja asiakaskokemus sekä muut ulkoiset sidosryhmät)
- seurata konsernin ESG-arviointien ja -analyysien tuloksia
- käsitellä muun kuin taloudellisen tiedon -raportti osana toimintakertomusta
- käsitellä vuosikertomuksen vastuullisuuskatsaus
- seurata ja arvioida työyhteisön monimuotoisuuden kehittymistä.

Valiokunnalla oli neljä kokousta vuonna 2021. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Toimitusjohtaja

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja vastaa strategiaprosessista. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut KTM Eero Hautaniemi. Toimitusjohtajan tarkemmat henkilö- ja omistustiedot on kuvattu jäljempänä konsernin johtoryhmän henkilö- ja omistustietojen yhteydessä.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtamisessa johtoryhmä. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja puheenjohtajana ja hallituksen vahvistamat konsernin johtohenkilöt. Konsernin johtoryhmän jäsenet raportoivat toimitusjohtajalle. Konsernin johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa. Konsernin johtoryhmään kuuluivat tämän selvityksen päivämääränä seuraavat henkilöt:

Eero Hautaniemi

s. 1965

Toimitusjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2019

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Oriola Oyj, toimitusjohtaja (2006–2017); GE Healthcare Finland Oy, toimitusjohtaja (2004–2005); GE Healthcare IT, Oximetry, Supplies and Accessories -liiketoiminnan johtaja (2003–2004); Instrumentarium Oy, asiantuntija- ja johtotehtäviä (1990–2003)

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Elinkeinoelämän keskusliitto EK, hallituksen jäsen (2021–); Kiinteistötyönantajat ry, hallituksen puheenjohtaja (2021–)

Keskeisimmät päättäneet luottamustehtävät: Lassila & Tikanoja Oyj, hallituksen jäsen (2007–2017); Nurminen Logistics Oyj, hallituksen jäsen (2009–2012); Posti Group Oyj, hallituksen jäsen (2017–2020)

Sirpa Huopalainen

s. 1965

Lakiasiaintohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 26.2.2019

Koulutus: OTK, Master of Laws (Aus.)

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, lakiasiaintohtaja (2012–); Atria Oyj, lakiasiaintohtaja (2007–2012); Metso Automation Oy, lakimies (2004–2007); Metso Oyj, lakimies (1999–2004); Rauma Oyj, lakimies (1996–1999)

Jorma Mikkonen

s. 1963

Yhteiskuntasuhde- ja vastuullisuusjohtaja

Konsernin johtoryhmässä: 1996–2012 ja 1.6.2015 alkaen

Koulutus: varatuomari

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut (2009–2012), toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut (2000–2009); Säkkiväline Oy, hallintojohtaja (1999–2000), lakimies (1992–1999); Helsingin Suomalainen Säästöpankki, lakimies (1991–1992)

Keskeisimmät luottamustehtävät: LähiTapiola Vahinkovakuutus, hallintoneuvoston jäsen (2008–); Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, hallituksen puheenjohtaja (2021–), hallituksen jäsen (2013–); Kemianteollisuus ry, hallituksen jäsen (2021–); Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, hallituksen jäsen (2001–)

Antti Niitynpää

s. 1972

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 30.7.2021

Koulutus: eMBA

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, liiketoimintajohtaja, Siivous (2019–2021); Lassila & Tikanoja Oyj, liiketoimintajohtaja, Kiinteistöhuolto (2014–2018); Lassila & Tikanoja Oyj, aluejohtaja, pääkaupunkiseutu (2013–2016); ISS Suomi, aluejohtaja, palvelujohtaja, asiakkuusjohtaja (2006–2013); ISS Suomi, projektijohtaja (1999–2006); Purkat Oy, toimitusjohtaja (1995–1999)

Valtteri Palin

s. 1973

Talousjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.8.2019

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, rahoitusjohtaja ja controller-toiminnoista vastaava (2019); SRV Yhtiöt Oyj, talousjohtaja (2008–2019); SRV Toimitilat Oy, business controller (2005–2008); Skanska Oy, taluspäällikkö, business controller ja controller (1998–2005)

Hilppa Rautpalo

s. 1974

Henkilöstöjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2020

Koulutus: OTK, varatuomari

Keskeinen työkokemus: Arctia Oy, henkilöstö- ja lakiasiainjohtaja (2018–2019); Unisport-Saltex Oy, henkilöstö- ja lakiasiainjohtaja (2017–2018); Ekokem Oyj, henkilöstö- ja lakiasiainjohtaja (2013–2017); Amer Sports Oyj, Senior Legal Counsel (2007–2009); Metsä Group, liiketoiminta-alueen lakiasioista vastaava (2000–2007)

Keskeisimmät luottamustehtävät: Finnpiilot Pilotage Oy, hallituksen jäsen (2020-)

Petri Salermo

s. 1970

Toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2013

Koulutus: merkonomi, Executive MBA

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, liiketoimintajohtaja, Ympäristöpalvelut (2009–2012); myyntijohtaja, Ympäristöpalvelut (2003–2009); myyntipäällikkö, Ympäristöpalvelut (2001–2003); Europress Oy, myyntijohtaja (1998–2001); myynnin päällikkötehtävät (1995–1998)

Erik Sundström

s. 1957

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 26.2.2019

Koulutus: Sopimusoikeuden ja johtamisen opintoja

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj; Lassila & Tikanoja Service AB: Toimitusjohtaja (2019–), Lassila & Tikanoja FM AB: Toimitusjohtaja (2017–); Veolia FM AB, Toimitusjohtaja (2017); Veolia Sverige AB, Operatiivinen johtaja (2012–2017); Dalkia Energy and Building Services AB, Toimitusjohtaja (2007–2012), Varatoimitusjohtaja (2004–2007), Operatiivinen johtaja (2001–2004), Aluejohtaja (1998–2001); Locum Drift AB, Liiketoimintapäällikkö (1995–1998); Locum AB, Aluejohtaja (1992–1994)

Antti Tervo

s. 1978

Toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 14.2.2012

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, hankinta- ja toimitusketjusta vastaava johtaja (2012–2014); Siemens, Luoteis-Eurooppa, Head of Commodity Management (2009–2012), projektijohtaja, hankinta & toimitusketjun hallinta (2008–2009); Siemens Osakeyhtiö Suomi ja Baltian maat, hankintajohtaja (2005–2009), hankintapäällikkö (2003–2005), konsultti, toimitusketjun hallinta (2001–2003)

Lisäksi Tuomas Mäkipeska kuului johtoryhmään 30.7.2021 saakka. Hänen tietonsa on esitetty jäsenyyden päättymispäivän tilanteen mukaisena.

Tuomas Mäkipeska

s. 1978

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 14.2.2012

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, talousjohtaja (2017–2019); kehitysjohtaja (2012–2017), toimialajohtaja, Uusiutuvat energialähteet (2015–2017); Deloitte, liikkeenjohdon konsultti, Strategy & Operations (2005–2012); Fiskars Oyj, projektipäällikkö (2004–2005); Rieter Automotive Management AG; markkina-analyytikko (2003)

Johtoryhmän osakeomistukset 31.12.2021

	31.12.2021
Eero Hautaniemi	35 853
Sirpa Huopalainen	5 486
Jorma Mikkonen	5 849
Antti Niitynpää	-
Valtteri Palin	22
Hilppa Rautpalo	500
Petri Salerno	16 066
Erik Sundström	106
Antti Tervo	8 200
Yhteensä	72 082

Osakeomistuksessa on huomioitu konsernin johtoryhmän jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvalta-yhteisöjensä omistamat yhtiön osakkeet. Konsernin johtoryhmän jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserni-yhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä. Tietoa toimitusjohtajan palkkioista löytyy palkitsemisraportissa, joka on julkaistu hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. Palkitsemisraportti sekä tietoa johtoryhmän palkkioista löytyy internetsivuilta <https://vuosikertomus.lt.fi/>.

Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Konsernin taloudellinen raportointi

Talousraportointiin liittyvät periaatteet ovat keskeinen osa L&T:n johtamisjärjestelmää. Konsernin ja sen toimialojen taloudelliset tiedot raportoidaan ja analysoidaan konsernissa sisäisesti kuukausittain ja julkistetaan osavuosikatsauksina, puolivuosikatsauksena ja tilinpäätöstiedotteena. Konsernin ja sen toimialojen budjetit ja pitkän aikavälin taloussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Konsernin talousraportointiprosessiin kuuluvat sekä ulkoinen että sisäinen laskenta. Jäljempänä tarkemmin selostettavat talousraportointiprosessiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit ja menettelytavat on suunniteltu sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta.

Tarkastusvaliokunta

L&T:n talousraportointiprosessia ja sisäisen valvonnan järjestelmien tehokkuutta seuraa ja valvoo hallituksen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunta on käsitellyt L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja yhtiön hallitus on ne hyväksynyt.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ennen osavuosikatsausten ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista. Kokouksissa tarkastusvaliokunta käsittelee konsernin talousjohtajan esittelemän talousinformaation sekä osavuosi- ja puolivuosikatsaukset ja tilinpäätöstiedotteet. Kokouksiin kutsutaan myös tilintar-

kastaja. Tarkastusvaliokunnasta kerrotaan tarkemmin kohdassa Valiokunnat.

Talousraportointiprosessi L&T:llä

Merkittävä osuus L&T:n liiketoiminnasta tapahtuu Suomessa. Suomen talousraportointiprosessissa kirjanpitoon, reskontriin, maksatukseen, verotukseen ja rahoitukseen liittyvät toiminnot on keskitetty. Toimintojen organisointi eri tiimeihin mahdollistaa talouteen liittyvien tehtävien eriyttämisen. Suomessa yhtenäistä prosessia tukevat myös keskitetty kirjanpitojärjestelmä ja yhtenäiset toimintatavat.

L&T:n ulkomaisilla tytäryhtiöillä on kullakin itsenäinen taloushallinto, joka toimii konsernin taloushallinnon antamien laskentaperiaatteiden ja raportointiohjeiden mukaisesti. L&T kotimaiset liiketoimintasegmentit ja ulkomaiset tytäryhtiöt raportoivat konserniin kuukausittain konsernin edellyttämän raportointipaketin. Controllerit valvovat kotimaisten liiketoimintasegmenttien ja ulkomaisten tytäryhtiöiden taloudellisia raportteja. L&T:n konsernin taloushallinto laatii konsernin laskentaperiaatteet ja -ohjeet ja ylläpitää niitä sekä tekee raportointiaikataulut.

Taloushallinto yhdistelee tytäryhtiöiden tilinpäätökset konsernitilinpäätökseksi liitetietoineen sekä laatii osavuosikatsauksen, puolivuosikatsauksen ja tilinpäätöstiedotteen sekä vuositilinpäätöksen. Julkinen talousraportointi toteutetaan samoilla periaatteilla ja siihen sovelletaan samoja kontrollimenetelmiä kuin kuukausittaiseen sisäiseen talousraportointiin. Tarkastusvaliokunta käsittelee osavuosikatsauksen, puolivuosikatsauksen ja tilinpäätöksen ja esittää suosituksensa niiden käsittelystä hallitukselle.

Hallitus hyväksyy osavuosikatsauksen, puolivuosikatsauksen, tilinpäätöstiedotteen ja tilinpäätöksen ennen niiden julkistamista.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on olennainen osa konsernin hallintoja johtamisjärjestelmää. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistua konsernin taloudellisen raportoinnin luotettavuudesta, toimintojen tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta sekä lainsäädännön ja muiden säännösten noudattamisesta. Sisäisen valvonnan välineitä ovat muun muassa politiikat ja periaatteet, työohjeet, manuaaliset ja tietojärjestelmiin rakennetut automaattiset kontrollit, seurantaraportit sekä tarkastukset tai auditoinnit.

Yhtiön hallitus on vahvistanut L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet. Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä kuuluu hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallituksen tarkastusvaliokunta seuraa sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta sekä taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta. Yhtiön taloudellista kehitystä seurataan kuukausittain koko konsernin kattavan operatiivisen raportointijärjestelmän avulla.

Järjestelmä kattaa toteutumatietojen lisäksi budjetit, ennusteet ja investointien seurannan. L&T:n toimintaa ja talousraportteja seurataan ja verrataan budjetteihin ja ennusteisiin eri organisaatiotasoilla. Konsernin johto, toimialojen ja alueiden johto sekä tulosyksikköjen johto analysoivat tulosta ja poikkeamia. Myös toimialojen taloudesta vastaavat henkilöt analysoivat talousraportteja ja laativat erillisselvityksiä johdon käyttöön. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös tulosraporttien oikeellisuuden valvonta sekä tulosten analysointi.

Riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit ja operatiiviset riskit. L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön

strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menettelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisointi ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määriteltyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla sekä riskeille laaditaan ja vastuutetaan toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Muut CG-selvityksessä annettavat tiedot

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella tehostetaan L&T:n hallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden hoitamista. L&T:n sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea yhtiötä ja sen ylintä johtoa strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintojärjestelmien sekä liiketoimintaprosessien tuloksellisuuden, tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäinen tarkastus antaa suosituksia edellä mainittujen järjestelmien ja prosessien kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus keskittyy pääasiassa ennakoivaan toimintaan osallistumalla kehityshankkeisiin tukemalla liiketoimintoja suunniteltujen toimintamallien riskien tunnistamisessa ja hallintatoimenpiteiden määrittämisessä. Sisäisellä tarkastuksella ei ole operatiivista vastuuta hankkeista eikä se osallistu päätöksentekoon.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan yleisesti hyväksytyjä sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja, eettisiä periaatteita sekä L&T:n hallituksen hyväksymää sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta. Sisäinen tarkastus toimii L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunnan ja toimitusjohtajan alaisuudessa, ja raportoi havainnoistaan ja suosituksistaan tarkastusvaliokunnalle, toimitusjohtajalle, kunkin tarkastettavan toimialan johdolle sekä tilintarkastajalle. Sisäinen tarkastus voi hankkia tarvittaessa ulkopuolisia ostopalveluita lisäresursointia tai erityisosaamista vaativien tarkastustehtävien suorittamiseen. Hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman,

johon valitaan tarkastuskohteita konsernin strategisten tavoitteiden, arvioitujen riskien sekä hallituksen ja toimitusjohtajan määrittelemien painopistealueiden mukaisesti. Tarkastussuunnitelmaa muutetaan tarvittaessa riskiperusteisesti.

Lähipiiriliiketoimet

Hallinnointikoodin mukaisesti yhtiö arvioi ja seuraa yhtiön ja sen lähipiirin välisiä liiketoimia ja pyrkii varmistamaan, että mahdolliset eturistiriidat otetaan asianmukaisesti huomioon päätöksenteossa. Jos lähipiiriliiketoimet ovat yhtiön kannalta olennaisia ja ne poikkeavat yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta tai on tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin, yhtiön on selostettava tällaisia lähipiiriliiketoimia koskeva päätöksentekomenettely.

L&T:n lähipiiriliiketoimet on selostettu tilinpäätöksen liitteessä 5.4. L&T ei tehnyt lähipiirinsä kanssa yhtiön kannalta olennaisia ja yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tai muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin toteutettuja liiketoimia vuonna 2021.

Sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa toiminnassaan markkinoiden väärinkäyttöasetusta (596/2014, ”MAR”) ja arvopaperimarkkinalakia sekä niihin liittyviä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities Markets Authority), Finanssivalvonnan ja Nasdaq Helsinki Oy:n antamia määräyksiä ja ohjeita. Lisäksi L&T:n hallitus on vahvistanut yhtiölle oman sisäpiiriohjeen, joka täydentää Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta.

Alla on kuvattu tiettyjä sisäpiiriohjeen keskeisiä kohtia. Sisäpiiriohje määrittelee selkeästi tiettyjä käytäntöjä ja päätöksentekomenettelyjä sen varmistamiseksi, että yhtiön sisäpiirihallinto on järjestetty johdonmukaisella ja luotettavalla tavalla. Yhtiön sisäpiirivastaavana toimii laki-

asiainjohtaja. L&T pitää sisäistä, ei julkista luetteloa niistä johtohenkilöistä ja näiden lähipiiristä, jotka ovat MAR-asetuksen mukaisesti velvoitettuja julkistamaan L&T:n rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimensa.

L&T on määritellyt markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisiksi johtohenkilöiksi yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan, ja kutakin johtohenkilöä on ohjeistettu informoimaan omaa lähipiiriään liiketoimien ilmoittamisvelvollisuudesta. Johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimet julkistetaan pörssitiedotteina, jotka ovat saatavilla yhtiön nettisivuilla. MAR-asetuksen tarkoittamista merkittävistä hankkeista, joilla voi olla huomattava vaikutus L&T:n liikkeeseenlaskemien rahoitusvälineiden arvoon, pidetään erillisiä hankekohtaisia sisäpiiriluetteluita, jotka perustetaan ja joita ylläpidetään sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämispäätöksen seurauksena.

Hankekohtaiseen sisäpiiriluetteloon merkityt henkilöt tai muut henkilöt, joilla on L&T:tä koskevaa sisäpiiritietoa, eivät saa käydä kauppaa L&T:n liikkeeseen laskemilla rahoitusvälineillä. Lisäksi L&T:n yllämainitut johtohenkilöt eivät saa toteuttaa L&T:n rahoitusvälineisiin liittyviä liiketoimia 30 kalenteripäivän pituisen suljetun ajanjakson aikana ennen yhtiön osavuosikatsausten, puolivuositietojen ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista mukaan lukien julkistamispäivä.

Tulosjulkistuksia edeltävä suljettu ajanjakso ja sen aikainen liiketoimien toteuttamiskielto koskee myös niitä henkilöitä, jotka osallistuvat osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen valmisteluun tai joilla muutoin on säännöllinen pääsy L&T:n julkistamattomaan taloudelliseen tietoon.

Tilintarkastaja

L&T:llä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee varsinainen yhtiökokous. Yhtiön

tilintarkastajaksi valittiin vuoden 2021 varsinaisessa yhtiökokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan Leenakaisa Winberg, KHT.

Tilintarkastaja sopii hallituksen kanssa vuosittain tilintarkastussuunnitelmasta ja käy hallituksen kanssa läpi tilintarkastushavainnot. Vuonna 2021 KPMG-ketjun palkkiot konsernin lakisääteisestä tilintarkastuksesta olivat 264 000 (237 000) euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista tilintarkastusyhteisölle ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluville yhtiöille maksettiin 23 000 (44 000) euroa. Tällaiset muut palvelut ovat liittyneet lähinnä verotuksen sekä taloudellisen ja ei-taloudellisen raportoinnin neuvontaan ja vastuullisuusraportoinnin varmentamiseen. Tilikausien 2018, 2019 ja 2020 tilintarkastuspalkkioiden keskiarvon perusteella laskettu KPMG Oy Ab:n tarjoamia muita kuin tilintarkastuspalveluja koskeva enimmäismäärä vuodelle 2021 oli 138 000 euroa. KPMG Oy Ab:n tarjoamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2021 toteutuivat 23 000 euron suuruisina.

Palkitsemisraportti

Tämä on lainsäädännön sekä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukainen palkitsemisraportti. Tässä raportissa selostetaan yhtiön toimielimille eli hallitukselle ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2021 maksetut palkkiot. Hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta on käsitellyt raportin, ja se esitellään Lassila & Tikanoja Oyj:n ("L&T tai yhtiö") varsinaiselle yhtiökokoukselle vuonna 2022. Palkitsemisraportti ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot sekä konsernin johtoryhmän jäsenten palkitsemista koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla.

Johdanto

L&T:n henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta on laatinut ja hallitus on hyväksynyt palkitsemispolitiikan, joka esiteltiin varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020. Palkitsemispolitiikassa on kuvattu yhtiön toimielinten eli hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisperiaatteet. L&T on tilikaudella 2021 noudattanut yhtiökokoukselle esiteltyä palkitsemispolitiikkaa.

Palkitsemispolitiikasta ei ole poikettu eikä palkkioita ole peritty takaisin. Palkitsemispolitiikan mukaisesti hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on myötävaikuttaa omistaja-arvon suotuisaan kehitykseen, edistää yhtiön kilpailukykyä, pitkän aikavälin taloudellista menestystä sekä yhtiön asettamien tavoitteiden ja yhtiön strategian toteutumista.

Palkitsemispolitiikan keskeisenä periaatteena on, että hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisen tulee edistää mainittujen tavoitteiden saavuttamista sekä tarjota

tasoltaan ja rakenteeltaan oikeudenmukainen, sitouttava, kilpailukykyinen ja markkinakäytännön mukainen kokonaisuus. Kaiken Lassila & Tikanoja -konsernissa tapahtuvan palkitsemisen tavoitteena on kannustaa hyviin suorituksiin ja motivoida henkilöstöä pitkäjänteiseen työhön yrityksen päämäärien saavuttamiseksi.

Palkitseminen on yksi tekijä, jolla yhtiö pyrkii varmistamaan kyvykkäiden ja motivoituneiden henkilöiden saamisen kuhunkin tehtävään organisaation kaikilla tasoilla. Nämä periaatteet koskevat myös hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkitsemista. Alla on kuvattu, miten hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkkiot ovat kehittyneet tilikausien 2017–2021 aikana, verrattuna työntekijöiden keskimääräisen palkitsemisen kehitykseen ja konsernin taloudelliseen kehitykseen.

Hallituksen palkkiot tilikaudelta 2021

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenille hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettavista vuosi- ja kokouspalkkioista. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta valmistelee palkkioita koskevat ehdotukset keväällä 2022 pidettävää yhtiökokousta varten.

Vuosipalkkiot, hallituksen ja valiokuntien kokouspalkkiot ja muut taloudelliset etuudet

Varsinainen yhtiökokous 18.3.2021 päätti hallituksen palkkiot vuodelle 2021 seuraavasti:

- hallituksen puheenjohtaja 60 000 euroa
- hallituksen varapuheenjohtaja 40 000 euroa
- jäsenet 30 000 euroa.

Palkkiot maksetaan siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksetaan yhtiön hallussa olevina tai, mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeina ja 60 prosenttia maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun 14 kaupankäyntirajoituksista vapaan arkipäivän kuluessa yhtiökokouksesta.

Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle maksettiin kokouspalkkioina 1 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 700 euroa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta. Hallituksen asettamien valiokuntien puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin myös kokouspalkkioita, valiokunnan puheenjohtajalle 700 euroa kokoukselta ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta.

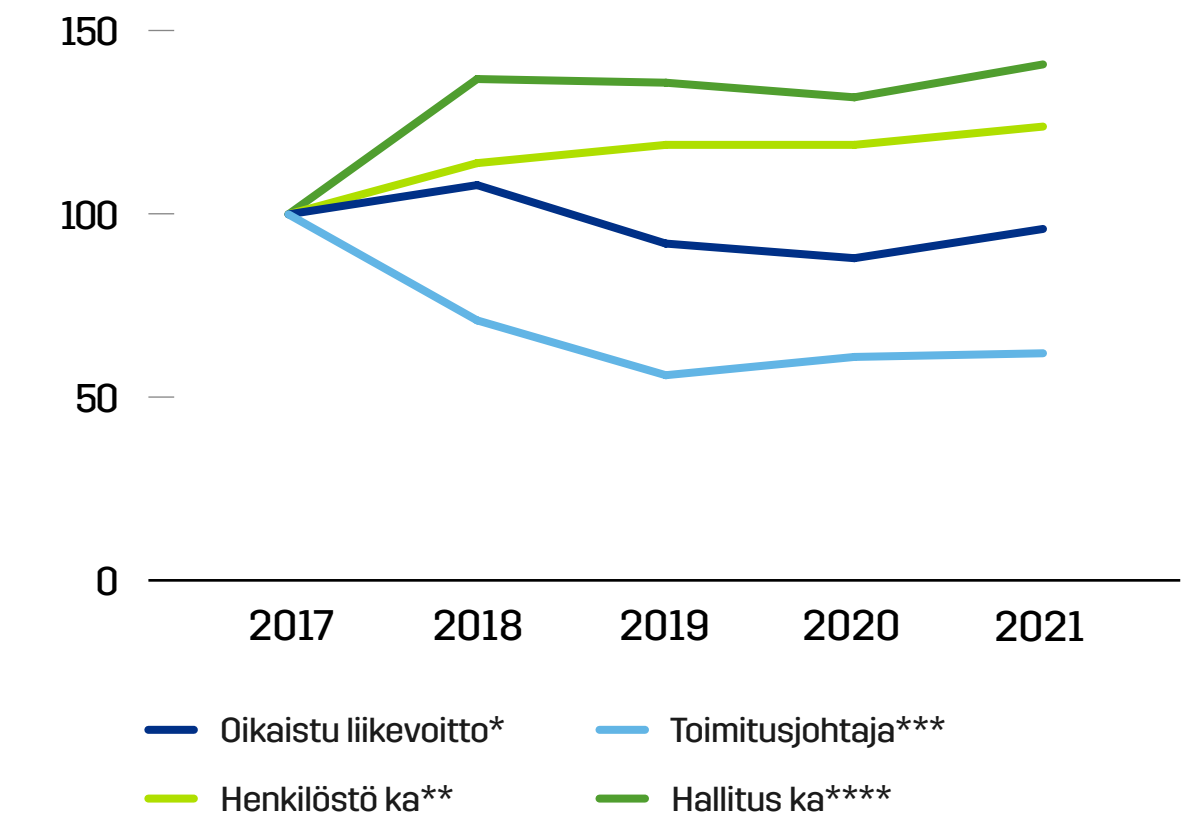
Kukaan hallituksen jäsenistä ei ole työ- tai toimisuhteessa yhtiöön tai yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvaan yhtiöön tai toimi yhtiön neuvonantajana eivätkä he näin ollen saa palkkaa, eläke-etuja, työ- tai toimisuhteeseen kuuluvia muita taloudellisia etuja tai muita hallitustyöskentelyyn liittymättömiä korvauksia tai palkkioita yhtiöltä.

Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien piiriin eikä heillä ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Hallituksen vuosipalkkion osakkeilla maksettavan 40 prosentin osuuden maksamiseksi luovutettiin 26.3.2021 hallituksen jäsenille yhteensä 7 193 kappaletta yhtiön hallussa olleita osakkeita kurssiin 13,89 euroa seuraavasti: puheenjohtajalle 1 727 kpl, varapuheenjohtajalle 1 151 kpl ja jokaiselle jäsenelle 863 kpl.

Toimitusjohtajan palkitseminen tilikaudelta 2021

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta ja taloudellisista etuuksista. Ennen hallituksen päätöksentekoa asiakokonaisuus valmistellaan hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnassa. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut Eero Hautaniemi. Yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajan sijaista.

Liiketoiminnan ja palkkioiden kehitys indeksoituna, 2017 = 100

* Vuosille 2017–2018 raportoitu liikevoitto, ei eroa merkittävästi oikaistusta liikevoitosta.

** Henkilöstön palkat ja palkkiot suhteessa henkilöstön määrään kokoaikaiseksi muutettuna.

*** Kokonaispalkkio, jossa kannustinpalkkio muodostuu edellisen vuoden tuloksiin perustuen.

**** Kokonaispalkkio. Hallituksen vuosipalkkioihin tehtiin 2018 tasokorotus.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

Toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmä koostuu kiinteästä kuukausipalkasta luontoisetuineen sekä vuosittain erikseen päätettävästä lyhyen aikavälin kannustinpalkkiosta. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu pitkän aikavälin kannustinjärjestelmänä toimivan osakepalkkiojärjestelmän piiriin. Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmänä toimiva osakepalkkiojärjestelmä muodostavat toimitusjohtajan palkitsemisen muuttuvan osan.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinpalkkion suuruus vastaa enintään 6 kuukauden palkkaa. Lyhyen aikavälin kannustinpalkkion tavoitteet asetetaan ja niiden toteutuminen arvioidaan vuosittain. Mahdolliset kannustinpalkkiot maksetaan yleensä kalenterivuoden pituista

Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot

EUR	2021		
	Vuosi- palkkio	Kokous- palkkiot	Yhteensä
Puheenjohtaja, Heikki Bergholm	60 000	19 800	79 800
Varapuheenjohtaja, Sakari Lassila	40 000	16 800	56 800
Jäsen, Teemu Kangas-Kärki	30 000	12 000	42 000
Jäsen, Laura Lares	30 000	12 500	42 500
Jäsen, Jukka Leinonen*	30 000	9 000	39 000
Jäsen, Laura Tarkka	30 000	10 000	40 000
Jäsen, Pasi Tolppanen	30 000	10 000	40 000
Jäsen, Miikka Majjala**	-	3 000	3 000

* Hallituksen jäsen 18.3.2021 alkaen.

** Hallituksen jäsen 18.3.2021 saakka.

ansaintajaksoa seuraavan vuoden helmikuussa. Maksun edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa.

Toimitusjohtajan tilikauden 2021 ansaintajakson kannustinpalkkio perustui konsernin tulokseen ja hallituksen määrittelemiin strategisiin tavoitteisiin seuraavasti: konsernin liikevoitto 80 %:n painotuksella, henkilöstön suosittelevuus 10 %:n painotuksella ja asiakastytyvyisyys (NPS) 10 %:n painotuksella. Tilikauden 2021 ansaintajaksoilla ansaintakriteerit toteutuivat siten, että kannustinpalkkio toteutui 72 %:sti enimmäismäärästä. Tilikauden 2021 ansaintajaksoilta toimitusjohtajalle maksetaan 2022 tilikaudella 157 248 euroa.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannustimena toimii osakepalkkiojärjestelmä. Yhtiön hallitus päättää osakepohjaisesta kannustinohjelmasta osana kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Ohjelman ansaintajakso on kalenterivuosi. Hallitus päättää ansaintajakson ansaintakriteerit henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan esityksestä. Ansaintakriteerien täyttymisen perusteella annettavien osakkeiden lopulliset määrät hallitus päättää ansaintajaksoa seuraavan vuoden alussa. Palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavan kalenterivuoden helmikuussa. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuus on tarkoitettu kattamaan osakepalkinnasta aiheutuvia veroja ja veroluontoisia maksuja. Palkkio vastaa enimmillään 12 kuukauden palkkaa.

Palkkion maksamisen edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa. Kannustinohjelman perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta palkkiosuorituksen jälkeen (sitouttamisjakso). Myös tämän jälkeen osakkeita on omistettava vähintään puolen vuoden bruttopalkan arvosta

toimisuhteen päättymiseen saakka. Mikäli toimitusjohtaja sitouttamisjakson aikana irtisanoutuu omasta aloitteestaan, on hän velvollinen palauttamaan saamansa osakkeet ilman korvausta. Alla on kuvattu osakepalkkiojärjestelmät, joiden ansaintajaksot ovat tilikaudet 2021 ja 2020:

- Osakepohjainen kannustinohjelma, jonka ansaintajakso oli tilikausi 2020. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen, ja palkkioita ei sen perusteella tilikaudella 2021 maksettu.
- Osakepohjainen kannustinohjelma, jonka ansaintajakso oli tilikausi 2021. Palkkion perustana oli konsernin EVA-tulos 90 %:n painoarvolla ja hiilikädenjälkitavoite 10 %:n painoarvolla. Tilikauden 2021 ansaintajakson ansaintakriteerit täyttyivät siten, palkitseminen toteutui 69,9 %:sti enimmäismäärästä. Tilikauden 2021 ansaintajaksoilta toimitusjohtajalle maksetaan tilikaudella 2022 yhteensä 265 132 euroa pitkän aikavälin kannustinpalkkiota (vastaten 10 974 kpl L&T:n luovutettavaa osaketta ja sisältäen rahaosuuden) laskettuna tilinpäätöksen julkistamispäivää seuraavan päivän keskikurssiin.

Muut keskeiset ehdot

Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan irtisanoutuessa kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajalle maksetaan kahdentoista (12) kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

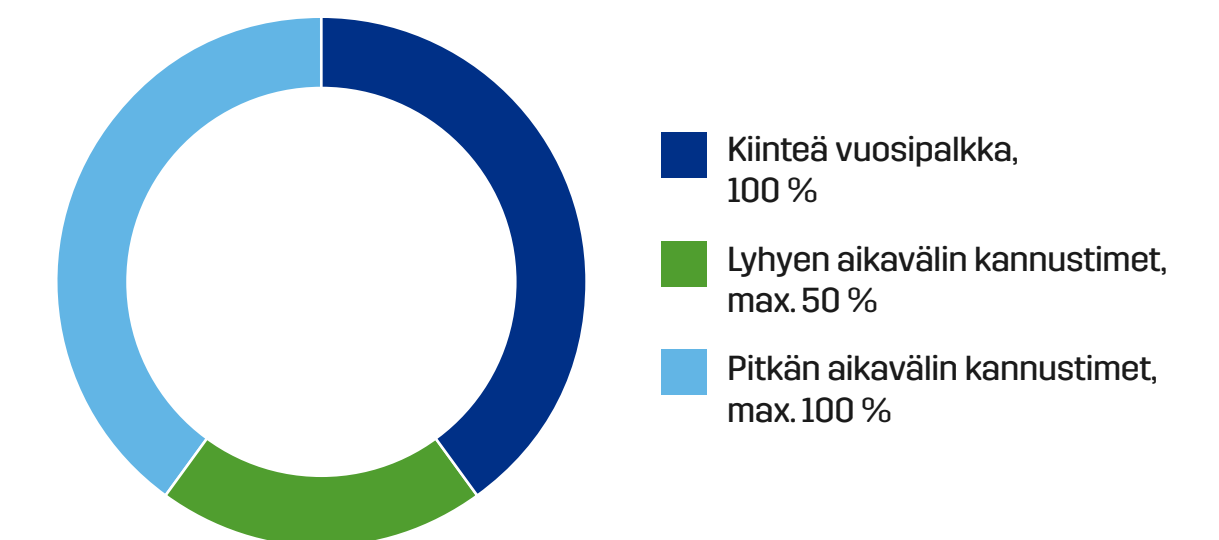
Toimitusjohtajalle ei makseta erillisiä palkkioita tytäryhtiöiden hallitusten jäsenyyksistä eikä muita palkkioita L&T-konserniin kuuluvilta muilta yrityksiltä kuin emoyhtiöltä. Toimitusjohtajan eläke määräytyy työeläkelain (TyEL) mukaan.

Toimitusjohtajalle maksetut palkkiot

Toimitusjohtajalle ei tilikaudella 2021 maksettu lyhyen eikä pitkän aikavälin kannustinpalkkioita. Lisäeläkettä ei maksettu. Seuraavassa taulukossa on esitetty toimitusjohtajalle tilikauden 2021 aikana maksetut palkkiot:

	2021
Vuosipalkka (sisältäen rahapalkan ja luontoisedut)	461 552,00
Kannustinpalkkio	-
Osakepalkkio	-
Luontoisedut (sisältyvät vuosipalkkaan)	17 635,32
Yhteensä	461 552,00

Toimitusjohtajan palkitseminen: enimmäisansaintamahdollisuus

Palkitsemisraportin tarkistaminen

L&T:n tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkistanut, että palkitsemisraportissa on annettu lainsäädännön edellyttämät tiedot.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

17 Hallituksen toimintakertomus (sis. selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista)

Hallituksen toimintakertomus

L&T on palveluyritys, joka tekee kiertotaloudesta totta. Kaikki L&T:n liiketoiminnot rakentavat tulevaisuuden kestävästä kasvusta kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten.

- Ympäristöpalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden materiaalit tehokkaasti kierrossa mahdollisimman korkealla jalostusasteella.
- Teollisuuspalvelut kehittää jatkuvasti keinoja teollisuuden ja yhteiskunnan sivuvirtojen tehokkaaseen hyödyntämiseen kiertotalouden mukaisesti.
- Kiinteistöpalvelut Suomessa ja Ruotsissa parantavat asiakkaiden kiinteistöjen arvoa ja tavoittelevat energiatehokkuuden jatkuvaa parantamista kiertotalouden tavoitteen mukaisesti.

Panostamalla kestäviin kiertotalouden ratkaisuihin L&T tavoittelee kasvavaa arvoa kaikille keskeisille sidosryhmilleen.

- Arvo asiakkaille näkyy esimerkiksi parempana kierrätysasteena, tehostuneena energiankulutuksena tai kiinteistöjen käyttäjien tyytyväisyytenä. L&T kehittää jatkuvasti palveluitaan asiakastarpeiden mukaisesti ja mittaa säännöllisesti onnistumistaan. L&T:n tavoitteena on erinomainen ja jatkuvasti parantuva asiakaskokemus.
- Arvo henkilöstölle näkyy siinä, että henkilöstö viihtyy työssään ja heille on tarjolla mielekkäitä urapolkuja ja merkityksellistä työtä. Työympäristö on turvallinen ja terveellinen. L&T tavoittelee parempaa henkilöstökokemusta ja henkilöstön suositteluasteen nousua.
- Arvo yhteiskunnalle muodostuu siitä, että L&T torjuu ilmastonmuutosta ja luontokatoa. Yhtiö korvaa

neitseellisiä raaka-aineita uusioraaka-aineilla ja fossiilisia raaka-aineita uusiutuvilla raaka-aineilla. Tavoitteena on jatkuvasti kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä eli positiivista ilmastovaikutusta. Sosiaalista vastuuta L&T kantaa muun muassa tarjoamalla työtä myös niille ryhmille, joiden on vaikea työllistyä. L&T on toimipaikkakunnillaan merkittävien työllistäjien joukossa. Vaikutus kuntatalouteen ja talousalueen muuhun elinkeinotoimintaan on merkittävä maksettujen palkkojen, verojen ja ostojen kautta.

- Arvoa omistajille L&T haluaa kasvattaa hakemalla kannattavaa ja markkinoita nopeampaa kasvua kestävästä kehitystä edistävistä liiketoimintaratkaisista.

L&T:n toimintaympäristö 2021

Koronaviruspandemia vaikutti L&T:n toimintaan vuonna 2021 ja toimintaympäristössä oli runsaasti epävarmuustekijöitä. Markkinat alkoivat elpyä toisella vuosineljänneksellä ja palveluiden kysyntä oli vahvaa kaikissa palveluissa vertailukauteen verrattuna. Asiakkaiden koronaviruksen leviämiseen liittyvät rajoitustoimenpiteet vaikuttivat edelleen negatiivisesti muutamissa asiakassegmenteissä, mutta rajoitusten kokonaisvaikutus oli viime vuoteen verrattuna huomattavasti pienempi.

Tietoisuus ilmastonmuutoksen hillitsemisen tärkeydestä oli korkealla tasolla. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) on laaja ja kokonaisvaltainen uudistus, jolla EU pyrkii hillitsemään ilmastonmuutosta ja torjumaan luontokatoa erottamalla talouskasvun resurssien käytöstä.

Vuoden 2020 lopussa EU pääsi sopimukseen vuoden 2030 ilmastotavoitteiden kiristämisestä niin, että nettopäästöjä pyritään vähentämään nykyisestä 40 prosentista vähintään 55 prosenttiin. EU julkaisi heinäkuussa 2021 laajan paketin lainsäädäntöehdotuksia (Fit for 55) tarvittavista toimenpiteistä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Paketti etenee EU:n päätöksentekoaikoihin vuoden 2022 aikana.

Osana ilmastopakettia, komissio ehdottaa erillistä päästökauppajärjestelmää liikenteen päästöille sekä niille rakennusten lämmityksestä aiheutuville päästöille, jotka ovat olleet päästökaupan ulkopuolella. Samanaikaisesti Suomessa valmistellaan erillistä kansallista tieliikenteen päästökauppajärjestelmää siltä varalta, että jo aiemmin määritellyillä keinoilla ei saada riittävästi vähennettyä liikenteen päästöjä. Kansallisen tieliikenteen päästökauppa voisi hallituksen aikeiden perusteella tulla voimaan vuonna 2025.

EU:n taksonomia-asetus tuli voimaan kesällä 2020. Sen avulla luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnolle. Kestävän rahoituksen foorumi julkaisi 3.8.2021 raportin taksonomian neljän ympäristötavoitteen teknisistä arviointikriteereistä. Komissio vie taksonomia eteenpäin delegoidulla säädöksellä osa-alue kerrallaan. Loppuvuodesta vahvistettiin ilmastoa koskevat kriteerit ja seuraavassa vaiheessa ydinvoimaa ja maakaasua koskevat kriteerit.

Komissio esitti maaliskuussa 2020 laajan kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman, jota toimeenpannaan materiaali- ja sektorikohtaisilla uudistuksilla

vuosien 2020–2023 välisenä aikana. EU:n uudistetun kiertotalousohjelman painopistealueina ovat jätteen synnyn ehkäiseminen, kestävien tuotteiden suunnittelu, sekä kierrätysraaka-aineiden markkinoiden vahvistaminen. Uudet painotukset siirtävät kiertotalouspolitiikan fokusta luonnonvarojen kestäväan käyttöön.

Suomen hallitusohjelma sisältää erittäin kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, ja kierto- ja biotalous, energiatehokkuus sekä uudet teknologiat ovat tavoitteiden saavuttamisessa keskeisessä roolissa. Niiden kehittymistä pyritään vauhdittamaan investointitukien ja kestäväan kehityksen verouudistuksen avulla. Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kiertotalouden strategisesta ohjelmasta 8.4.2021. Tavoitteena on muutos, jolla kiertotaloudesta luodaan talouden uusi perusta vuoteen 2035 mennessä. Ohjelman avulla pyritään hillitsemään luonnonvarojen käyttöä kaksinkertaistamalla resurssituottavuus ja materiaalien kiertotalousaste vuoteen 2035 mennessä.

EU:n komissio vahvisti vuonna 2018 jätesäädöspaketin, joka muun muassa asettaa entistä kunnianhimoisemat tavoitteet yhdyskuntajätteiden ja pakkausjätteiden kierrätykselle. Ympäristöministeriö valmisteli jätelain muutoksen, joka sisälsi tarvittavat toimenpiteet jätedirektiivien implementoimiseksi kansalliseen jätelainsäädäntöön ja jätelain muutos tuli voimaan 19.7.2021.

Kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi otetaan käyttöön uusia, nykyistä selvästi tiukempia yrityksiin, kuntiin, asuin- ja kiinteistöihin sekä pakkausten tuottajiin kohdennettuja jätteiden erilliskeräysvelvoitteita. Jätelain uudistuksella vahvistetaan kuntien roolia pakkausmateriaalien ja biojätteiden keräystoiminnan järjestämisessä asuin-

kiinteistöiltä. Muutoksen myötä L&T:n suorat asiakas-sopimukset asuinkiinteistöjen kanssa, jotka koskevat pakkaus- ja biojätteiden erilliskeräystä, siirtyvät kunnille kilpailutettavaksi. Sekajätteen osalta niin kutsutun kaksoiskuljetusjärjestelmän mahdollisuus asuinkiinteistöjen jätteen keräämisessä säilyy, mutta sen merkitys pienee pakkaus- ja biojätteen erilliskeräyksen lisääntyessä. Muutokset tulevat voimaan portaittain 1.7.2022–1.7.2024 välisenä aikana.

Työvoiman saatavuuden haasteet ovat kasvaneet ja levinneet aiempaa useampiin ammattiryhmiin. Ikäluokkien pienentyessä haasteet tulevat kasvamaan tulevien vuosien aikana. Työmarkkinat ovat muuttumassa hakijoiden markkinaksi. Entistä kriittisemmiksi muodostuvat kaikki ne toimenpiteet, joilla nykyisen henkilöstön työmotivaatiosta ja työkyvystä huolehditaan työuran eri vaiheessa. Palvelusektori tulee olemaan entistä riippuvaisempi myös ulkomaisesta työvoimasta.

Strategia

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus hyväksyi syksyllä 2021 konsernin päivitettyt tavoitteet strategiakaudelle 2022–2026 ja vahvisti strategian toimeenpanon jatkon.

L&T:n toiminnan ydin on tehdä kiertotaloudesta totta. Konserni toimii kiertotalous- ja kiinteistöliiketoiminnoissa. Kaikki liiketoiminnot auttavat asiakkaita näiden vastuullisuustavoitteiden saavuttamisessa ja rakentavat tulevaisuuden kestävästä kasvusta kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten. Käytännössä tämä tarkoittaa asiakkaan materiaalien ja kiinteistöjen pitämistä tuottavassa käytössä mahdollisimman pitkään sekä raaka-ainesten ja energiankäytön tehostamista yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Ympäristöpalveluissa panostettiin yritysasiakkaiden asiakaskokemuksen kehittämiseen ja uusasiakashankin-

taan. Kesäkuussa tehty Sihvari Oy:n yrityskauppa vahvisti Ympäristöpalveluiden markkina-asemaa pienissä ja keskisuurissa yritysasiakkaissa. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu eteni. Joulukuussa allekirjoitettiin sopimus, jolla L&T:n metsäliiketoiminta yhdistetään Neova Oy:n puuenergialiiketoiminnan kanssa. Yhteisyrityksen synty edellyttää kilpailu- ja kuluttajaviranomaisen hyväksyntää.

Teollisuuspalveluissa kehitettiin kiertotaloutta edistäviä palvelu- ja menetelmäratkaisuja asiakkaiden hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Segmenttiosaamisen kasvattamista jatkettiin, samoin esihenkilöiden koulutuksia. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu jatkui.

Kiinteistöpalvelut Suomessa siivouksessa rakennettiin uusi Vastuullisemman siivouksen -kehitysohjelma. Kehitysohjelma sai hyvän vastaanoton asiakkailta ja ohjelman piirissä olevien siivouskohteiden määrä oli vuoden 2021 lopussa 316. Elintarvikehygieniasegmentissä markkina-asema vahvistui Serveco Oy:n yrityskaupan myötä. Kaupan segmentissä markkina-asema vahvistui ja palvelutarjooma laajeni Spectra Oy:n yrityskaupalla. Kiinteistöhuollossa ja kiinteistötekniikassa tehtiin toimenpiteitä kustannustehokkuuden parantamiseksi ja organisaatorakenteen selkeyttämiseksi. Neljä toimipistettä lakkautettiin ja kaksi palvelulinjaa tuotiin yhden johdon alle. Panostuksia jatketaan erityisesti kylmälaitehuoltoon ja energiatehokkuuspalveluihin.

Kiinteistöpalvelut Ruotsissa jatkettiin panostuksia kiinteistötekniikan osaamisen kehittämiseen ja energiatehokkuuspalveluiden kehitykseen. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu eteni.

Strategiakaudella 2022–2026 L&T hakee kasvua ydinliiketoiminnoissaan markkinaosuutta vahvistamalla. Vahva tase ja kaikissa liiketoimintasegmenteissä kasva-

nut sopimuskanta luovat erinomaiset edellytykset organisaation ja epäorganisaation kasvulle strategiakaudella.

L&T haluaa olla asiakkaidensa paras vastuullisuus-kumppani ja erinomainen työpaikka alan parhaille osajille. L&T investoi strategiakaudella toimintamallinsa uudistamiseen, mikä mahdollistaa entistäkin kustannustehokkaamman palvelutuotannon.

Strategiakauden tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet strategiakaudelle 2022–2026 säilyvät samoina kuin edellisellä strategiakaudella 2019–2021. Vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteissa nostettiin tavoitetasoa ja päivitettiin mittareita, jotta strategian etenemisen seuranta olisi entistä selkeämpää.

Taloudelliset tavoitteet

Mittari	Tavoite	2021	2020
Liikevaihdon kasvu, %	5 %	8,1 %	-4,1 %
Sijoitetun pääoman tuotto, %	15 %	10,8 %	7,5 %
Nettovelkaantumistaso, %	Alle 125 %	79,4 %	70,9 %

Vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteet

Mittari	Tavoite	2021	2020
Palveluiden suosittelu, NPS	> 25	Kaikki toimialat pääsivät tavoitteeseen	Toimialoista 2/4 täytti tavoitteen
Henkilöstön suosittelu	> 80 %	82 %	82 %
Hiilikädenjälki-intensiteetti	Kasvaa liikevaihtoa nopeammin	-17 %	14 %
Hiilijalanjälki-intensiteetti	-50 % vuoteen 2030 mennessä suhteessa vuoteen 2018	-19 %*	-14,1 %*

* Omista toiminnoista syntyvät päästöt (Scope 1 ja 2) suhteutettuna ajokilometriä kohden, ilmaistaan prosentuaalisena laskuna vertailuvuodesta 2018.

Vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteet strategiakaudelle 2022–2026

Mittari	Tavoite
Palveluiden suosittelu, NPS	> 50 vuoteen 2026 mennessä
Henkilöstön suosittelu, eNPS	> 50 vuoteen 2026 mennessä
Hiilikädenjälki	Kasvaa liikevaihtoa nopeammin
Hiilijalanjälki	-50 % vuoteen 2030 mennessä suhteessa vuoteen 2018

Konsernin liikevaihto ja tulos

Vuoden 2021 liikevaihto oli 812,5 miljoonaa euroa (751,9) ja se kasvoi vertailukaudesta 8,1 %. Orgaaninen kasvu oli 6,6 %. Oikaistu liikevoitto oli 42,4 miljoonaa euroa (39,7), joka oli 5,2 % (5,3) liikevaihdosta. Liikevoitto oli 42,2 miljoonaa euroa (28,2), mikä oli 5,2 % (3,8) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,90 euroa (0,50).

Liikevaihto kasvoi kaikissa liiketoimintasegmenteissä. Liikevoitto parani Ympäristöpalveluissa, Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalvelut Ruotsissa. Kiinteistöpalvelut Suomessa liikevoitto heikkeni vertailukaudesta.

Konsernin oikaistuun liikevoittoon vaikutti 0,7 miljoonaa euroa negatiivisesti vuoteen 2018 mennessä tapahtuneiden tapaturmien työtaturmakustannusten realisoituminen. Vertailukaudella oikaistua liikevoittoa paransi Suomen työeläkemaksujen määräaikainen alentaminen 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.-31.12.2020, jonka vaikutus oli vuonna 2020 noin 3,8 miljoonaa euroa positiivinen. Muiden vertailukauden kertaluonteisten erien positiivinen nettovaikutus konsernin liiketulokseen oli yhteensä 1,0 miljoonaa euroa. Kyseiset erät eivät sisälly liiketoimintojen tuloksiin. Vertailukauden liikevoittoon vaikutti negatiivisesti Venäjän alasajoon liittynyt 9,0 miljoonan euron kulukirjaus. Pilvipalvelujärjestelyitä koskevan kirjanpitoikäisyyden muutos tilikaudella 2021 vaikutti tulokseen heikentävästi viimeisellä vuosineljänneksellä 1,0 miljoonaa euroa. Tilikauden tulokseen vaikutti positiivisesti nettorahoituskulujen pienentyminen -3,3 miljoonaa euroon (-4,9). Valuuttakurssierojen vaikutus rahoituskuluihin oli +0,3 miljoonaa euroa (-1,4).

Segmenttiedot vuosineljänneksittäin

MEUR	10-12/2021	7-9/2021	4-6/2021	1-3/2021	10-12/2020
Liikevaihto					
Ympäristöpalvelut	89,9	77,2	77,2	76,2	72,9
Teollisuuspalvelut	28,7	29,8	26,9	19,6	27,6
Kiinteistöpalvelut Suomi	63,0	59,9	59,0	61,2	60,5
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	43,8	32,7	37,1	36,2	40,0
Toimialojen välinen liikevaihto	-2,0	-1,3	-1,6	-1,2	-1,4
Yhteensä	223,5	198,4	198,6	192,0	199,6
Liikevoitto					
Ympäristöpalvelut	7,1	10,3	7,8	4,5	7,6
Teollisuuspalvelut	1,7	4,1	3,2	0,2	1,5
Kiinteistöpalvelut Suomi	0,6	2,9	-0,4	-1,3	1,9
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	1,3	1,5	0,6	0,4	1,5
Konsernihallinto ja muut	-0,8	-0,8	-0,7	-0,1	-2,7
Yhteensä	9,9	18,0	10,6	3,7	9,9
EBITDA					
Ympäristöpalvelut	13,6	17,2	14,8	10,9	14,1
Teollisuuspalvelut	4,3	6,4	5,4	2,5	4,4
Kiinteistöpalvelut Suomi	2,7	5,2	1,9	1,1	3,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	3,2	3,1	2,3	1,7	2,7
Konsernihallinto ja muut	-0,6	-0,4	-0,4	0,2	-0,8
Yhteensä	23,2	31,4	24,1	16,4	23,5
Liikevoittoprosentti					
Ympäristöpalvelut	7,9	13,4	10,2	6,0	10,5
Teollisuuspalvelut	5,9	13,6	11,9	1,1	5,6
Kiinteistöpalvelut Suomi	1,0	4,9	-0,7	-2,1	3,2
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	3,1	4,5	1,7	1,1	3,8
Yhteensä	4,4	9,1	5,3	1,9	5,0
EBITDA prosentti					
Ympäristöpalvelut	15,2	22,2	19,1	14,3	19,3
Teollisuuspalvelut	14,8	21,4	20,1	12,8	15,9
Kiinteistöpalvelut Suomi	4,3	8,7	3,3	1,7	5,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	7,4	9,3	6,3	4,8	6,8
Yhteensä	10,4	15,8	12,1	8,5	11,8

Toimialakatsaukset

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden liikevaihto kasvoi 320,5 miljoonaan euroon (289,4). Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta 29,8 miljoonaan euroon (20,0). Vertailukauden lukuun sisältyy Venäjän alasajoon liittynyt 9,0 miljoonan euron kulukirjaus. Ilman Venäjän osuutta Ympäristöpalveluiden liikevoitto parani 29,8 miljoonaan euroon (28,4). Pilvipalvelujärjestelyitä koskevan kirjanpitokäsittelyn muutos vaikutti tulosta heikentävästi 0,2 miljoonaa euroa.

Ympäristöpalveluissa jätehuolto- ja kierrätyspalveluiden kysyntä alkoi elpyä toisella vuosineljänneksellä ja säilyi vahvana loppuvuoden. Tilausperusteinen palvelukysyntä sekä kierrätysraaka-aineiden hinnat ja kysyntä palautuivat pandemiaa edeltävälle tasolle kolmannella vuosineljänneksellä. Yritysassiakkaiden määrä kasvoi aktiivisen uusasiakasmyynnin seurauksena. Kesäkuussa tehty Sihvari Oy:n yrityskauppa vahvisti Ympäristöpalveluiden markkina-asemaa pienissä ja keskisuurissa yritysasiakkaissa. Tuotantokustannuksia kasvatti polttoainoiden voimakas hinnannousu, mikä jatkui koko vuoden.

Teollisuuspalvelut

Teollisuuspalveluiden liikevaihto kasvoi 105,1 miljoonaan euroon (101,8). Liikevoitto parani vertailukaudesta 9,2 miljoonaan euroon (7,1). Pilvipalvelujärjestelyitä koskevan kirjanpitokäsittelyn muutos vaikutti tulosta heikentävästi 0,6 miljoonaa euroa.

Vaarallisissa jätteissä ja prosessipuhdistuksessa Teollisuuspalveluiden markkina-asema vahvistui vuonna 2021. Vaarallisissa jätteissä volyymit nousivat asteittain tavanomaiselle tasolle vuoden aikana. Panostukset segmenttiosaamiseen näkyivät erityisesti kemianteollisuussegmentissä, missä solmittiin uusia asiakassopimuksia.

Projektiliiketoiminnassa osa alkuvuoden rakennushankkeista siirtyi koronaviruspandemian vuoksi, mikä vaikeutti resurssointia ja nosti kustannuksia. Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostusprojekteja alkoi vertailuvuotta vähemmän ja hintakilpailu kiristyi. Teollisuuspalveluiden menetelmäkehitys jatkui vahvana. Koronaviruspandemia aiheutti teollisuuden vuosihuoltosykliin muutoksia ja osa alkuvuoteen 2021 suunnitelluista vuosihuolloista siirtyi kolmannelle vuosineljännekselle. Vuosihuoltojen päällekkäisyys kolmannella vuosineljänneksellä vaikeutti resurssien optimointia ja lisäsi tuotantokustannuksia kasvaneen alihankinnan vuoksi.

Kiinteistöpalvelut Suomi

Kiinteistöpalvelut Suomen liikevaihto kasvoi 243,1 miljoonaan euroon (232,3). Liikevoitto heikkeni vertailukaudesta 1,8 miljoonaan euroon (3,2). Pilvipalvelujärjestelyitä koskevan kirjanpitokäsittelyn muutos vaikutti tulosta heikentävästi 0,1 miljoonaa euroa. Vertailukaudella liikevoittoa paransi Suomen työeläkemaksujen määräaikainen alentaminen 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.–31.12.2020, jonka vaikutus oli vuonna 2020 noin 2,1 miljoonaa euroa positiivinen.

Siivouksessa liiketoiminta kehittyi suotuisasti koko vuoden ja markkina-asema vahvistui. Elintarvikehygieniassa markkina-asema vahvistui Serveco Oy:n yritysoston myötä. Kaupan segmentissä markkina-asema vahvistui ja palvelutarjoama laajeni Spectra Oy:n yritysos-tolla. Toisella vuosineljänneksellä siivousliiketoiminnassa käynnistettiin Vastuullisempaa siivousta -kehitysohjelma, joka sai hyvän vastaanoton asiakkailta. Kehitysohjelman piirissä olevien siivouskohteiden määrä oli vuoden 2021 lopussa 316, ja yli 1 000 siivoojaa koulutettiin vuoden aikana vastuullisen siivouksen menetelmien käyttöön.

Suomen kiinteistöhuollon ja kiinteistötekniikan palvelulinjojen suoriutuminen oli heikkoa. Toimenpiteet

Liikevaihto toimialoittain

MEUR	1-12/2021	1-12/2020	Muutos %
Ympäristöpalvelut	320,5	289,4	10,8
Teollisuuspalvelut	105,1	101,8	3,2
Kiinteistöpalvelut Suomi	243,1	232,3	4,7
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	149,8	134,5	11,3
Eliminoinnit	-6,1	-6,1	
Yhteensä	812,5	751,9	8,1

Liikevoitto toimialoittain

MEUR	1-12/2021	%	1-12/2020	%	Muutos %
Ympäristöpalvelut	29,8	9,3	20,0	6,9	48,8
Teollisuuspalvelut	9,2	8,7	7,1	7,0	29,3
Kiinteistöpalvelut Suomi	1,8	0,7	3,2	1,4	-43,7
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	3,9	2,6	3,5	2,6	9,6
Konsernihallinto ja muut	-2,4		-5,6		
Yhteensä	42,2	5,2	28,2	3,8	49,5

kustannustehokkuuden parantamiseksi ja organisaati-orakenteen selkeyttämiseksi käynnistettiin näissä palvelulinjoissa kolmannen vuosineljänneksen lopulla. Neljä tappiollista toimipistettä lakkautettiin ja kiinteistöhuollon ja -tekniikan palvelulinjat tuotiin yhden johdon alle. Tavoitteena on vähintään 3 miljoonan euron säästöt vuonna 2022. Supistettu toimipisteverkosto parantaa tehokkuutta. Panostuksia jatketaan erityisesti kylmälaitehuoltoon ja energiatehokkuuspalveluihin.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Kiinteistöpalvelut Ruotsin liikevaihto kasvoi 149,8 miljoonaan euroon (134,5). Liikevoitto parani vertailukaudesta

3,9 miljoonaan euroon (3,5).

Koronaviruspandemiatilanne oli vaikea ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Pandemiatilanne alkoi helpottumaan toiselta vuosineljännekseltä alkaen ja markkinaosuus kehittyi suotuisasti. Erytisesti sairaala-asiakkaissa markkina-asema vahvistui neljänneksellä vuosineljänneksellä uuden merkittävän asiakkuuden myötä. Myös siivous ja elintarvikehygieniapalvelut kasvoivat.

Koronaviruspandemia vaikutti läpi vuoden negatiivisesti lisäpalveluiden kysyntään kuntasektorilla. Isoja kiinteistöteknisiä projekteja käynnistyi vähemmän kuin pandemiaa edeltävinä vuosina ja osa projekteista viivästyi maailmanlaajuisesta puolijohdepulasta johtuen.

Rahoitus ja investoinnit

Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen oli 1,7 miljoonaa euroa (44,0). Käyttöpääomaa sitoutui 15,1 miljoonaa euroa (vapautui 2,1). Käyttöpääomaa kasvatti liikevaihdon kasvun seurauksena kasvanut asiakassaatavien määrä. Nettorahavirtaa pienensivät yritysostot, joiden vaikutus oli noin 23 miljoonaa euroa. Vertailukauden rahavirtaan vaikutti positiivisesti käyttöomaisuuskiinteistön myynti.

Korollista vierasta pääomaa oli kauden lopussa 195,6 miljoonaa euroa (186,7). Korolliset nettovelat olivat 167,1 miljoonaa euroa (136,5). Pitkäaikaisten lainojen keski-korko ilman IFRS 16 -velkoja korkosuojaukset huomioiden oli 1,1 % (1,3).

100,0 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta oli kauden lopussa käytössä 0,0 miljoonaa euroa (15,0). 30,0 miljoonan euron komittoitu luottolimiitti oli vertailukauden tapaan käyttämättä. Kolmannen vuosineljänneksen aikana yhtiö nosti 25 miljoonan euron pankkilainan yritys-kauppojen rahoittamiseksi.

Nettorahoituskulut olivat -3,3 miljoonaa euroa (-4,9). Valuuttakurssimuutosten vaikutus nettorahoituskuluihin oli 0,3 miljoonaa euroa (-1,4). Nettorahoituskulut olivat 0,4 % (0,7) liikevaihdosta.

Omavaraisuusaste oli 33,7 % (33,0) ja nettovelkaantumisaste 79,4 % (70,9). Likvidit varat olivat kauden lopussa 28,6 miljoonaa euroa (50,2). Erääntyneet myyntisaamiset tai luottotappiot eivät ole kasvaneet pandemian aikana.

Vuoden 2021 bruttoinvestoinnit olivat 72,3 miljoonaa euroa (48,2). Yrityskauppojen osuus investoinneista oli noin 31 miljoonaa euroa. Muut investoinnit koostuivat pääasiassa kone- ja kalustohankinnoista sekä investoinneista tietojärjestelmiin ja rakennuksiin.

Rahoituksen avainlukuja

	2021	2020
Korollinen vieras pääoma, MEUR	195,6	186,7
Korolliset nettovelat, MEUR	167,1	136,5
Nettorahoituskulut, MEUR	-3,3	-4,9
Nettorahoituskulut, % liikevaihdosta	0,4	0,7
Nettorahoituskulut, % liikevoitosta	7,7	17,4
Omavaraisuusaste, %	33,7	33,0
Nettovelkaantumisaste, %	79,4	70,9
Liiketoiminnan rahavirta, MEUR	65,6	83,0
Käyttöpääoman muutos rahavirtalaskelmassa, MEUR	-15,1	2,1

Sijoitettu pääoma

MEUR	2021	2020
Pitkäaikaiset varat	435,2	399,4
Vaihto-omaisuus ja saamiset	133,2	147,0
Likvidit varat	28,6	50,2
Myytävänä olevaksi luokitellut varat	38,3	-
Laskennalliset verovelat	-30,2	-28,3
Ostovelat ja muut velat	-175,6	-178,0
Varaukset	-10,8	-9,5
Muut korottomat velat	-1,5	-1,5
Myytävänä olevaksi luokitellut velat	-11,2	-
Yhteensä	406,0	379,2

Bruttoinvestoinnit taseryhmittäin

MEUR	2021	2020
Kiinteistöt	3,0	6,6
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	37,2	35,2
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	26,2	1,1
Muut aineettomat hyödykkeet	5,9	5,3
L&T yhteensä	72,3	48,2

Bruttoinvestoinnit toimialoittain

MEUR	2021	2020
Ympäristöpalvelut	41,7	23,7
Teollisuuspalvelut	14,5	17,4
Kiinteistöpalvelut Suomi	13,6	5,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	1,8	1,5
Konsernihallinto ja muut	0,6	0,6
L&T yhteensä	72,3	48,2

Rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville

Lähipiiritapahtumat selvitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedostossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#).

Muutokset konsernirakenteessa

Lassila & Tikanoja Oyj yhtiöitti 1.1.2021 kolme toimialaansa erillisiin osakeyhtiöihin. Ympäristöpalvelut ja Teollisuuspalvelut -toimialat yhtiöitettiin kumpikin omaksi yhtiökseen, jotka ovat L&T Ympäristöpalvelut Oy ja L&T Teollisuuspalvelut Oy. Kiinteistöpalvelut Suomi -toimialan uudet yhtiöt olivat L&T Siivous Oy, L&T Kiinteistöhuolto Oy ja L&T Kiinteistötekniikka Oy. Vuonna 2021 Lassila & Tikanoja osti koko osakekannan Serveco Oy:stä, Spectra Oy:stä ja Sihvari Oy:stä.

Johtoryhmän jäsenet 31.12.2021

- Eero Hautaniemi, toimitusjohtaja
- Sirpa Huopalainen, lakiasiainjohtaja
- Jorma Mikkonen, yhteiskuntasuhde- ja vastuullisuusjohtaja
- Antti Niitynpää, toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi (30.7.2021 lähtien)
- Valtteri Palin, talousjohtaja
- Hilppa Rautpalo, henkilöstöjohtaja
- Petri Salermo, toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut
- Erik Sundström, toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Ruotsi
- Antti Tervo, toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Tuomas Mäkipeska toimi Kiinteistöpalvelut Suomen toimialajohtajana 30.7.2021 asti.

Henkilöstö

Henkilöstö maittain vuoden lopussa

Koko- ja osa-aikaiset yhteensä	2021	2020
Suomi	7 003	6 673
Ruotsi	1 168	1 370
Venäjä	-	96
Yhteensä	8 171	8 139

Henkilöstömäärä oli vuonna 2021 kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin 7 319 (7 197). Kauden lopussa palveluksessa oli koko- ja osa-aikaisia yhteensä 8 171 (8 139) henkilöä. Heistä työskenteli Suomessa 7 003 (6 673) ja muissa maissa 1 168 (1 466) henkilöä.

Tiedot henkilöstölle maksetuista palkoista ja palkkioista on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut.

Yhtiökokouksen päätökset

18.3.2021 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2020 ja myönsi vastuuvapauden yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle sekä hyväksyi toimielinten palkitsemisraportin.

Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2020 vahvistettavan taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,40 euroa osakkeelta, yhteensä 15,2 miljoonaa euroa. Osingon maksupäiväksi päätettiin 29.3.2021.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun saakka Heikki Bergholm, Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Laura Tarkka ja Pasi Tolppanen sekä uutena jäsenenä Jukka Leinonen.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, joka ilmoitti nimeävänsä KHT Leenakaisa Winbergin yhtiön päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksistä on kerrottu tarkemmin pörssitiedotteella 18.3.2021.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Vastuullinen toimintatapa on erottamaton osa Lassila & Tikanojan strategiaa, päätöksentekoa ja joka-päiväistä liiketoimintaa. Vastuullisilla kiertotalouden ratkaisuilla L&T vahvistaa kilpailukykyään ja luo monipuolisesti arvoa keskeisille sidosryhmilleen.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen on 2020-luvun suurin haaste. Seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettava korjausliike kestävään talouteen merkitsee rakenteellista muutosta energiapuolustukseen sekä materiaali- ja energiatehokkuuteen. Kiertotalous on kriittisessä roolissa tämän muutoksen toteuttamisessa ja L&T:n liiketoimintaratkaisut tukevat tätä muutosta.

L&T:n toiminnan merkittävimmät arvoa tuottavat vaikutukset näkyvät asiakkaille tuotettuina vastuullisuus- ja ympäristöhyötyinä. Konserni tavoittelee toimialoillaan Ympäristö- ja energiapalveluissa, Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalveluissa jatkuvasti parempia tuloksia asiakkaiden materiaalien hyödyntämisessä, päästöjen ja energiankulutuksen vähentämisessä sekä uusien ympäristömyötäisten menetelmien ja kiertotaloutta edistävien palveluiden kehittämisessä.

Ympäristöpalvelut auttaa asiakkaitaan toteuttamaan kiertotaloutta jätehuolto- ja kierrätyspalveluiden sekä ympäristöjohtamisen ja uusiutuvien energialähteiden pal-

veluiden kautta. Teollisuuspalvelut palvelee asiakkaitaan jäte- ja sivuvirta-arvoketjussa jätteiden synnystä niiden uudelleenkäyttöön. Palveluihin kuuluu prosessipuhdistus ja viemärihuolto, vaarallisten jätteiden keräys ja käsittely sekä ympäristörakentaminen. Kiinteistöpalvelut tuottaa kiertotalouden palveluratkaisuja tarjoamalla siivous- ja tukipalveluita sekä teknisiä palveluita Suomessa ja Ruotsissa. Lisäksi Kiinteistöpalveluiden Suomen toiminta sisältää kiinteistöhuollon palvelut.

Kiertotalous ja ilmastonmuutoksen hillintä ovat L&T:n liiketoiminnan ja vastuullisuustyön lähtökohta. Konsernin strategisena tavoitteena on kasvattaa toiminnan hiilijalanjälkeä eli positiivista ilmastovaikutusta ja pienentää omaa hiilijalanjälkeä. L&T on palveluyrityksenä merkittävä työllistäjä. Konserni kantaa sosiaalista vastuuta pitämällä huolta henkilöstönsä työhyvinvoinnista ja työkyvystä sekä edistämällä monimuotoisuuden toteutumista. L&T:llä uskotaan, että hyvä henkilöstökokemus on vahvasti yhteydessä hyvään asiakaskokemukseen. Lisäksi L&T haluaa asiakkaidensa kanssa edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa työllistämisen kautta ja tekee tämän muun muassa tarjoamalla työtä myös niille, joiden on vaikea työllistyä.

L&T huolehtii tinkimättömästi oman toimintansa vaatimustenmukaisuudesta ja vastuullisuudesta. L&T:llä noudatetaan ympäristö- ja työnantajavelvoitteita ja minimoidaan toiminnan ympäristökuormitusta. L&T edellyttää toimittajiltaan lakien, säännösten ja omien vastuullisuusperiaatteidensa mukaista toimintaa.

Yritysvastuun raportointi

L&T raportoi vastuullisuustyöstään ja sen etenemisestä vuosineljänneksittäin osavuositarkastuksen osana sekä vuosittain yritysvastuuraportissa, joka julkaistaan osana Vuosikertomus-kokonaisuuteen kuuluvaa Vuosikatsausta. Vuoden 2021 yritysvastuuraportti on laadittu GRI:n (Global Reporting Initiative) standardien mukaisesti. Yritysvastuuraportissa raportoidut ympäristö- ja henkilöstövastuun keskeiset tunnusluvut ovat kolmannen osapuolen varmentamat. Osana yritysvastuuraporttiaan L&T raportoi toimintansa ilmastovaikutuksista Task Force on Climate related Financial Disclosures (TCFD) -suositusten mukaisesti. L&T:n yritysvastuuraportti on saatavilla osoitteessa www.vuosikertomus.lt.fi.

Yritysvastuuohjelma ohjaa vastuullisuustyötä

L&T:n vastuullisuustyötä ohjataan ja kehitetään konsernin yritysvastuuohjelman kautta. Ohjelma on yhtiön hallituksen hyväksymä ja siinä on huomioitu yritysvastuun olennaiset näkökohdat ja asetettu niille soveltuvin osin mitattavat ja seurattavat tavoitteet. Ohjelman painopistealueet on määritelty L&T:n toiminnan vaikutusten, keskeisten sidosryhmien odotusten sekä strategisten painotusten pohjalta. Lisäksi ympäristö- ja palvelualan yritykselle olennaiset liiketoiminnan ja toimintaympäristön erityispiirteet sekä YK:n kestävä kehityksen ja Global Compact -aloitteen tavoitteet on huomioitu.

Yritysvastuuohjelman keskeiset vastuullisuustavoitteet eli konsernin ilmastovaikutukset, asiakastytyväi-

syys ja henkilöstön suosittelusta ovat mukana L&T:n pitkän aikavälin strategisissa tavoitteissa. Hallitus päivitti vastuullisuustavoitteet lokakuussa 2021 strategiakaudelle 2022-2026. Henkilöstön suosittelumittari vaihdettiin eNPS-suosittelemittariin ja työturvallisuuden osalta siirryttiin seuraamaan TRIF-mittaria (total recordable incident frequency). TRIF-mittari ottaa huomioon myös tapaturmat, jotka vaativat esimerkiksi käynnin ensiavussa, mutta eivät aiheuta poissaoloa työstä toisin kuin aiemmin seurattu LTA (lost time accidents).

Yritysvastuun johtaminen L&T:llä

L&T:llä yritysvastuu on integroitu konsernin strategiaan ja hallitus seuraa yritysvastuuohjelman etenemistä säännöllisesti hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan kautta. Valiokunta käsittelee vastuullisuusasioita vähintään kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2021 henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta kokoontui neljä kertaa.

Konsernin johtoryhmä johtaa ja seuraa vuosineljänneksittäin yritysvastuuohjelman toteutumista. Kehittäminen tapahtuu pääosin liiketoimintalähtöisissä työryhmissä, mutta vastuullisuustyön käytännön koordinoinnista ja raportoinnista vastaa yhteiskuntasuhdejohtaja ja hänen alaisuudessaan toimiva viestintä- ja vastuullisuusorganisaatio. Liiketoiminnot ja muut funktiot vastaavat toimintansa vastuullisuudesta ja määräystenmukaisuudesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti.

L&T:n johtamisjärjestelmä on sertifioitu ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 -standardien mukaisesti.

L&T:n yritys vastuun painopisteet

Kiertotalous ja ilmastonmuutoksen hillintä

STRATEGISET TAVOITTEET:

1. Kasvatamme toimintamme hiilikädenjälkeä liikevaihtoa nopeammin.
2. Pienennämme omaa hiilijalanjälkeämme -50 % ajokilometriä kohden vuoden 2018 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Edistämme asiakkaidemme materiaalien ja energian kestävää käyttöä ja vähennämme hävikkiä.

Hyvinvoiva, monimuotoinen ja tuottava työyhteisö

STRATEGINEN TAVOITE:

1. Henkilöstön suositteluasteen (eNPS) nostaminen 50:een.

Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työkyvystä ja työturvallisuudesta.

Työllistämme erityisryhmiä ja osatyökykyisiä.

Luomme talouskasvua ja hyvinvointia.

Kestävä teollisuus ja kaupungit

Edistämme teollisuusinfran kehittämistä kestävä kehityksen mukaiseksi, sivuvirtojen hyödyntämistä ja suljettuja kiertoja.

Innoivomme ratkaisuja kestävien kaupunkien rakentamiseksi sekä terveellisten ja turvallisten olosuhteiden luomiseksi.

Yritysvastuun toimintaperiaatteet ja riskienhallinta

Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossaan ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, L&T:n yhtiöjärjestyksiä, L&T:n hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Lisäksi toimintaa ohjaavat hallituksen tai johtoryhmän hyväksymät politiikat ja toimintaperiaatteet.

Asemavaltuutusohje määrittelee L&T:llä käytettävät päätöksentekosäännöt ja -valtuudet. Varmistaakseen toimintansa määräystenmukaisuuden, L&T on määrittänyt vastuullisen liiketavan periaatteet eli Tapa toimia-ohjeet, jotka koskevat jokaista L&T:läistä ja L&T:n sopimustoimittajia. Ohjeisiin perehdyttäminen on esihenkilön vastuulla ja johto seuraa ohjeiden noudattamista.

Ohjeiden vastaisesta toiminnasta ilmoitetaan ensisijaisesti omalle esihenkilölle, joka auttaa ohjeiden tulkinassa epäselvissä tilanteissa. Lisäksi henkilökunta voi soittaa tai lähettää sähköpostia luottamukselliseen ilmoituskanavaan, joka on käytössä kaikissa toimintamaissa.

Ohjeiden vastaiseen toimintaan puututaan viiveettä yhdessä sovitun prosessin mukaisesti.

Vuonna 2021 aloittaneista Suomen toimihenkilöistä 63 prosenttia ja työntekijöistä 71 prosenttia suoritti Tapa toimia -koulutuksen vuoden 2021 aikana. Verkkokoulutus on osa uusien L&T:läisten perehdytysohjelmaa ja sen jalkauttamista edistetään kaikissa henkilöstöryhmissä.

Vastuullisuuteen liittyvien riskien hallinta on osa L&T:n kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Riskienhallintaprosessi on kuvattu selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja keskeiset riskit on avattu kohdassa Riskit ja riskienhallinta.

EU-taksonomia

Euroopan unionin kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmä, EU-taksonomia julkaistiin vuonna 2020. L&T on toteuttanut EU-taksonomiaan liittyvän tarkastelun liikevaihdosta, investoinneista ja liiketoiminnan kuluista, jotka liittyvä ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen. Tarkastelu sisältää kaikki konsernin toimialat.

Tarkastelussa on tunnistettu toimialakohtaiset toiminnot ja palvelut, jotka ovat taksonomialuokittelussa vähähiilisiä tai edistävät hiilineutraaliin talouteen siirtymistä vuoteen 2050 mennessä tai molempia. Tarkastelu on toteutettu arvioimalla L&T:n toimintaa taksonomiakelpoisten toimintojen kuvauksiin ja NACE-toimialaluokituksiin yhdessä toimialojen ympäristöasiantuntijoiden kanssa. Taksonomiakelpoisten toimintojen ja palvelujen osuus liikevaihdosta on saatu talous- ja toiminnanohjausjärjestelmästä. Investointien ja liiketoiminnan kulujen osalta on tarkasteltu vuoden 2021 kirjauksia ja todettu, että taksonomiakelpoisen liikevaihdon mukainen prosenttiosuus investoinneista ja liiketoiminnan kuluista on taksonomiakelpoista.

Ympäristöpalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa tavanomaisen jätteen jätejaekohtainen keräys ja kuljetus, materiaalien talteenotto tavanomaisesta jätteestä sekä metsittäminen ja metsänistutus. Teollisuuspalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa jäteveden keruun ja käsittelyn uusiminen sekä jätevesiliikkeen anaerobinen hajottaminen. Kiinteistöpalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa energiatehokkuuslaitteiden ja uusiutuvan energiateknologian asennus, huolto ja korjaus sekä rakennusten energiatehokkuuden mittaamiseen, säätämiseen ja hallintaan tarkoitettujen välineiden ja laitteiden asennus, huolto ja korjaus. Laajempi toimialakohtainen listaus löytyy [L&T:n verkkosivuilta](#).

Vaativuuden mukaisuuden varmistaminen

Varmistamme oman toimintamme vaatimustenmukaisuuden ja eettisyyden. Varmistamme toimitusketjumme vastuullisuuden.

Kiertotalous on keskeinen keino hillitä ilmastonmuutosta. L&T:n tavoitteena on tehdä kiertotaloudesta totta. Kaikki liiketoiminnat rakentavat tulevaisuuden kestävä kasvua kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten. Yhtiön hallitus on asettanut L&T:n pitkän aikavälin tavoitteeksi hiilikädenjäljen kasvattamisen liikevaihtoa nopeammin. L&T jatkaa myös investointeja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen esimerkiksi päästöttömän ajokuluston hankinnoilla.

EU-taksonomiakokonaisuus on vielä keskeneräinen ja L&T:n tekemä tarkastelu voi muuttua uusien taksonomiakokonaisuuksia valmistuessa. Erityisesti kiertotalouteen liittyvä kriteeristö kytkeytyy L&T:n liiketoimintaan vahvasti.

%	Osuus liikevaihdosta	Osuus Investoinneista	Osuus liiketoiminnan kuluista
Taksonomiatarkastelu	56	57	54

Ympäristövastuu

L&T:n ympäristövastuu toteutuu erityisesti asiakkaille tuotettavien palveluiden kautta. Asiakkailta kerätyt materiaalit pyritään aina ensisijaisesti ohjaamaan uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen lain mukaisen etusijajärjestyksen ja kiertotalousajattelun viitoittamana.

L&T:n ympäristöpolitiikassa on määritetty ne ympäristönäkökohdat ja periaatteet, joita konserni noudattaa niin omassa toiminnassaan kuin asiakkaille tuottamissaan palveluissa. Lähtökohtana on ympäristölainsäädännön ja -standardien tinkimätön noudattaminen sekä jatkuvan parantamisen periaate ISO 14001 -sertifioidun ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

L&T edellyttää yhteistyökumppaneiltaan ja toimittajiltaan vastuullista ympäristöasioiden hoitoa, mikä huomi-

oidaan jo hankintaprosessissa muun muassa itsearviointien avulla. Jätettä luovutetaan vain sellaisille toimijoille, joilla on lupa sitä vastaanottaa tai käsitellä. Yritysosto-kohteissa tehdään huolelliset due diligence -tutkimukset.

L&T:n strategisena tavoitteena on parantaa asiakkaiden energia- ja materiaalitehokkuutta sekä kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä. Tämä toteutuu, kun asiakkaat korvaavat neitseellisiä raaka-aineita uusioraaka-aineilla tai fossiilisia polttoaineita bio- ja kierrätyspolttoaineilla.

L&T:n toiminnan hiilikädenjäljen kasvaessa asiakkaiden hiilijalanjälki vastaavasti pienenee. Näin L&T pystyy tukemaan asiakkaitaan heidän ympäristövastuutavoitteidensa saavuttamisessa. Vuonna 2021 L&T:n hiilikädenjälki eli toiminnan tuottamat päästövähennykset olivat noin 1,1 miljoonaa (1,2) CO₂-ekvivalenttitonnia. Hiilikädenjälki-intensiteetti laski 17 prosenttia edellisvuodesta.

L&T:n tavoitteena on myös pienentää omien toimintojensa ympäristövaikutuksia. Konsernin toiminnan merkittävin välitön ympäristövaikutus on keräys- ja kuljetuspalveluista aiheutuvat päästöt, joiden vähentämiseksi tehdään aktiivisesti töitä muun muassa taloudellista ajotapaa, reittitehokkuutta ja kalustoa uudistamalla ja kehittämällä.

L&T:n oman toiminnan absoluuttiset päästöt olivat vuonna 2021 37,8 tuhatta CO₂-ekvivalenttitonnia (36,7). L&T on asettanut tieteelliset päästövähennystavoitteet (Science Based Target) ja sitoutunut puolittamaan oman toimintansa hiilijalanjäljen ajokilometriä kohden vuoden 2018 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä vähentämään toimitusketjussa syntyviä päästöjä. Vuonna 2021 L&T:n oman toiminnan päästöintensiteetti oli 771 gCO₂e/ajokilometri. Päästöintensiteetti laski vertailuvuodesta (2018) 19 prosentilla. Toimitusketjun osallistamista tieteelliseen päästövähennystavoitteeseen jatketaan vuoden 2022 aikana ja tavoitteena on, että 70 prosenttia suurim-

mista (spend) tavarantoimittajista ja alihankkijoista ovat asettaneet tavoitteet omien päästöjensä vähentämiseksi vuoteen 2025 mennessä.

Ammattimainen jätteenkäsittely edellyttää ympäristölupia ja toimintaa velvoitteiden mukaisesti. Vuonna 2021 L&T:llä oli 65 (68) ympäristölupaa, jotka ohjasivat konsernin ympäristöasioiden hallintaa ja seuranta-tarkkailua. Ympäristöluvan alaisille laitoksille on tehty ennaltavaraustumis- ja pelastussuunnitelmat, joissa on määritelty, miten laitos varautuu merkittävimpiin ympäristövahinkoihin. Lisäksi tehdään säännöllisesti sisäisiä auditointeja, joissa käydään läpi myös ympäristöasiat. L&T:n tavoitteena on, ettei konsernin omassa toiminnassa tapahdu yhtään vakavaa ympäristövahinkoa. Vuonna 2021 tämä tavoite saavutettiin.

Asiakkailta kerättyjen materiaalien ympäristökuormituksen vähentämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi L&T pyrkii jatkuvasti löytämään uusia ratkaisuja materiaalien hyödyntämiseksi mahdollisimman korkealla jalostusteella ja jätehuollon etusijajärjestyksen mukaisesti. Vuonna 2021 L&T:n hallussa olevien, asiakkailta kerättyjen materiaalien, uudelleenkäyttö- ja kierrätysaste oli 58,4 prosenttia (58,6). Raportointi kattaa yritysasiakkailta kerätyt yhdyskuntajätteet, vaaralliset jätteet, teollisuuden jätteet ja rakennusjätteet Suomessa.

L&T:n toiminnan merkittävimmät ympäristöriskit liittyvät ajoneuvokalustoon, jätteiden varastointiin ja käsittelyyn sekä kemikaaliturvallisuuteen. Näitä riskejä ja niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa Riskit ja riskienhallinta.

Sosiaalinen vastuu: henkilöstö ja ihmisoikeudet

Vuonna 2021 L&T:llä oli 8 389 työntekijää Suomessa ja Ruotsissa. Suurena työllistäjänä ja palvelualan yrityksenä L&T:n sosiaalisen vastuun painopiste on omassa henki-

löstössä. Henkilöstövastuun olennaisimmat osa-alueet ovat henkilöstötyytyväisyyden ja henkilöstön työkyvyn vahvistaminen, monimuotoisuustyön kehittäminen sekä työturvallisuuden parantaminen. Lisäksi konserni haluaa tehdä aktiivisesti töitä erityisryhmien, kuten osatyökykyisten työllistämiseksi.

L&T ei salli minkäänlaista syrjintää, häirintää, kiusaamista, rasismia tai epäasiallista kohtelua eikä hyväksy lapsityövoiman käyttöä, mitään pakkotyön muotoa, eikä muita ihmisoikeuksien loukkauksia omassa toiminnassaan tai toimitusketjussaan. L&T kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa määriteltyjä ihmisoikeuksia sekä Kansainvälisen työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden oikeuksia ja kansainvälisiä sopimuksia. L&T on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitetta ja sen ihmis- ja työoikeusperiaatteita.

Työsuhteissa noudatetaan kansallisia lakeja, sopimuksia ja muita velvoitteita. Työntekijöiden vapautta järjestäytyä ammatillisesti kunnioitetaan. L&T seuraa työehtosopimusten, ympäristö-, työ- ja työturvallisuuslainsäädännön sekä taloudenpitoon liittyvien säännösten noudattamista ja noudattaa paikallista tilaajavastuulainsäädäntöä ja edellyttää samaa myös toimittajiltaan.

Toimintaa ohjaa henkilöstöpolitiikka, ISO 45001-standardien mukaisesti sertifioitu johtamisjärjestelmä sekä työturvallisuusjohtamisen ja vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia).

L&T:n strategisena tavoitteena oli 2021, että henkilöstön suositteluaste on vähintään 80 prosenttia. Henkilöstön tyytyväisyyttä mitataan henkilöstötyytyväisyyskyselyllä, joka kutsutaan Suomessa Fiilinki- ja Ruotsissa Pulsen-kyselyksi. Vuonna 2021 konsernin henkilöstön suositteluaste oli 82 prosenttia (82) ja eNPS 28 pistettä (28).

Osana henkilöstön työkyvyn johtamista L&T:n tavoitteena on laskea sairauspoissaolojen määrää 4,5 prosent-

tiin, saavuttaa henkilöstön terveysprosentti 45 ja nostaa keskimääräistä eläköitymisikää pitkällä aikavälillä 65 vuoteen. Vuonna 2021 sairauspoissaoloprosentti Suomessa oli 5,0 (4,7) ja Ruotsissa 5,5 (6,0). Jotta sairauspoissaolon määrä saataisiin käännettyä laskuun, jatketaan terveyden edistämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman määrätietoista toimeenpanoa. Henkilöstön terveysprosentti oli Suomessa 45 prosenttia. Keskimääräinen eläköitymisikä (sis. vanhuuseläkkeet ja työkyvyttömyyseläkkeet) oli Suomessa 63,7 vuotta (63,5), Ruotsissa 65 ja koko konsernissa 63,9 (63,7) vuotta.

Työturvallisuudessa L&T tavoittelee jatkuvaa parantamista ja lopullisena tavoitteena on nolla tapaturmaa. Vuonna 2021 kokonaistapaturmataajuus (TRIF) toteutui tavoitteiden mukaisesti ja oli 24 (tavoite 24). Poissaoloon johtaneita tapaturmia mittaava LTA-taajuus jäi kunnianhimoisesta tavoitteesta ollen 15 (tavoite 10). L&T jatkaa määrätietoisesti kehitystyötään henkilöstön osallistamiseksi turvallisuustyöhön.

Vuonna 2021 L&T:llä ei ollut yhtään raportoitua kuolemaan johtanutta tapaturmaa. L&T:llä ei ollut todettuja ammattitautitapauksia vuonna 2021. Konsernissa ei ollut yhtään todettua ihmisoikeuksiin liittyvää rikkomusta tai syrjintätapausta.

L&T:n toiminnan merkittävimmät henkilöstöriskit liittyvät osaavan ja motivoituneen työvoiman saatavuuteen ja henkilöstötyytyväisyyden heikkenemiseen sekä työkyvyttömyys- ja tapaturmakustannusten nousuun.

Ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä arvioidaan osana riskienhallintaprosessia. L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppaneiden kanssa ja riski ihmisoikeuksien loukkaamiseen on näissä maissa matala. L&T noudattaa toiminnassaan lakeja ja työehtosopimuksia. L&T toteuttaa erityistä huolellisuutta haavoittuvassa asemassa olevien työntekijöiden työsuhteissa. Riskejä ja

niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa [Riskit ja riskienhallinta](#).

Korruption ja lahjonnan torjunta

L&T:n hankintaprosessit ovat läpinäkyviä ja hankintapäätökset perustuvat kilpailukykyisiin toimitussopimuksiin.

Hankintoja ohjaavat hankintaperiaatteet sekä yksityiskohtaisemmat hankintaohjeet. Toimivaltuudet ja päätöksentekorajat hankintojen osalta on määritelty L&T:n asemavaltuutusohjeessa.

Mikäli hankintapäätöksen tekemiseen liittyy mahdollisia eturistiriitoja, jäävätään eturistiriitoja omaavat henkilöt päätöksenteon ulkopuolelle. Toimittajayhteistyöhön ei saa liittyä lahjontaa eikä sellaista vieraanvaraisuutta tai lahjoja, jotka voisivat vaikuttaa hankintapäätöksiin.

L&T on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitetta ja sen korruption vastaisia periaatteita. Korruption ja lahjonnan ehkäisyssä noudatetaan kansallisia lakeja ja sopimuksia. Sisäisesti toimintaa ohjaavat vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia), joissa on kuvattu lahjonnan ja korruption vastaisia ohjeita muun muassa lahjojen ja vieraanvaraisuuden tarjoamisesta ja vastaanottamisesta sekä eturistiriitojen välttämistä. Lisäksi L&T:llä noudatetaan erikseen määriteltyä lupamenettelyä, jolla varmistetaan asiakastilaisuuksien tarkoituksenmukaisuus sekä sponsoroinnin ja tukimainonnan läpinäkyvyys.

L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppanien kanssa, mikä parantaa näkyvyyttä kumppaneiden vastuullisuuteen. Vuonna 2021 L&T:n ostot painottuivat kotimaassa toimiviin yrityksiin. Suomessa ostoista 96 prosenttia tehtiin kotimaassa toimivilta yrityksiltä ja Ruotsissa paikallisten ostojen osuus oli 98 prosenttia. Merkittävien toimittajien osalta johdamme toimintaa säännöllisellä toimittajayhteistyöllä ja seuraamme yhteistyön sujuvuutta erikseen sovituilla toiminnan mit-

tareilla. Sopimustoimittajat sitoutuvat noudattamaan L&T:n vastuullisen liiketavan periaatteita (Tapa toimia). Varmistamme toimittajiemme vastuullisen toimintatavan toteutusta itsearviointikyselyillä, toimittaja-auditoinneilla, toimittajan taloudelliseen tilanteeseen liittyvillä analyysillä tai muilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla.

Pääasialliset varmistustoimenpiteemme kohdistamme merkittävimpiin toimittajiimme. Vuonna 2021 konsernissa ei ollut yhtään raportoitua lahjonta- tai korruptiotapausta.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehitysmenot aktivoidaan, kun yritys pystyy todentamaan kehitettävän tuotteen teknisen toteutavuuden ja kaupalliset hyödyntämismahdollisuudet sekä kun hankintameno pystytään luotettavasti määrittämään. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi.

Taseeseen aktivoitiin vuonna 2021 tuotekehitysprojekteista kehitysmenoja yhteensä 1,7 miljoonaa euroa (2,5). Pääosin tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavan tuotekehityksen tehtävänä on vastata L&T:n palvelutuotevalikoiman kilpailukyvästä ja edesauttaa näin konsernin tavoitteiden saavuttamisessa. Tilikauden aikana tuloslaskelmaan kirjattiin tutkimus- ja tuotekehitysmenoja yhteensä 1,7 miljoonaa euroa (1,1).

Riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit, operatiiviset riskit sekä vahinkoriskit.

Riskienhallinnan järjestämisen pääpiirteet

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että konsernin strategiset ja

taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä. Riskienhallintaprosessissa pyritään myös arvioimaan riskien mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuutta. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisointi ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määritellyissä keskitetyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja riskeille laaditaan sekä vastuuteen toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Riskianalyysi

Osiossa Strategiset ja operatiiviset riskit kuvataan L&T:n liiketoiminnan merkittävimpiä strategisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä, jotka toteutuessaan voivat vaarantaa tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen. Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa on selostettu konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa [w](#).

Strategiset ja operatiiviset riskit

Koronaviruspandemia

Koronaviruspandemian rajoittamiseksi annettujen viranomais määräysten ja -suositusten sekä niiden aiheuttamien asiakaskohtaisten tuotannonrajoitus- ja sopeutustoimenpiteiden ennakoidaan aiheuttavan häiriöitä palveluiden tuottamiseen myös vuonna 2022. Pandemian seurannaisvaikutukset globaaliin komponentti- ja raaka-ainepulaan sekä haasteet logistiikkaketjuissa heijastuvat asiakkaiden kautta myös L&T:hen. Koronaviruksen aiempia herkemmin tarttuvat muunnokset voivat lisätä sairauspoissaolojen määrää, mikä voi aiheuttaa häiriöitä L&T:n palvelutuotantoon.

Vastuullisuus

Ympäristöalan yrityksenä ja suurena työllistäjänä vastuullisesti toimiminen on L&T:lle konsernin maineen ja sidosryhmien luottamuksen kannalta erittäin tärkeää. L&T seuraa jatkuvasti toimintaympäristöön vaikuttavia muutoksia ja kehitystrendejä liittyen esim. ilmastotavoitteisiin, ihmisoikeuksiin ja toimitusketjun vastuullisuuteen ja pyrkii tunnistamaan niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet.

Ilmatoriskien hallitsemiseksi L&T asetti ns. Science Based -tavoitteet, jotka Science Based Targets initiative (SBTi) on validoinut tieteellisiksi päästövähennystavoitteiksi. Lisäksi tehdään aktiivisesti käytännön toimenpiteitä, joilla voidaan suoraan pienentää omia ympäristövaikutuksia mm. uusimalla ajoneuvokalustoa ja seuraamalla ajotapaindeksiä. Henkilöstöön ja henkilöstövastuuseen liittyviä riskejä on avattu tarkemmin kohdassa Henkilöstö.

ICT-järjestelmät

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden käyttöönottoon liittyvät riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa L&T:n toi-

mintaan ja asiakaspalveluun. Riskien minimoimiseksi tehdään määrätietoista työtä järjestelmäympäristön kehittämiseksi ja ICT-ympäristön käyttövarmuuden turvaamiseksi mm. kartoittamalla toiminnalle kriittiset järjestelmät ja määrittelemällä ja tarkentamalla vastuita järjestelmätoimittajien ja L&T:n välillä. Uusien järjestelmien ja niihin liittyvien toimintamallien käyttöönotot suunnitellaan perusteellisesti ja aiemmista kokemuksista otetaan oppia, jotta käyttöönotot eivät häiritsisi L&T:n toimintaa. ICT-järjestelmiin liittyviä riskejä hallitaan myös järjestelmäarkkitehtuuria kehittämällä sekä pidemmän aikajänteen investoinneilla, joilla tavoitellaan sekä korjausvelan poistoa että kilpailukykyyn nostoa.

Markkinat ja uudistuminen

Markkinoilla ja markkinaympäristössä tapahtuvat muutokset, kuten kunnallistaminen ja kierrätysraaka-aineiden markkinamuutokset sekä päästöoikeuksien, uusioraaka-aineiden, sähkön tai öljytuotteiden markkinahintojen kehitys voivat vaikuttaa L&T:n liiketoimintoihin ja liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti sekä johtaa kannattavuuden heikkenemiseen.

Markkinoihin liittyvää riskiä pienentää L&T:n riippumattomuus yksittäisistä suurista asiakkaista ja L&T:n palvelutarjonnan monipuolisuus. L&T kehittää ja tuo jatkuvasti markkinoille uusia palvelutuotteita, joilla pyritään muun muassa erottautumaan kilpailijoista ja luomaan muita lisäarvotekijöitä hinnan lisäksi. Lisäksi strategioita toteutetaan pitkäjänteisesti ja niissä huomioidaan mahdolliset muutokset toimialalla sekä uudistumisen tarve ja niihin liittyvät toimenpiteet kannattavuuden varmistamiseksi. Samalla seurataan aktiivisesti markkinatilannetta sekä lainsäädännön kehittymistä ja pyritään vaikuttamaan siihen.

Yritysosotot

L&T tavoittelee kasvua sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta. Yritysosotosten onnistuminen vaikuttaa konsernin kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteutumiseen. Jos yritysostoissa epäonnistutaan, konsernin kilpailukyky ja kannattavuus voivat kärsiä ja konsernin riskiprofiili voi muuttua.

Riskiä hallitaan kauppasopimuksilla, ostokohteiden liiketoiminnan strategisella ja taloudellisella analysoinnilla, tekemällä kattavat due diligence -tutkimukset ostokohteista sekä erityisesti kaupan toteutumisen jälkeisellä tehokkaasti läpiviedyllä yhdistymisohjelmalla.

Henkilöstö

Työvoiman saatavuushaasteet ovat merkittävä henkilöstöön liittyvä riski. Myös mahdollinen henkilöstötyytyväisyyden heikentyminen voi muodostua L&T:lle strategiseksi riskiksi, koska L&T:n kilpailuetu rakentuu pitkälti osaavan ja motivoituneen henkilöstön työllä. Näitä riskejä hallitaan panostamalla monimuotoisuuteen, työntekijäkokenukseen, rekrytointiin sekä työnantajamielikuvaan.

Työntekijäkokenuksen parantaminen on koko L&T:n strateginen tavoite. Siihen vaikutetaan kehittämällä perehdytystä ja esihenkilötyötä sekä edistämällä henkilöstön urakiertoja ja etenemismahdollisuuksia. Työvoimansaannin varmistamiseksi tehdään aktiivista yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa. Lisäksi pyritään edistämään työperäistä maahanmuuttoa sekä erityisryhmien työllistämistä.

Henkilöstön sairastavuuden kasvu sekä työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkekustannusten kohoaminen voivat vaikuttaa L&T:n kilpailukykyyn ja kannattavuuteen. L&T panostaa aktiivisesti henkilöstön työturvallisuuteen sekä työkyvyn ylläpitoon tavoitteena sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkkeiden vähentäminen sekä niistä aiheutuvien kustannusten minimointi. L&T tekee säännöllisesti työtehtävä- ja kohdekohtaisia

riskiarviointeja sekä työpaikkaselvityksiä ja tukee henkilöstönsä työkykyä ja jaksamista työkykyä ylläpitävällä toiminnalla. L&T:llä on oma sairauskassa, joka tukee L&T:n työkyvyntä ja täydentää työterveyshuoltoa. Lisäksi konserniyhtiöiden käytössä on Sopiva työ -malli, jossa tavoitteena on kuntouttaa ja työllistää työkyvyttömyyseläkeriskin piirissä olevia henkilöitä.

Vahinkoriskit

Mahdollisten ennalta arvaamattomien vahinkoriskien varalta L&T:llä on jatkuva, kaikki toimintamaat ja tytäryhtiöt kattava vakuutusturva, joka sisältää muun muassa henkilöstö-, omaisuus-, keskeytys-, vastuu-, ympäristö- ja kuljetusvahingot. Tulipalon seurauksena kierrätyslaitoksen toiminta voi keskeytyä lyhyeksi tai pitkäksi aikaa. Riskin merkittävyyttä pienentää kuitenkin se, että yksittäisillä laitoksilla tai tuotantolinjoilla ei ole olennaisen suurta merkitystä L&T:n kokonaiskannattavuudelle. Vakuuttamisen lisäksi L&T pyrkii minimoimaan palovahinkoriskejä jatkuvuussuunnittelulla, kehittämällä ensisammutusvalmiutta ja kouluttamalla henkilökuntaa vaaratilanteiden varalta.

Ympäristövahinkojen vaara

L&T:n liiketoimintaan kuuluu vaarallisten jätteiden keräystä ja kuljetusta sekä prosessointia konsernin omissa laitoksissa. Vaarallisten jätteiden virheellisen käsittelyn tai laitevaurioiden seurauksena on mahdollista, että haitallisia aineita pääsee ympäristöön. Tällaisten vahinkojen seurauksena L&T:lle voi syntyä korvausvaateita. Ympäristövahinkoihin liittyviä riskejä hallitaan vakuuttamisen lisäksi laitosten järjestelmällisillä ympäristökartoituksilla, laitteistojen ennakkuhuoltosuunnitelmissa, auditoinneilla ja henkilöstön pitkäjänteisellä kouluttamisella.

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä tilikaudelta 2021 annetaan erillisenä kertomuksena.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkaiden lukumäärä

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääomassa ja osakemäärässä ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2021.

Yhtiön rekisteröity osakepääoma on 19 399 437 euroa. Osakkeita on 38 798 874 kappaletta. Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita oli 38 111 312 osaketta. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksessä ei ole määritelty osakkeiden enimmäismäärää eikä enimmäispääomaa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Yhtiön osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland ylläpitää yhtiön virallista osakasluetteloa.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli kauden lopussa 23 087 (20 731) osakkeenomistajaa. Hallintarekisteröidyn omistuksen osuus oli 9,6 prosenttia (10,1) osakekannasta.

Hallituksen ja toimitusjohtajan omistukset

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt omistivat 31.12.2021 yhteensä 917 013 yhtiön osaketta. Niiden osuus osake- ja äänimäärästä on 2,4 prosenttia.

Kaupankäynti osakkeilla vuonna 2021

Yhtiön osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:n keski suurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuot-

teet ja -palvelut. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854.

Yhtiön osakkeita vaihdettiin vuoden 2021 aikana 9,6 miljoonaa kappaletta, mikä on 25,2 % (32,2) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 137,3 miljoonaa euroa (166,1). Osakkeen ylin kurssi oli 16,10 euroa ja alin 12,82 euroa. Päätöskurssi oli 13,44 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli kauden lopussa 512,2 miljoonaa euroa (573,9).

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli tilikauden lopussa 686 396 omaa osaketta, jotka edustavat 1,8 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 18.3.2021 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 % koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Hallitus on valtuutettu päättämään uusien tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevien osakkeiden annista osakeannilla ja/tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa ja/tai luovuttaa yhteensä enintään 2 000 000 osaketta, joka on 5,2 % koko osakemäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2021

	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
Yritykset ja asuntoyhtiöt	933	4,04 %	3 544 561	9,14 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	46	0,20 %	6 173 613	15,91 %
Julkisyhteisöt	19	0,08 %	3 959 532	10,20 %
Kotitaloudet	21 741	94,17 %	15 279 239	39,38 %
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	272	1,17 %	5 921 599	15,26 %
Ulkomaiset osakkeenomistajat	77	0,33 %	156 622	0,40 %
Joista hallintarekisteröityjä	11		3 723 180	9,60 %
Yhteistilillä			40 528	0,10 %
Omat osakkeet	1		686 396	1,79 %
Yhteensä	20 732		38 798 874	100,00 %

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2021

Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1–1 000	20 805	90,12 %	4 531 144	11,68 %
1 001–5 000	1 838	7,96 %	3 941 660	10,16 %
5 001–10 000	218	0,94 %	1 566 231	4,04 %
10 001–100 000	192	0,83 %	5 199 514	13,40 %
100 001–500 000	20	0,09 %	4 300 177	11,08 %
yli 500 000	14	0,06 %	18 533 224	47,77 %
joista hallintarekisteröityjä	11		3 723 180	9,60 %
Yhteistilillä			40 528	0,10 %
Omat osakkeet	1		686 396	1,77 %
Yhteensä	23 088	100,00 %	38 798 874	100,00 %

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2021, pois lukien hallintarekisteröidyt

	Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	3 023 997	7,79
2	Evald ja Hilda Nissin Säätiö	2 613 133	6,74
3	Nordea-rahastot	1 668 735	4,3
4	Maijala Juhani	1 529 994	3,94
5	Stiftelsen för Åbo Akademi	1 066 282	2,75
6	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 052 133	2,71
7	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 024 836	2,64
8	Bergholm Heikki	835 178	2,15
9	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	729 791	1,88
10	Maijala Mikko	720 000	1,86
11	Lassila & Tikanoja Oyj	686 396	1,77
12	Kristiina Turjanmaa	529 200	1,36
13	Valtion Eläkerahasto	512 000	1,32
14	Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	422 915	1,09
15	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	400 000	1,03
16	Oy Chemec Ab	356 320	0,92
17	Maijala Eeva	351 000	0,91
18	Samfundet folkhälsan i Svenska Finland rf	336 800	0,87
19	Seligson & Co. -rahastot	328 277	0,85
20	OP-Pohjola-ryhmä	238 220	0,61
	Yhteensä	18 425 207	47,49

Voitonjako

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Voitonjakoehdotus

Vuonna 2021 konsernin osakekohtainen tulos oli 0,90 euroa (0,50) ja liiketoiminnan rahavirta/osake 1,72 euroa (2,18). Yhtiön hallitus esittää 17.3.2022 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,46 euroa osakkeelta. Vuodelta 2020 maksettiin osinkoa 0,40 euroa osakkeelta.

Lähiaikojen epävarmuustekijöitä

Koronaviruksen rajoittamiseksi annettujen viranomaismääräysten ja -suositusten sekä niiden aiheuttamien asiakaskohtaisten tuotannonrajoitus- ja sopeutustoimenpiteiden ennakoitavan aiheuttavan häiriöitä palveluiden tuottamiseen myös vuoden 2022 aikana. Koronaviruksen aiempia herkemmin tarttuvat muunnokset voivat lisätä sairauspoissaolojen määrää, mikä voi aiheuttaa häiriöitä L&T:n palvelutuotantoon.

Öljyn hinnanmuutokset vaikuttavat sekä polttoainekustannuksiin että öljypohjaisten uusioraaka-aineiden, kuten uusiomuovin sekä regeneroitavan voiteluöljyn hintaan.

Konsernissa on käynnissä useita toiminnanohjausjärjestelmien uudistushankkeita. Järjestelmien käyttöönottoon ja toimintamallin vakiinnuttamiseen liittyvät väliaikaiset ylimääräiset kustannukset voivat heikentää konsernin tulosta.

Työvoiman saatavuushaasteet voivat nostaa tuotantokustannuksia.

Lisätietoja Lassila & Tikanojan riskeistä ja riskienhallinnasta esitetään vuoden 2021 vuosikertomuksessa ja konsernitalinpäätöksessä.

Näkymät vuodelle 2022

Yhtiö arvioi koronaviruspandemian omikron-muunnoksen vaikutusten heikentävän konsernin tulosta ensimmäisellä vuosineljänneksellä asiakaskohteiden supistaessa toimintaansa viranomaisrajoitusten johdosta sekä henkilöstön sairauspoissaolojen kasvaessa.

Vuoden 2022 liikevaihdon ja oikaistun liikevoiton arvioidaan olevan samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

12.1.2022 yhtiö tiedotti, että Lassila & Tikanojan varsinaisen yhtiökokouksen 12.3.2020 perustama osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää ehdotuksena 17.3.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksessa olisi kuusi (6) jäsentä. Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallitukseen valitaan nykyisistä jäsenistä Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Jukka Leinonen, Laura Tarkka ja Pasi Tolppanen.

Hallituksen nykyisistä jäsenistä hallituksen puheenjohtaja Heikki Bergholm on ilmoittanut, ettei hän ole enää käytettävissä hallituksen jäseniä valittaessa. Ehdotetut henkilöt ovat saattaneet yhtiön tietoon, että mikäli he tulevat valituiksi, he tulevat valitsemaan hallituksen puheenjohtajaksi Jukka Leinosen ja varapuheenjohtajaksi Sakari Lassilan.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

- 31 Konsernin tunnusluvut
- 33 Tunnuslukujen laskentaperusteet

Konsernin tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2021	2020	2019	2018	2017
1 Osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50	0,90	0,89	0,87
2 Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50	0,90	0,89	0,87
3 Oma pääoma/osake, EUR	5,52	5,05	5,33	5,44	5,66
4 Osinko/osake, EUR *	0,46	0,40	0,92	0,92	0,92
5 Osinko/tulos, %	51,0	79,7	101,7	103,7	105,4
6 Efektiivinen osinkotuotto,%	3,4	2,7	5,8	6,1	5,1
7 Hinta/voittosuhte (P/E)	14,9	30,0	17,4	16,9	20,7
8 Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen/osake, EUR	0,05	1,15	1,81	1,70	-0,79
Tilikauden					
9 alin kaupantekokurssi, EUR	12,82	10,06	12,92	14,34	17,22
10 ylin kaupantekokurssi, EUR	16,10	16,76	16,40	20,00	20,89
11 keskimääräinen kurssi, EUR	14,31	13,55	14,41	16,78	18,52
12 viimeinen kaupantekokurssi, EUR	13,44	15,06	15,74	14,96	18,06
13 Osakekannan markkina-arvo 31.12., MEUR	512,2	573,9	610,7	580,4	700,7
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl					
14 keskimäärin vuoden aikana	38 111	38 103	38 354	38 405	38 395
15 vuoden lopussa	38 112	38 105	38 094	38 406	38 398
16 keskimäärin vuoden aikana laimennettu	38 127	38 118	38 368	38 419	38 410
17 Vaihdetun osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	9 615	12 266	8 172	4 995	5 480
18 % keskimääräisestä osakemäärästä	25,2	32,2	21,3	13,0	14,3
19 Osakkeiden vaihto, MEUR	137,6	166,1	122,3	83,8	101,6

* 2021 Hallituksen ehdotus

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2021	2020	2019	2018	2017
20 Liikevaihto, MEUR	812,5	751,9	784,3	802,2	709,5
21 Liikevoitto, MEUR	42,2	28,2	45,0	47,6	44,0
22 % liikevaihdosta	5,2	3,8	5,7	5,9	6,2
23 Oikaistu liikevoitto, MEUR	42,4	39,7	40,5	-	-
24 % liikevaihdosta	5,2	5,3	5,2	-	-
25 EBITDA, MEUR	95,1	85,2	99,4	90,1	-
26 % liikevaihdosta	11,7	11,3	12,7	11,2	-
27 Tulos ennen veroja, MEUR	39,0	23,3	42,0	42,7	42,5
28 % liikevaihdosta	4,8	3,1	5,4	5,3	6,0
29 Tilikauden tulos, MEUR	34,4	19,0	34,7	34,1	33,5
30 % liikevaihdosta	4,2	2,5	4,4	4,2	4,7
31 Tilikauden tulos emoyhtiön omistajille, MEUR	34,4	19,1	34,7	34,1	33,5
32 % liikevaihdosta	4,2	2,5	4,4	4,2	4,7
33 EVA, MEUR	15,9	3,7	19,8	24,2	21,1
34 Liiketoiminnan rahavirta, MEUR	65,6	83,0	94,5	90,1	61,8
35 Taseen loppusumma, MEUR	635,3	596,6	583,6	561,3	577,3
36 Oman pääoman tuotto, % (ROE)	17,1	9,6	16,8	16,1	15,2
37 Sijoitettu pääoma, MEUR	406,0	379,2	380,5	361,1	-
38 Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	10,8	7,5	12,4	12,8	13,3
39 Omavaraisuusaste, %	33,7	33,0	35,6	38,1	38,6
40 Nettovelkaantumisasaste, %	79,4	70,9	66,8	46,8	54,2
41 Korolliset nettovelat, MEUR	167,1	136,5	135,6	97,8	117,9
42 Bruttoinvestoinnit, MEUR	72,3	48,2	46,1	37,8	113,2
43 % liikevaihdosta	8,9	6,4	5,9	4,7	16,0
44 Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin	7 319	7 197	7 308	7 566	7 875
45 Henkilöstö kokopäiväiset ja osa-aikaiset yhteensä	8 171	8 139	8 207	8 600	8 663

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytys

EVA-tuloksen täsmäytys liikevoittoon

1.1.-31.12. MEUR	2021	2020
Liikevoitto	42,2	28,2
Sijoitettu pääoma (rullaava 12 kk vuosineljänneksen keskiarvo)	391,4	369,7
Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus	-26,3	-24,5
EVA	15,9	3,7

Oikaistun liikevoiton täsmäytys liikevoittoon

1.1.-31.12. MEUR	2021	2020
Liikevoitto	42,2	28,2
Vertailtavuuteen vaikuttavat erät:		
• Liiketoiminnan lopettamisesta aiheutuneet kulut	-2,1	9,0
• Liiketoimintojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet kulut	0,6	1,7
• Liiketoimintojen myynnistä aiheutuneet voitot tai tappiot	-	0,0
• Liiketoimintojen ostoista aiheutuneet kulut*	1,7	0,7
Oikaistu liikevoitto	42,4	39,7

* Johto on täsmäntänyt oikaistun liikevoiton laskentatapaa ja vertailtavuuteen vaikuttaviin eriin on lisätty vuoden 2021 toisella neljänneksellä liiketoimintojen ostoista aiheutuneet kulut. Vertailutiedot on oikaistu takautuvasti.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Osakekohtaiset tunnusluvut

1	Osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
2	Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimennettu lukumäärä keskimäärin}}$
3	Oma pääoma / osake, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
4	Osakekohtainen osinko*	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
5	Osinko/tulos, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
6	Efekttiivinen osinkotuotto, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden päätöskurssi}} \times 100$
7	Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
8	Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen / osake, EUR	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
13	Osakekannan markkina-arvo, MEUR	=	Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden päätöskurssi

* Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

23	Oikaistu liikevoitto, MEUR	=	Liikevoitto +/- vertailtavuuteen vaikuttavat erät
25	EBITDA, MEUR	=	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
33	EVA, MEUR	=	Liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus
			Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus lasketaan käyttäen konsernin painotettua keskimääräistä pääomankustannusta (WACC).
			WACC 2021: 6,72 % WACC 2020: 6,64 % WACC 2019: 6,55 % WACC 2018: 6,60 % WACC 2017: 6,69 %
36	Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$
37	Sijoitettu pääoma, MEUR	=	Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat
38	Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$
39	Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
40	Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
41	Korolliset nettovelat, MEUR	=	Korollinen vieras pääoma - likvidit varat
42	Bruttoinvestoinnit, MEUR	=	Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ilman käyttöoikeusomaisuuseriä ml. raskaan vuokratilustalon hankinnat ja yrityskaupat

TILINPÄÄTÖS

35	Konsernin tuloslaskelma
35	Konsernin laaja tuloslaskelma
36	Konsernin tase
37	Konsernin rahavirtalaskelma
38	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
39	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
83	Emoyhtiön tilinpäätös
95	Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi ja tilinpäätösmerkintä
96	Tilintarkastuskertomus

1	Taloudellinen tulos	41	4	Rahoitusriskit ja pääomarakenne	68
1.1	Segmentti-informaatio	42	4.1	Rahoitusriskien hallinta	69
1.2	Myyntituotot asiakassopimuksista	45	4.2	Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	72
1.3	Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	48	4.3	Rahavarat	73
1.4	Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	48	4.4	Oma pääoma	74
1.5	Tutkimus- ja kehitysmenot	49	4.5	Osakekohtainen osinko	75
1.6	Osakeperusteiset maksut	49	4.6	Rahoitusvelat	76
1.7	Vuokrasopimusten kulut	50	4.7	Vastuositoumukset	76
1.8	Rahoitustuotot ja -kulut	50	4.8	Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta	77
1.9	Tuloverot	51	5	Konsolidointi ja muut liitetiedot	78
1.10	Osakekohtainen tulos	53	5.1	Yhdistelyperiaatteet	79
1.11	Rahavirtalaskelman liitetiedot	53	5.2	Konserniyritykset	80
2	Operatiiviset varat ja velat	54	5.3	Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat	80
2.1	Myyntisaamiset ja muut saamiset	55	5.4	Lähipiiritapahtumat	82
2.2	Vaihto-omaisuus	56	5.5	Tilintarkastuskustannukset	82
2.3	Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	57	5.6	Riita-asiat ja oikeusprosessit	82
2.4	Muut pitkäaikaiset velat	57	5.7	Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	82
2.5	Varaukset	58			
2.6	Eläkevelvoitteet	59			
3	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	61			
3.1	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	62			
3.2	Liikearvojen arvonalentumistestit	64			
3.3	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	65			
3.4	Käyttöoikeusomaisuuserät	67			

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin tuloslaskelma

1.1.–31.12. MEUR	2021	2020	Liite
Liikevaihto	812,5	751,9	1.1, 1.2
Liiketoiminnan muut tuotot	3,8	9,3	1.4
Varaston muutos	-0,9	8,7	
Materiaalit ja palvelut	-281,7	-263,9	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-342,6	-315,1	1.3
Liiketoiminnan muut kulut	-95,9	-105,6	1.4
Poistot ja arvonalentumiset	-52,9	-57,0	
Liikevoitto	42,2	28,2	
Rahoitustuotot ja -kulut	-3,3	-4,9	1.8
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,0	0,0	
Tulos ennen veroja	39,0	23,3	
Tuloverot	-4,6	-4,3	1.9
Tilikauden tulos	34,4	19,0	
Tilikauden tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	34,4	19,1	
Määräysvallattomille omistajille	-	-0,1	
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:			
Osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50	1.10
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50	

Konsernin laaja tuloslaskelma

1.1.–31.12. MEUR	2021	2020	Liite
Tilikauden tulos	34,4	19,0	
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,0	-0,0	2.6
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi, yhteensä	-0,0	-0,0	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	0,3	0,1	4.8
Muuntoerot	-1,6	2,9	
Tulosvaikutteiseksi siirretyt muuntoerot	-	2,6	
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-	-0,1	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi, yhteensä	-1,3	5,4	
Muut laajan tuloksen erät, yhteensä	-1,4	5,4	
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen	33,0	24,4	
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	33,0	24,6	
Määräysvallattomille omistajille	-	-0,2	

Lisätietoja konsernin laajan tuloslaskelman veroista on esitetty liitetiedossa [1.9 Tuloverot](#).

Konsernitase

31.12. MEUR	2021	2020	Liite	31.12. MEUR	2021	2020	Liite
VARAT				OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Pitkäaikaiset varat				Oma pääoma			
Aineettomat hyödykkeet			3.1	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			4.4
Liikearvo	172,1	154,0		Osakepääoma	19,4	19,4	
Muut aineettomat hyödykkeet	32,5	28,9		Muut rahastot	-6,3	-5,0	
	204,6	182,9		Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,6	0,6	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	153,0	139,8	3.3	Kertyneet voittovarot	196,7	177,5	
Käyttöoikeusomaisuuserät	69,8	70,9	3.4				
	222,8	210,7		Oma pääoma yhteensä	210,4	192,6	
Muut pitkäaikaiset varat				Velat			
Laskennalliset verosaamiset	5,6	4,5	1.9	Pitkäaikaiset velat			
Muut saamiset	2,2	1,3	2.1	Laskennalliset verovelat	30,2	28,3	1.9
	7,8	5,8		Eläkevelvoitteet	1,4	1,4	2.6
Pitkäaikaiset varat yhteensä	435,2	399,4		Varaukset	8,1	7,1	2.5
Lyhytaikaiset varat				Rahoitusvelat	175,8	155,4	4.2, 4.6
Vaihto-omaisuus	5,9	30,7	2.2	Muut velat	0,1	0,1	2.4
Myyntisaamiset	86,8	82,9	2.1, 4.2		215,5	192,3	
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	22,8	19,4	1.2, 2.1, 4.2	Lyhytaikaiset velat			
Tuloverosaamiset	7,3	3,1	2.1	Rahoitusvelat	19,9	31,3	4.2, 4.6
Muut saamiset	10,4	10,9	2.1, 4.2, 4.8	Ostovelat ja muut velat	172,3	177,7	2.3, 4.2, 4.8
Rahavarat	28,6	50,2	4.2, 4.3	Tuloverovelat	3,3	0,3	2.3
	161,8	197,2		Varaukset	2,7	2,4	2.5
Myytäväksi luokitellut omaisuuserät	38,3	-	5.3		198,1	211,8	
				Myytäväksi luokitellut velat	11,2	-	5.3
Lyhytaikaiset varat yhteensä	200,0	197,2		Velat yhteensä	424,9	404,0	
Varat yhteensä	635,3	596,6		Oma pääoma ja velat yhteensä	635,3	596,6	

Konsernin rahavirtalaskelma

1.1.–31.12. MEUR

	2021	2020	Liite
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos	34,4	19,0	
Oikaisut	56,5	70,0	1.11
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	90,9	89,0	
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-12,1	0,6	
Vaihto-omaisuuden muutos	-1,9	-9,2	
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	-1,0	10,7	
Käyttöpääoman muutos	-15,1	2,1	
Maksetut korot	-3,7	-3,9	
Saadut korot	0,3	0,4	
Maksetut verot	-6,7	-4,5	
Liiketoiminnan nettorahavirta	65,6	83,0	
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla / kauppahinnan oikaisu	-23,2	-1,6	5.4
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-42,3	-45,0	
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	1,7	7,5	
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	-0,1	0,1	
Investointien nettorahavirta	-63,9	-39,0	
Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen	1,7	44,0	
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	40,0	35,0	
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-55,0	-20,0	
Pitkäaikaisten lainojen nostot	25,0	-	4.6
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-	0,1	
Vuokrasopimusvelkojen lyhennys	-18,1	-16,2	
Maksetut osingot	-15,2	-35,0	
Rahoituksen nettorahavirta	-23,4	-36,2	
Rahavarojen nettomuutos	-21,7	7,8	
Rahavarat tilikauden alussa	50,2	41,8	
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-0,0	0,6	
Rahavarat taseessa tilikauden lopussa	28,6	50,2	4.3

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

MEUR	Osakepääoma	Muuntoerot	Suojausrahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräysvallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä	Liite
Oma pääoma 1.1.2020	19,4	-9,7	-0,7	0,6	193,2	202,8	0,2	203,0	
Laaja tulos									
Tilikauden tulos					19,1	19,1	-0,1	19,0	
Muut laajan tuloksen erät		5,4	0,1		-0,0	5,4	-0,1	5,4	
Tilikauden laaja tulos yhteensä		5,4	0,1		19,1	24,6	-0,2	24,4	
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeperusteiset etuudet				-	0,2	0,2		0,2	1.6
Maksetut osingot					-35,0	-35,0		-35,0	
Palautuneet osingot					0,0	0,0		0,0	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä				-	-34,9	-34,9		-34,9	
Muut muutokset					0,0	0,0		0,0	
Oma pääoma 31.12.2020	19,4	-4,3	-0,7	0,6	177,5	192,6	-	192,6	
Laaja tulos									
Tilikauden tulos					34,4	34,4	-	34,4	
Muut laajan tuloksen erät		-1,6	0,3		-0,0	-1,4	-	-1,4	
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-1,6	0,3	-	34,3	33,0	-	33,0	
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeperusteiset etuudet					0,0	0,0		0,0	1.6
Maksetut osingot					-15,2	-15,2		-15,2	
Palautuneet osingot					0,0	0,0		0,0	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-	-	-15,2	-15,2		-15,2	
Oma pääoma 31.12.2021	19,4	-5,9	-0,4	0,6	196,7	210,4	-	210,4	

Lisätietoja omasta pääomasta on esitetty liitetiedossa [4.4 Oma pääoma](#), ja omaan pääomaan kirjatuihin veroista liitetiedossa [1.9 Tuloverot](#).

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin perustiedot

Lassila & Tikanoja -konserni on erikoistunut ympäristön- huoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon. Konsernilla on toimintaa Suomessa ja Ruotsissa.

Konsernin emoyritys on Lassila & Tikanoja Oyj, jonka y-tunnus on 1680140-0. Lassila & Tikanoja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki, Suomi. Yhtiön rekisteröity osoite on Valimotie 27, 00380 Helsinki, Suomi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.lt.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Valimotie 27, 00380 Helsinki, Suomi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 26. päivänä tammikuuta 2022 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2021 voimassa olleita IAS- ja IFRS- standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY)

N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta sellaisia myytävissä olevia sijoituksia, joiden käypä arvo voidaan määrittää markkinahintojen avulla, ja johdannaissovimuksia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Osakeperusteiset maksut on kirjattu käypään arvoon niiden myöntämispäivänä.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ellei toisin mainita.

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Vuonna 2021 käyttöön otetut uudet ja uudistetut standardit

IFRS tulkintakomitea julkaisi vuoden 2021 maaliskuussa agendapäätöksen ”Configuration or Customisation costs in a Cloud Computing Arrangement”, joka käsittelee kysymystä, miten konfiguroinnista ja räätälöinnistä aiheutuvia menoja tulee käsitellä pilvipalveluna tuotetun ohjelmiston osalta (Software as a Service-järjestely). Tulkintakomitean agendapäätökset eivät muuta IFRS-sääntelyn vaatimuksia, vaan niiden tarkoituksena on selkeyttää voimassa olevien standardien soveltamista.

Agendapäätöksen johdosta konserni kävi läpi ja analysoi aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kirjatut erät

ja käynnissä olevat pilvipalveluiden käyttöönottohankkeet. Analyysissä käytiin ensin läpi, onko kyseessä pilvipalvelu vai selkeä on-premise-ratkaisu hyödyntäen IFRS tulkintakomitean aikaisempaa, vuonna 2019 annettua ohjeistusta. Pilvipalveluiksi tunnistettujen hankkeiden osalta analysoitiin tarkemmin, muodostuuko hankkeesta IAS 38:n mukainen erillinen aineeton hyödyke, johon L&T:llä on määräysvalta ja jonka tuottamaan vastaiseen taloudelliseen hyötyyn vain L&T:llä on oikeus. Mikäli todettiin, että aineetonta hyödykettä ei muodostu ja kyseessä on palvelusopimus, tarkasteltiin sitä, ovatko konfigurointi- ja räätälöintimenot erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusta.

Analyysin perusteella konserni täsmensi pilvipalveluiden käyttöönottomenoihin sovellettavia laatimisperiaatteitaan. Pilvipalveluiksi tunnistettujen hankkeiden osalta konfigurointi- ja räätälöintimenot, jotka eivät ole erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusta, kirjataan ennakkomaksuksi taseeseen ja jaksotetaan kuluksi pilvipalvelun todennäköisen keston aikana. Pilvipalvelusta erotettavissa olevat konfigurointi- ja räätälöintimenot kirjataan kuluksi.

Analyysin perusteella laatimisperiaatteiden täsmennyksellä ei olisi ollut olennaista vaikutusta aikaisempien raportointikausien tulokseen tai tasearvoihin. Vuoden 2021 tilinpäätökseen konserni kirjasi taseen muista aineettomista hyödykkeistä 1,0 miljoonaa euroa tulospäätöksellään liiketoiminnan muihin kuluihin. Yhteensä 1,6 miljoonaa euroa luokiteltiin muista aineettomista hyödykkeistä taseen ennakkomaksuihin. Tuloslaskelmassa luokiteltiin yhteensä 0,5 miljoonaa euroa poistoista liiketoiminnan muihin kuluihin. Analyysi on tehty johdon parhaan

arvion mukaan perustuen tulkintakomitean ohjeistukseen. Konserni tarkentaa kirjauskäytäntöään jatkossakin, mikäli markkinakäytäntö agendapäätöksen tulkinnan suhteen muuttuu. Tämä voi johtaa joidenkin jo aktivoitujen menojen kirjaamiseen tulosvaikutteisesti tulevina tilikausina.

Millään muulla tilikauden 2021 aikana sovellettavaksi tulleella uudella standardilla, standardin muutoksella tai tulkinnalla ei katsota olleen olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Konserni ottaa uudet standardit ja tulkinnat käyttöön kunakin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta. Millään tiedossa olevalla myöhemmin käyttöön otettavalla uudella standardilla tai standardin muutoksella ei katsota olevan olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Konsernin johto joutuu IFRS-tilinpäätöstä laatiessaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Johto joutuu lisäksi käyttämään harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja niiden soveltamisesta.

Harkintaan perustuvat ratkaisut koskevat erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normis-

tossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistöpoja. Merkittävin osa-alue, joissa johto on käyttänyt edellä kuvattua harkintaa, liittyy hankittujen liiketoimintojen yhteydessä kirjattujen omaisuuserien ja velkojen kirjaamiseen ja käypään arvoon arvostamiseen.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää yhtiön johdolta sellaista arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen sekä tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Arviot ja oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä ja niiden taustalla on aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättämispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana on esitetty seuraavien liitetietojen yhteydessä:

- 1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista
- 1.9 Tuloverot
- 2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset
- 2.5 Varaukset
- 3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet
- 3.2 Liikearvojen arvonalentumistestit
- 3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
- 3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät
- 4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin
- 5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat

Koronaviruspandemian vaikutukset taloudelliseen raportointiin

Konsernissa on johdon toimesta seurattu tarkasti koronaviruspandemiasta aiheutuneita vaikutuksia ja kartoit-

tettu mahdollisia vaikutuksia ennusteeseen ja tase-erien arvostusperiaatteisiin. Koronaviruksen rajoittamiseksi annettujen viranomaismääräysten ja -suositusten sekä niiden aiheuttamien asiakaskohtaisten tuotannonrajoitus- ja sopeutustoimenpiteiden ennakoitaan aiheuttavan häiriöitä palveluiden tuottamiseen myös vuoden 2022 aikana. Koronaviruksen aiempia herkemmin tarttuvat muunnokset voivat lisätä sairauspoissaolojen määrää, mikä voi aiheuttaa häiriöitä L&T:n palvelutuotantoon. Johdon seurannan ja arvioiden perusteella koronaviruspandemian vaikutusten on kuitenkin todettu olevan kohdullisia ja lyhytkestoisia kohdistuen meneillään olevaan tilikauteen, eikä tämän hetkisen tiedon mukaiset vaikutukset ole johtaneet tarpeeseen muuttaa tulevia pitkän aikavälin ennusteita.

Tilikauden 2021 viimeisellä neljänneksellä laadittu liikearvotestauksen herkkyyksianalyysin perusteella käyttöarvo suhteessa kirjanpitoarvoon ylittyi selkeästi kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä. Tarkastelun perusteella tulevien rahavirtaennusteiden säilyessä ennallaan mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä kasvuoletuksissa ja diskonttokoron määrityksissä ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon. Koronaviruspandemian tämän hetkisiä taloudellisia vaikutuksia analysoimalla niillä ei nähdä olevan vaikutusta testauslaskennassa käytettyihin tuleviin rahavirtaennusteisiin.

Vuokrasopimuskannan seurannassa ei ole havaittu koronaviruspandemiasta johtuvaa muutosta kannan suuruuteen tai keston. Näin ollen käyttöoikeusomaisuuserässä ei ole todettu tarvetta erän uudelleenarvostukselle.

Konsernissa on koronaviruspandemian aikana seurattu viikkotasolla asiakassaatavia. Koronaviruspandemian seurauksena eräänntyneet asiakassaatavat eivät ole kasvaneet eikä ikäjakama-analyysissä ole todettu

negatiivista vaikutusta saatavien kiertonopeuteen. Konsernissa ei ole katsottu näin ollen tarpeelliseksi muuttaa ennakoitua luottotappiovarauksen määrittelyperusteita.

Konsernin rahoitusasema on hyvä, eikä koronaviruspandemialla odoteta tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella olevan negatiivista vaikutusta rahoitusasemaan.

Venäjän toimintojen alasajon vaikutus

Lassila & Tikanoja tiedotti 24.4.2020 pörssitiedotteella Venäjän operaatioidensa alasajosta vuoden 2020 aikana. Venäjän valtion vuoden 2019 jätehuoltouudistuksen seurauksena yhtiön toiminta-alue Venäjällä tuli kahden operaattorin vastuulle. Yhtiö sai huhtikuussa 2020 tiedon, että toinen operaattoreista oli ottamassa myös jätteiden kuljetuksen itselleen, mikä tulisi leikkaamaan yli puolet Lassila & Tikanojan Venäjän liikevaihdosta syyskuun alkuun mennessä.

Venäjän liiketoiminnan lakkauttamispäätöksen yhteydessä yhtiön johto arvioi Venäjän tase-erien arvon olennaisesti alentuneen niin, että tase-erien realisoinnilla pystytään ainoastaan kattamaan Venäjän tytäryhtiöiden velat. Tämän arvion perusteella yhtiö kirjasi puolivuotiskatsauksessaan 30.6.2020 tase-eristä yhteensä 8,0 miljoonan euron alaskirjauksen. Lisäksi Venäjän toimintaan liittyvä kumulatiivinen muuntoero, -2,6 miljoonaa euroa, kirjattiin kokonaisuudessaan tulosvaikutteisesti, koska tase-erien arvonalentumisen ja alasajon toimenpiteiden seurauksena jäljelle jäävän toiminnan vaikutuksen arvioitiin olevan konsernin kannalta epäolennainen. Toimintojen alasajon kustannuksiin liittyen kirjattiin lisäksi varaus 0,3 miljoonaa euroa, joka esitettiin taseen lyhytaikaisissa varauksissa. Vuoden 2020 kahden viimeisen neljänneksen aikana alasajon vaikutuksia oikaistiin tulosvaikutteisesti +1,9 miljoonaa euroa. Alasajosta aiheutunut kulu, kokonaisuudessaan 8,9 miljoonaa euroa, kirjattiin tuloslaskelmalla liiketoiminnan muihin kuluihin vuonna 2020.

Vuoden 2021 aikana alasajon vaikutuksia oikaistiin tulosvaikutteisesti +2,1 miljoonaa euroa. Toukokuussa 2021 L&T myi omistuksensa The Russian-Finnish Company Ecosystem LLC:stä paikalliselle operaattorille. Joulukuussa 2021 L&T myi L&T LLC:n yhtiön toimivalle johdolle.

Alaskirjauksen vaikutus tilikauden tulokseen

MEUR	2021	2020
Alkuperäinen alaskirjaus	-	-10,8
Muutos	2,1	1,9
Alasajon vaikutus yhteensä	2,1	-8,9

Alaskirjaus 6/2020

Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet	-0,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-3,2
Muut pitkäaikaiset varat	-0,3

Lyhytaikaiset varat

Vaihto-omaisuus	-0,2
Myyntisaamiset	-3,3
Muut saamiset	-0,9

Varat yhteensä

Oma pääoma	
Muut rahastot	2,6
Tilikauden tulos	-10,8

Velat

Pitkäaikaiset velat	
Laskennalliset verovelat	0,0
Lyhytaikaiset velat	
Varaukset	0,3

Velat yhteensä

Oma pääoma ja velat yhteensä	-8,0
-------------------------------------	------

1 Taloudellinen tulos

1.1	Segmentti-informaatio	42
1.2	Myyntituotot asiakassopimuksista	45
1.3	Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	48
1.4	Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	48
1.5	Tutkimus- ja kehitysmenot	49
1.6	Osakeperusteiset maksut	49
1.7	Vuokrasopimusten kulut	50
1.8	Rahoitustuotot ja -kulut	50
1.9	Tuloverot	51
1.10	Osakekohtainen tulos	53
1.11	Rahavirtalaskelman liitetiedot	53

1.1 Segmentti-informaatio

Laatimisperiaate

Segmentti-informaatio raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle sisäisen raportoinnin kanssa yhdenmukaisella tavalla ja ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtaja. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan.

Segmentin varat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Koko konsernille yhteiset erät kuten konsernijohdon kulut sekä kulut, jotka aiheutuvat pörssiyhtiönä toimimisesta, ja näitä tuottoja ja kuluja vastaavat varat ja velat sisältyvät Konsernihallinto ja muut -erään. Lisäksi tähän erään sisältyvät rahoituserät ja eliminoinnit.

Konsernin toimintasegmentit

Konsernilla on neljä raportoitavaa segmenttiä, jotka ovat konsernin toimialayksiköt – Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut Suomi ja Kiinteistöpalvelut Ruotsi.

Ympäristöpalvelut -toimialan toiminta käsittää jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan, keräysvälineiden myynnin sekä niiden huolto- ja kierrätysliiketoiminnan ja uudet kiertotalousratkaisut sekä uusiutuvien energialähteiden liiketoiminnan (L&T Biowatti), joka toimittaa asiakkailleen puupohjaisia polttoaineita, kierrätyspolttoaineita ja ainespuuta, sekä tarjoaa metsäpalveluita metsänomistajille.

Lassila & Tikanoja Oyj ja Neova Oy allekirjoittivat 17.12.2021 sopimuksen puuenergialiiketoimintojensa

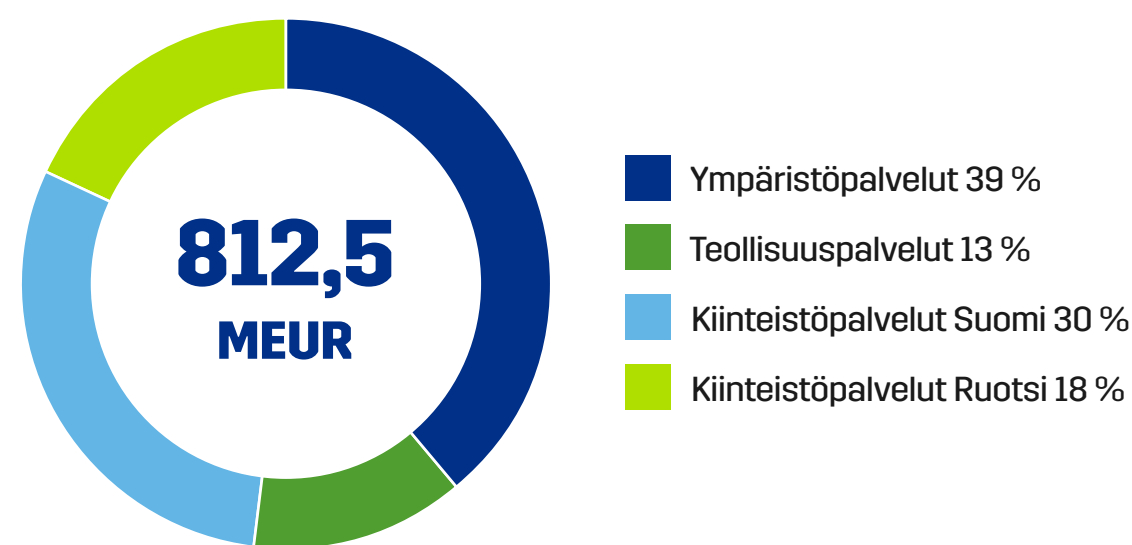
yhdistämisestä. Neovan puuenergialiiketoiminta siirtyy osaksi L&T Biowatti Oy:tä ja yhdistymisen myötä yhtiö jatkaa itsenäisenä osakeyhtiönä muodostaen Lassila & Tikanoja Oyj:n ja Neova Oy:n omistaman yhteisyrityksen. L&T on päättänyt luokitella L&T Biowatti Oy yhtiön omaisuususerät ja velat myytävänä olevaksi. Lisätietoja myytäväksi luokitelluista omaisuususeristä ja veloista esitetään liitetiedossa 5.3.

Teollisuuspalvelut-toimiala koostuu teollisuusprosesseissa syntyviin materiaalivirtoihin ja niiden hyödyntämiseen keskittyvistä materiaalihyötykäyttöratkaisuista, teollisuusprosessien puhdistukseen erikoistuneesta prosessipuhdistuksesta, vaarallisten jätteiden keräyksestä ja käsittelystä sekä viemäriverkostojen ylläpitoon erikoistuneista viemärihuolto- ja kuvauspalveluista.

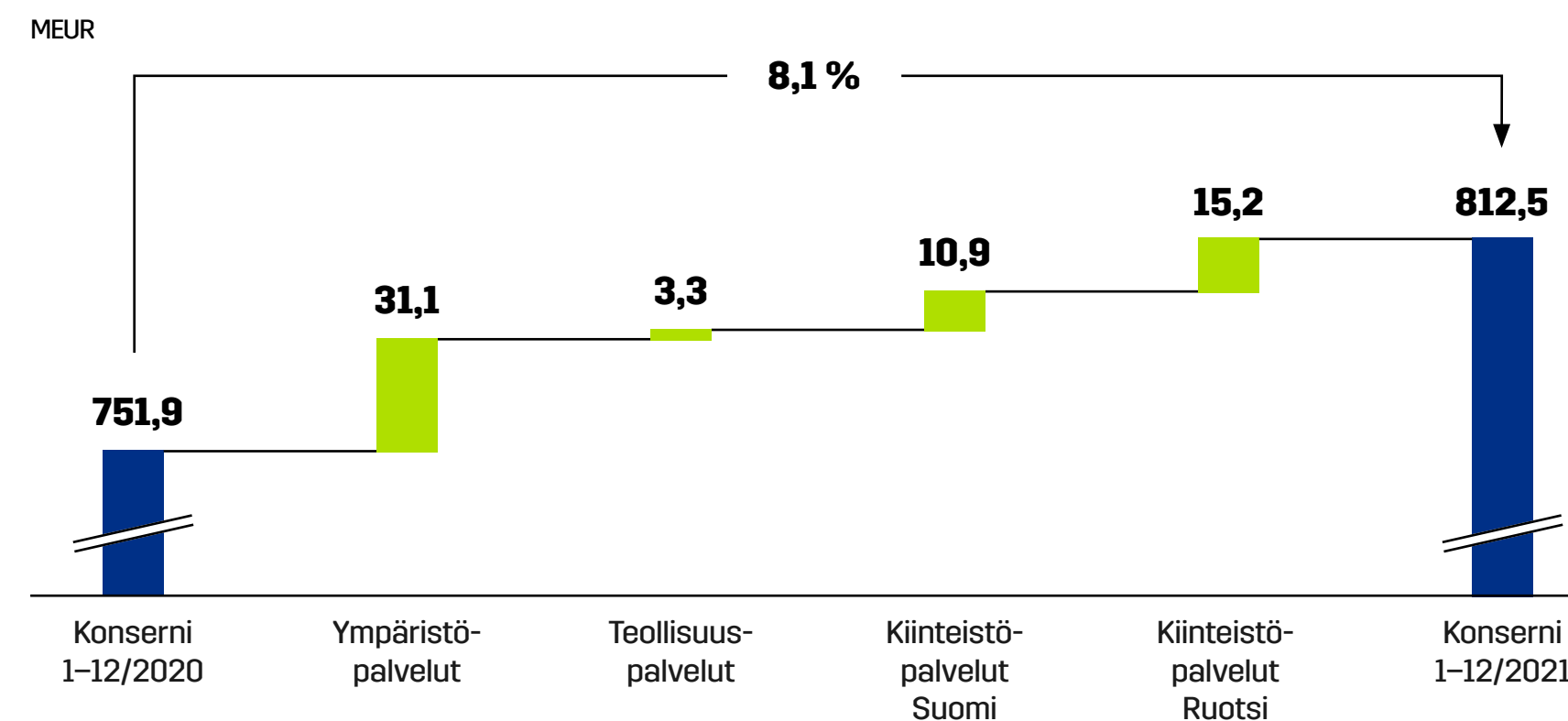
Kiinteistöpalvelut Suomi -toimiala tarjoaa Suomessa siivous- ja tukipalveluita sekä kiinteistöhuollon ja kiinteistöjohtamisen palveluita. Kiinteistöpalveluiden toimiala sisältää myös kiinteistötekniikan, kaupan kylmätekniikan sekä energianhallinnan palveluita.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi -toimiala tarjoaa siivous- ja tukipalveluita sekä kiinteistötekniisiä palveluita Ruotsissa.

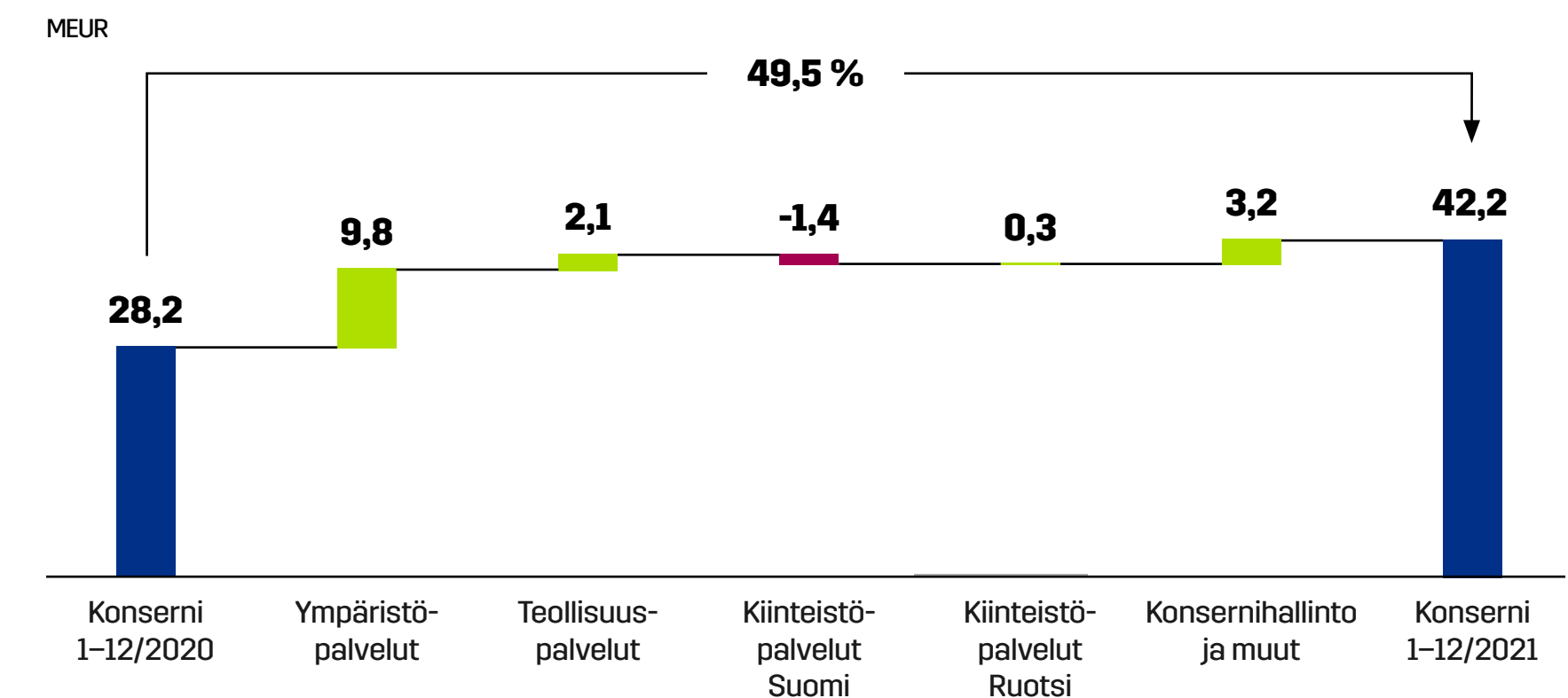
Liikevaihdon jakautuminen toimialoittain

Liikevaihto

Liikevoitto

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat 3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

2021 MEUR	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut Suomi	Kiinteistö- palvelut Ruotsi	Konserni- hallinto ja muut	Konserni
Liikevaihto						
Liikevaihto, ulkoinen	318,8	102,8	241,1	149,8	-	812,5
Toimialojen välinen liikevaihto	1,7	2,3	2,0	0,0	-6,1	-
Liikevaihto yhteensä	320,5	105,1	243,1	149,8	-6,1	812,5
Liikevoitto	29,8	9,2	1,8	3,9	-2,4	42,2
Liikevoitto, %	9,3	8,7	0,7	2,6		5,2
Rahoitustuotot ja -kulut						-3,3
Voitto ennen veroja						39,0
Tuloverot						-4,6
Tilikauden voitto						34,4
Varat	314,5	110,5	83,9	94,5	32,0	635,3
Velat	89,1	42,3	55,4	27,4	210,7	424,9
Investoinnit	41,7	14,5	13,6	1,8	0,6	72,3
Poistot ja arvonalentumiset	26,7	9,4	9,1	6,5	1,2	52,9

2020 MEUR	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut Suomi	Kiinteistö- palvelut Ruotsi	Konserni- hallinto ja muut	Konserni
Liikevaihto						
Liikevaihto, ulkoinen	287,9	99,9	229,6	134,5	-	751,9
Toimialojen välinen liikevaihto	1,5	2,0	2,6	0,0	-6,1	-
Liikevaihto yhteensä	289,4	101,8	232,3	134,5	-6,1	751,9
Liikevoitto	20,0	7,1	3,2	3,5	-5,6	28,2
Liikevoitto, %	6,9	7,0	1,4	2,6		3,8
Rahoitustuotot ja -kulut						-4,9
Voitto ennen veroja						23,3
Tuloverot						-4,3
Tilikauden voitto						19,0
Varat	263,8	103,5	86,0	86,4	56,8	596,6
Velat	83,5	40,2	53,3	27,8	199,2	404,0
Investoinnit	23,7	17,4	5,1	1,5	0,6	48,2
Poistot ja arvonalentumiset	25,6	10,2	10,3	4,9	6,1	57,0

Erä Konsernihallinto ja muut sisältää vuoden 2020 aikana käyttöomaisuuskiinteistön myynnistä kirjatun myyntivoiton 5,7 miljoonaa euroa sekä arvonalennuksia yhteensä 4,7 miljoonaa euroa.

Johto on tarkentanut aikaisemmin kohdistamattomien konsernivarojen ja -velkojen kohdistamistapaa segmenteille. Täsmennys on tehty vuoden 2021 alusta alkaen ja vertailuvuoden tietojen esittäminen on oikaistu vastaavasti. Segmenttien varojen esittämistapaa on edelleen tarkennettu vuoden toisella neljänneksellä. Alla on esitetty siltalaskelma täsmennyksistä.

MEUR	Julkaistu 2020	Laskennallinen vero	Aikaisempien kohdistamattomien velkojen täsmennys	Oikaistu 2020
Varat				
Ympäristöpalvelut	264,9	1,0	-2,1	263,8
Teollisuuspalvelut	101,8	1,7	0,0	103,5
Kiinteistöpalvelut Suomi	79,8	0,0	6,2	86,0
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	91,4	0,7	-5,6	86,4
Konsernihallinto ja muut	58,7	1,1	-3,0	56,8
Yhteensä	596,6	4,5	-4,5	596,6
Velat				
Ympäristöpalvelut	72,3	13,8	-2,6	83,5
Teollisuuspalvelut	36,0	4,2	0,0	40,2
Kiinteistöpalvelut Suomi	50,3	3,1	-0,1	53,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	20,0	3,5	4,3	27,8
Konsernihallinto ja muut	225,3	3,8	-29,9	199,2
Yhteensä	404,0	28,3	-28,3	404,0

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Laatimisperiaate

Konserni toimii Suomessa ja Ruotsissa. Yhtiö luopui Venäjän liiketoiminnoista tilikaudella 2020. Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan ja varat esitetään varojen sijaintimaan mukaan.

MEUR	2021	2020
Liikevaihto		
Suomi	647,2	603,2
Ruotsi	154,3	139,0
Muut maat	11,0	9,7
Yhteensä	812,5	751,9
Varat		
Suomi	593,5	541,8
Ruotsi	41,7	54,8
Yhteensä	635,3	596,6
Investoinnit		
Suomi	70,5	46,5
Ruotsi	1,8	1,7
Yhteensä	72,3	48,2

1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista

Laatimisperiaate

Myyntituotto asiakassopimuksista kirjataan, kun tai sitä mukaa kuin suoritevelvoite täytetään luovuttamalla luvattu tavara tai palvelu asiakkaalle. Tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, kun asiakas saa siihen määräysvallan. Myyntituotto kirjataan siihen rahamäärään, johon yhtiön odotetaan olevan oikeutettu kyseisiä tavaroita ja palveluja vastaan.

Yhtiö toimii päämiehenä kaikissa asiakassopimuksissaan.

Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoa, eikä esitä raportointikauden lopussa täyttämättä (tai osittain täyttämättä) oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan yhteenlaskettua määrää. Tämä johtuu siitä, että asiakassopimusten, kuten projektitoimitusten, kesto aika on tyypillisesti lyhyt. Pitkäkestoisissa palveluissa sopimukset voivat kuitenkin olla kestoiltaan useampia vuosia. Näiden osalta sovelletaan käytännön apukeinoa, jonka mukaan yhtiöllä on oikeus saada asiakkaalta vastike, joka suoraan vastaa yhtiön tarkasteluhetkeen mennessä tuottaman suoritteiden arvoa asiakkaalle. Tällöin yhtiö tulouttaa määrän, jonka se on oikeutettu laskuttamaan.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Myyntituottojen kirjaamiseen liittyy merkittävää johdon harkintaa erityisesti seuraavissa osa-alueissa:

- palveluliiketoiminnan suoritevelvoitteiden tunnistaminen
- palvelu- ja projektiliiketoiminnan myyntituottojen kirjaamisen ajoittuminen
- ympäristöpalveluiden jätepuristimien ja paalainten takaisinostovelvoitteen käsittely ja merkittävän rahoituskomponentin arvioiminen
- muuttuvan vastikkeen arvioiminen.

Kirjaamisessa käytetty harkinta on kuvattu tarkemmin kyseisen myyntituoton kuvauksen yhteydessä.

Palveluliiketoiminta

Palveluliiketoiminta jakautuu pitkäkestoisiin palvelusopimuksiin ja erikseen tilattaviin palveluihin.

Pitkäkestoiset palvelusopimukset sisältävät esimerkiksi Ympäristöpalveluiden jätehuollon sekä Kiinteistöpalveluiden siivouksen ja kiinteistöhuollon palveluja. Pitkäkestoisissa palvelusopimuksissa asiakkaille tarjottava suorite muodostuu yhdestä tai useammasta palvelukokonaisuudesta, joita toimitetaan tasaisesti koko sopimuksen keston ajan. Asiakas voi samalla sopimuksella tilata esimerkiksi siivouspalvelut, ulkotyöt sekä taloteknisen huollon palvelut, jotka muodostavat toisistaan erillisiä palvelukokonaisuuksia. Jokainen palvelukokonaisuus muodostaa erillisen suoritevelvoitteen, sillä asiakas kykenee hyötymään niistä erikseen ja asiakas voisi halutessaan hankkia palvelut eri toimittajilta. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, transaktiohinta kohdistetaan kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Pitkäkestoisten palvelusopimusten lisäksi asiakkaille tarjotaan erikseen tilattavia palveluja Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalveluissa. Erikseen tilattavat palvelut eroavat pitkäkestoisista palveluista siinä, että suoritettava työ on tyypillisesti lyhyttä ja joko satunnaisesti toistuvaa tai kertaluontoista.

Myyntituotot palveluliiketoiminnasta tuloutetaan ajan kuluessa, sillä asiakas saa ja kuluttaa suoritteesta saamansa hyödyn sitä mukaa kuin suoritetta tuotetaan. Kiinteällä kuukausiveloituksella laskutettavat palvelut tuloutetaan tasaisesti sopimuskauden aikana, sillä myös suoritetta toimitetaan tasaisesti. Tuntiveloitteiset työt

tuloutetaan ja laskutetaan tehtyyn työhön perustuen. Konsernin johto on tunnistanut, että erityisesti kiinteistöhuollon pitkäkestoisissa palvelusopimuksissa voi esiintyä kausiluontoista vaihtelua, sillä suoritettavan työn sisältö vaihtelee vuodenaikojen mukaan. Johdon arvion mukaan kulut näistä palveluista kertyvät olennaisilta osin tasaisesti, jolloin myös myyntituotot kirjataan tasaisesti sopimuskaudella.

Teollisuuspalvelut vastaanottaa pilaantunutta maa-ainesta, jossa suoritevelvoitteena on maa-aineksen vastaanotto ja käsittely. Maa-aineksen suoritevelvoitteen täyttämistä määrittämisessä käytetään tuotokseen perustuvaa menetelmää. Tuloutus perustuu käsitellyn maa-aineksen määrään. Asiakasta laskutetaan maa-aineksen vastaanottohetkellä ja saatu maksu käsitellään sopimukseen perustuvana velkana.

Projektiliiketoiminta

Konsernin projektiliiketoimintaan kuuluvat esimerkiksi Teollisuuspalveluiden prosessipuhdistuksen urakat ja kaatopaikkojen sulkemisurakat sekä kaupan kylmätekniikan ja energianhallinnan projektiurakat. Projektitoimituksissa asiakas tilaa projektin yhtenä kokonaisuutena, jolloin projekti käsittää tyypillisesti yhden suoritevelvoitteen. Sopimus voi myös sisältää useita erillisiä kohteita, joista jokainen muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, kohdistetaan transaktiohinta kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Projektitoimitukset tuloutetaan ajan kuluessa, sillä yhtiön suorittamat urakat liittyvät pääsääntöisesti asi-

akkaan määräysvallassa olevan omaisuuserän parantamiseen. Projektiliiketoiminnassa suoritevelvoitteen täyttämistason määrittämisessä käytetään kertyneisiin kustannuksiin perustuvaa menetelmää. Johto arvioi, että urakoiden suorittamisen kustannukset voidaan määrittää luotettavalla tavalla. Lisäksi, urakoiden sopimusrakenteesta johtuen johto katsoo, että yhtiöllä on aina oikeus maksuun tarkasteluhetkeen mennessä tehdystä työstä. Projektiliiketoiminnassa laskutus tapahtuu tyypillisesti ennalta sovittujen maksupostien perusteella.

Laite- ja materiaalityyppi

Laitteiden myynti käsittää Ympäristöpalveluiden keräysvälineiden eli puristimien ja paalainten suoramyyn- tiä asiakkaille. Materiaalien myynti käsittää Ympäristöpal- veluiden toimialalla puu- ja kierrätyspolttoaineen, tukki- ja kuitupuun toimitusta sekä muiden kierrätysraaka-ainei- den myyntiä asiakkaille. Laitteiden ja materiaalien myyn- nissä yksittäinen laite tai yksittäinen materiaalityyppi muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Yhtiön toimitta- miin laitteisiin ei sisälly erityisiä takuehtoja, joista yhtiölle syntyisi erillinen suoritevelvoite.

Määräysvalta toimitettavaan tuotteeseen siirtyy, kun tuotteen fyysinen hallinta on siirtynyt asiakkaalle, mikä tapahtuu tyypillisesti toimituksesta. Ympäristöpalvelut toimittaa asiakkaille puupohjaisia polttoaineita, kierrä- tyspolttoaineita, ainespuuta ja kuorikatetta. Asiakkaalta saatava hinta perustuu toimitetun polttoaineen määrään ja sen energiasisältöön tai toimitetun tuotteen määrään. Joissain tapauksissa lopullinen myyntihinta määräytyy sen jälkeen, kun asiakas on mitannut tuotteen lämpöar-

von tai toimitetun tavaran määrän, jolloin lopulliseen myyntihinnan määrään liittyy epävarmuutta. Johto on arvioinut vastikemäärään liittyvän epävarmuuden olevan vähäinen ja jälkikäteen tehtävät hinnan oikaisut eivät ole olennaisia.

Vuokratuotot

Puristimien ja paalainten myynnin lisäksi asiakas voi vuokrata laitteen ulkoisen rahoitusyhtiön kautta. Sopi- mukseen rahoitusyhtiön kanssa sisältyy laitteen takai- sinostovelvollisuus vuokra-ajan päättyessä sopimuk- sessa ennalta määritetyllä jäännösarvolla. Vuokrattavat laitteet kirjataan käyttöomaisuuteen, sillä takaisinostovel- voitteesta johtuen johto on arvioinut, että olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista jää yhtiölle. Sopimuksen alussa rahoitusyhtiöltä saatava vuokratuot- toa vastaava rahamäärä sekä laitteen jäännösarvo kir- jataan taseeseen velaksi. Vuokratuotto tuloutetaan kuu- kausittain sopimuskauden aikana. Johto on arvioinut, että rahoitusyhtiöltä saatavasta rahamäärästä ei aiheudu merkittävää rahoituskomponenttia.

Muuttuvan vastikemäärän arvioiminen

Asiakassopimukseen saattaa sisältyä muuttuvan vastik- keen komponentteja kuten bonuksia ja myöhästymisestä johtuvia rangaistusseuraamuksia. Johto on arvioinut, että lähtökohtaisesti saatavaan vastikemäärään liittyvä epävarmuus on vähäinen. Arviota muuttuvan vastikkeen rahamäärään liittyen päivitetään jokaisen raportointikau- den lopussa.

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja myyntisaamiset

Sopimukseen perustuva omaisuuserä on oikeus vastik- keeseen niistä tavaroista tai palveluista, jotka on luovu- tettu asiakkaalle. Jos asiakkaalle luovutetaan tavaroita tai palveluja ennen kuin asiakkaalle lähetetään lasku, esite- tään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva omaisuu- serä. Jos yhtiöllä on ehdoton oikeus vastikkeeseen, erä esitetään taseessa myyntisaamisena.

Sopimukseen perustuva omaisuuserä ja myynti- saamiset arvioidaan arvon alentumisen varalta IFRS 9:n mukaisesti. Yhtiön yleinen maksuehto asiakkaille on 14 päivää, mutta se saattaa vaihdella tapauskohtaisesti.

Sopimukseen perustuvat velat

Sopimukseen perustuva velka on velvoite luovuttaa asiakkaalle tavaroita tai palveluja, joista on saatu vastike asiakkaalta. Jos asiakas maksaa vastikkeen ennen kuin tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, esitetään tilin- päätöksessä sopimukseen perustuva velka, kun asiakas on suorittanut maksun.

Sopimuksesta aiheutuvat menot

Yhtiöllä ei ole olennaisia sopimuksen saamisesta aiheutuvia lisämenoja. Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoa, jonka perusteella sopimuksen saamisesta aiheutuva lisämenot voidaan kirjata kuluksi niiden toteu- tuessa.

Myyntituottojen jakauma

Liikevaihto jakautuu ajan kuluessa tuloutettavaan palveluihin, yhtenä ajankohtana tuloutettavaan tuotteisiin sekä vuokratuottoihin. Ajan kuluessa tuloutetut palvelut sisältää myyntituotot pitkäkestoisista palvelusopimuksista, erikseen tilattavista palveluista sekä projektiliiketoiminnasta. Yhtenä ajanhetkenä tuloutettavat palvelut pitää sisällään myyntituotot laitteiden ja materiaalien myynnistä.

2021 MEUR	Pitkäkestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projektiliiketoiminta	Laite- ja materiaalityyppi	Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
Ympäristöpalvelut	207,8			109,5	3,2	320,5
Teollisuuspalvelut	47,5	49,7	3,5	4,4		105,1
Kiinteistöpalvelut Suomi	170,6	66,3	6,3			243,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	64,5	80,4	4,9			149,8
Yhteensä	490,4	196,4	14,6	113,9	3,2	818,6
Toimialojen välinen						-6,1
Ulkoinen liikevaihto yhteensä						812,5

2020 MEUR	Pitkäkestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projektiliiketoiminta	Laite- ja materiaalityyppi	Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
Ympäristöpalvelut	199,3			87,1	3,0	289,4
Teollisuuspalvelut	44,6	47,0	7,5	2,7		101,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	161,5	64,7	6,0			232,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	61,5	67,4	5,6			134,5
Yhteensä	467,0	179,1	19,1	89,8	3,0	758,0
Toimialojen välinen						-6,1
Ulkoinen liikevaihto yhteensä						751,9

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

MEUR	2021	2020
Myyntisaamiset	86,8	82,9
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	22,8	19,4
Sopimukseen perustuvat velat	9,9	10,1

Sopimukset ovat kestoaltaan lyhyitä, joten sopimukseen perustuvat velat tuloutuvat kokonaisuudessaan seuraavan kauden aikana. Sopimukseen perustuvat velat sisältyvät taseen erään Ostovelat ja muut velat.

1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Laatimisperiaate

Konsernin työsuhde-etuuksiin kuuluvat palkat ja palkkiot, työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (maksupohjaiset eläkejärjestelyt ja etuus pohjaiset eläkejärjestelyt), osakeperusteiset maksut ja muut henkilösivukulut (lakisääteiset sosiaalikulut).

Tiedot osakepalkkioista esitetään liitetiedossa [1.6 Osakeperusteiset maksut](#). Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#). Tiedot etuus pohjaisten eläkkeiden tase-eristä esitetään liitetiedossa [2.6 Eläkevelvoitteet](#).

MEUR	2021	2020
Palkat ja palkkiot	274,6	256,8
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	58,7	50,5
Etuuspohjaiset järjestelyt	0,0	0,1
Osakepalkitseminen	0,4	0,2
Muut henkilösivukulut	8,9	7,6
Yhteensä	342,6	315,1

Koronaelvytystoimenpiteenä toteutettiin Suomen työeläkemaksujen määräaikainen alentaminen 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.–31.12.2020, jonka vaikutus vertailuvuoden eläkekuluihin oli noin 3,8 miljoonaa euroa.

Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin

	2021	2020
Toimihenkilöt	1 298	1 345
Työntekijät	6 021	5 852
Yhteensä	7 319	7 197
Suomi	5 953	5 853
Ruotsi	1 366	1 109
Venäjä	-	235
Yhteensä	7 319	7 197

1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Laatimisperiaate

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä, kuten omaisuuserien ja liiketoimintojen myynnistä syntyneitä myyntivoittoja ja saatuja korvauksia. Liiketoiminnan muut kulut sisältävät mm. asiantuntija- ja konsultointipalkkioita, omaisuuserien ja liiketoimintojen myynnistä syntyneet tappiot, luottotappiokulut ja- varaukset sekä niiden peruutukset ja ajoneuvojen ja työkoneiden käytöstä aiheutuvia kuluja, ICT-kuluja, vapaaehtoisia henkilöstökuluja, matkakuluja, toimitilakuluja ja pilvipalveluiden käyttöönottokuluja.

Julkiset avustukset

Syntyneiden menojen korvaukseksi saadut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset ja on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan. Ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Välittömästi henkilöstön palkkaukseen liittyvät julkiset työllistämis-, oppisopimus- ja muut vastaavat tuet kirjataan henkilöstökulujen vähennykseksi.

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan alkuperäisten hankintamenojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana.

MEUR	2021	2020
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2,0	7,7
Ostojen vuosihyvitykset	0,2	0,2
Saadut korvaukset ja julkiset avustukset	0,8	0,6
Muut	1,0	0,8
Yhteensä	3,8	9,3
Liiketoiminnan muut kulut		
ICT-kulut	16,3	16,2
Matkakulut	8,6	9,5
Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos	-0,1	-0,3
Ajoneuvot ja työkoneet	46,0	40,5
Vuokrat ja kiinteistökulut	3,6	4,9
Asiantuntijapalkkiot	6,1	7,4
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	5,3	5,7
Venäjän toimintojen alasajo	-2,1	9,0
Muut	12,2	12,7
Yhteensä	95,9	105,6

1.5 Tutkimus- ja kehitysmenot

Laatimisperiaate

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehitysmenot aktivoidaan, kun kehitettävän tuotteen tekninen toteutavuus ja kaupalliset hyödyntämismahdollisuudet pystytään todentamaan sekä kun hankintameno pystytään luotettavasti määrittämään. Muut kehitysmenot kirjataan kuluksi.

Taseeseen aktivoitiin vuonna 2021 tuotekehitysprojekteista kehitysmenoja yhteensä 1,7 miljoonaa euroa (2,5). Pääosin tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavan tuotekehityksen tehtävänä on vastata L&T:n palvelutuotevalikoiman kilpailukyvyistä ja edesauttaa näin konsernin tavoitteiden saavuttamisessa. Tilikauden aikana tuloslaskelmaan kirjattiin tutkimus- ja tuotekehitysmenoja yhteensä 1,7 miljoonaa euroa (1,1).

1.6 Osakeperusteiset maksut

Laatimisperiaate

Konsernilla on useita kannustinjärjestelyjä, joissa maksut suoritetaan joko oman pääoman ehtoisina instrumentteina tai käteisvaroina. Järjestelyissä myönnettävät etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaisesti oikeuden syntymisjakson aikana. Järjestelyn tulosvaikutus esitetään työsuhteetuuksista aiheutuissa kuluissa.

Osakepalkkiojärjestelmistä kirjattavat kulut, MEUR

	2021	2020
Osakkeina maksettavat palkkiot	0,1	0,2
Rahasuoritusosuudet	0,3	-
Yhteensä	0,4	0,2

Osakepalkkiojärjestelmä 2018

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 13.12.2017 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 28 600 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2019 luovutettiin 11 233 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käytettiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 8 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2019

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 12.12.2018 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 32 850 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2020 luovutettiin yhteensä 1 092 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käytettiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 8 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2020

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 28.1.2020 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen.

Osakepalkkiojärjestelmät 2021, 2020, 2019 ja 2018

Osakepalkkiojärjestelmä	2021	2020	2019	2018
Myöntämispäivä	27.1.2021	28.1.2020	12.12.2018	13.12.2017
Ansaintajakso alkaa	1.1.2021	1.1.2020	1.1.2019	1.1.2018
Ansaintajakso päättyy	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Osakkeen kesikurssi myöntämispäivänä	15,40	15,18	16,16	17,72
Toteutunut määrä, kpl	24 522	-	1 092	11 233
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2	2	2	2
Osakkeiden vapautuminen	31.3.2024	31.3.2023	31.3.2022	31.3.2021
Henkilöitä	9	9	8	8

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 40 050 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Hallituksen päätöksen perusteella ei vuoden 2020 osakepalkkiojärjestelmästä luovutettu lainkaan Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita vuonna 2021. Ohjelman piiriin kuului 9 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2021

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 27.1.2021 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen ja hiilikädenjälkeen.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa enintään 37 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Hallituksen päätöksen perusteella vuoden 2021 osakepalkkiojärjestelmästä tullaan luovuttamaan 24 522 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta vuonna 2022. Ohjelman piiriin kuuluu 9 henkilöä.

1.7 Vuokrasopimusten kulut

Laatimisperiaate

Konserni vuokraa tuotanto- ja toimistotiloja, niihin liittyviä maa-alueita, ajoneuvoja, ICT laitteita sekä siivouskalustoa. Vuokrasopimuksen alkamisajankohtana taseeseen kirjataan käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka, joiden arvo perustuu tulevien vuokrien nykyarvoon.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan myöhemmillä kausilla poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon, ja sitä oikaistaan mahdollisilla vuokrasopimusvelan uudelleenarvioinneilla. Poistot lasketaan tasapoistoina vuokrauden alusta vuokra-ajan loppuun tai taloudellisen vaikutusajan loppuun, mikäli se on vuokra-ajan loppua aikaisemmin. Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä esitetään tuloslaskelman rivillä Poistot ja arvonalentumiset.

Vuokrasopimusvelka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Se arvostetaan uudestaan, kun tulevat vuokrat muuttuvat indeksin tai hintatason muutoksesta johtuen tai jos konserni muuttaa arviotaan siitä, tullaanko mahdollisia osto-, jatko- tai terminointioptioita käyttämään. Vuokrasopimusvelkoihin liittyvät korkokulut sisältyvät tuloslaskelman riville Rahoitustuotot ja -kulut.

Konserni soveltaa lyhytaikaisia vuokrasopimuksia koskevaa helpotusta tuotanto ja -toimistotilavuokrasopimuksiin ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevaa helpotusta ICT-laitteiden ja siivouskaluston vuokrasopimuksiin. Näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuserää ja vuokrasopimusvelkaa ei kirjata. Vähäarvoisiin omaisuuseriin ja lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät vuokrat esitetään tuloslaskelman rivillä Liiketoiminnan muut kulut ja Materiaalit ja palvelut.

MEUR	2021	2020
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-19,1	-17,3
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut	-1,4	-1,5
Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut	-	-0,0
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut	-6,0	-5,7
Yhteensä	-26,4	-24,5

1.8 Rahoitustuotot ja -kulut

Laatimisperiaate

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tietyt ehdot täyttävän hyödykkeen hankintamenuon sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuvat vieraan pääoman menot.

Lainojen nostamisesta välittömästi johtuneet transaktiomenot on sisällytetty lainan alkuperäiseen hankintamenuon ja jaksotettu laina-aikana korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä.

MEUR	2021	2020
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,3	0,4
Valuuttakurssivoitot	0,3	-
Rahoitustuotot yhteensä	0,6	0,4
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuon arvostettavista lainoista	3,5	3,4
Muut rahoituskulut	0,3	0,6
Valuuttakurssitappiot	-	1,4
Rahoituskulut yhteensä	3,8	5,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-3,3	-4,9

1.9 Tuloverot

Laatimisperiaate

Konsernin verot muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, mutta suoraan omaan pääomaan tai muun laajan tuloksen eriin kirjattavien erien verovai-
kutukset kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin
maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien
verotusarvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivänä voimassa ole-
via verokantoja, ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla. Verotuksessa vähennyskelvotto-
mista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen mää-
rään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat mm. FAS:ssa tehdyistä liikearvon poistoista ja käyttöomaisuushyö-
dykkeiden poistoista.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Jokaisen tilinpäätöksen laa-
timisen yhteydessä arvioidaan laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet. Tätä varten arvioidaan, miten
todennäköisesti tytäryhtiöillä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset
tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. Ennusteissa käytettävät tekijät
voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa laskennallisten verosaamisten alaskirjauksiin.

Tuloverot tuloslaskelmalla

MEUR	2021	2020
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-5,6	-5,9
Edellisten tilikausien verot	0,2	0,4
Laskennalliset verot	0,8	1,2
Yhteensä	-4,6	-4,3

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

MEUR	2021	2020
Tulos ennen veroja	39,0	23,3
Verot Suomen verokannan mukaan 20 %	-7,8	-4,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	-0,0	-0,1
Vähennyskelvottomat kulut	-0,2	-0,5
Verovapaat tulot ja myyntivoitot	0,6	0,7
Verot aiemmilta tilikausilta	0,5	0,4
Laskennallinen vero aikaisempien tilikausien verotuksellisista tappioista	1,8	-
Tilikauden tappioista kirjaamaton laskennallinen vero	-0,3	-0,0
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	0,3	0,0
Muut erät	0,4	-0,1
Yhteensä	-4,6	-4,3

Verovaikutukset, muut laajan tuloksen erät

MEUR	2021			2020		
	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,1	0,0	-0,0	-0,1	0,0	-0,0
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	0,3	-0,1	0,3	0,1	-0,0	0,1
Muuntoerot	-1,6	-	-1,6	5,4	-	5,4
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-0,1	0,0	-0,1
Muut laajan tuloksen erät	-1,3	-0,1	-1,4	5,4	-0,0	5,4

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

MEUR	1.1.2021	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liiketoiminnat	31.12.2021
Laskennalliset verosaamiset						
Verotukselliset tappiot*	0,7	1,2		-0,0		1,8
Eläke-etuudet	0,2					0,2
Varaukset	2,0	0,1				2,2
Käyvän arvon muutokset	0,2		-0,1			0,1
Hyllypoistot	1,3	0,1				1,3
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,2	-0,1				0,1
Yhteensä	4,5	1,2	-0,1	-0,0	-	5,6
Laskennalliset verovelat						
Yrityshankinnat	-22,9	0,4		0,1	-1,5	-23,9
Poistoerot	-4,7	-0,9				-5,6
Osakeperusteiset etuudet	0,0	0,0				0,0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,6	0,1			-0,2	-0,7
Yhteensä	-28,3	-0,4	-	0,1	-1,6	-30,2
Laskennallinen verovelka, netto	-23,8	0,8	-0,1	0,1	-1,6	-24,5

Laskennalliset verot taseella

MEUR	2021	2020
Laskennalliset verosaamiset	5,6	4,5
Laskennalliset verovelat	-30,2	-28,3
Laskennalliset verot, netto	-24,5	-23,8

Konserniyhtiöillä oli tilinpäätöshetkellä yhteensä 1,5 miljoonaa euroa (2,1) verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska verohyödyn realisoituminen ei ole todennäköistä.

Laskennalliset verot on esitetty taseessa eriteltyinä verosaamisiin ja verovelkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty nettona silloin, kun sekä saaminen että velka kohdistuvat samaan erään, eikä erä ole ollut suuruudeltaan olennainen.

MEUR	1.1.2020	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liiketoiminnat	31.12.2020
Laskennalliset verosaamiset						
Verotukselliset tappiot	0,7					0,7
Eläke-etuudet	0,2	0,0	0,0			0,2
Varaukset	1,4	0,6	0,0			2,0
Käyvän arvon muutokset	0,2		0,0			0,2
Hyllypoistot	1,3	0,0				1,3
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,9	-0,5		-0,2		0,2
Yhteensä	4,6	0,2	0,0	-0,2	-	4,5
Laskennalliset verovelat						
Yrityshankinnat	-23,6	0,7	0,0	0,0		-22,9
Poistoerot	-4,6	-0,1				-4,7
Osakeperusteiset etuudet	0,0	0,0				0,0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,9	0,4		0,0	-0,1	-0,6
Yhteensä	-29,2	1,0	0,0	0,0	-0,1	-28,3
Laskennallinen verovelka, netto	-24,6	1,2	-0,0	-0,2	-0,1	-23,8

* Laskennallisen verosaamisen lisäksi verotuksellisista tappioista liittyy ruotsalaiseen tytäryhtiöön, jonka kyky tuottaa verotettavaa tuloa on johdon arvion mukaan parantunut niin, että tappiot voidaan hyödyntää.

1.10 Osakekohtainen tulos

Laatimisperiaate

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistulla keskimääräisellä lukumäärällä ilman yhtiön omassa omistuksessa olevia osakkeita.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus.

	2021	2020
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, MEUR	34,4	19,1
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoonaa kpl	38,1	38,1
Osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50
Osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutus, miljoonaa kpl	0,0	0,0
Ulkona olevien osakkeiden laimennettu osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoonaa kpl	38,1	38,1
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,90	0,50

1.11 Rahavirtalaskelman liitetiedot

MEUR	2021	2020
Liiketoiminnan rahavirran oikaisut		
Verot	4,6	4,3
Poistot ja arvonalentumiset	52,9	57,0
Rahoitustuotot ja -kulut	3,3	4,9
Myyntivoitot ja -tappiot	-1,7	-5,7
Varaukset	-0,4	2,0
Venäjän toimintojen alasajon vaikutus	-2,1	8,9
Muut	-0,0	-1,4
Yhteensä	56,5	70,0

2 Operatiiviset varat ja velat

2.1	Myyntisaamiset ja muut saamiset	55
2.2	Vaihto-omaisuus	56
2.3	Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	57
2.4	Muut pitkäaikaiset velat	57
2.5	Varaukset	58
2.6	Eläkevelvoitteet	59

2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset

Laatimisperiaate

Myyntisaamiset ovat tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä laskutettuja saamisia ja ne on kirjattu kirjanpitoon alkuperäisen myynnin määräisenä vähennettynä todennäköisillä arvonalentumistappioilla. Saamiset ovat korotomia ja yhtiön yleinen maksuehto on 14 päivää. Myyntisaamiset kirjataan siten käypään arvoonsa, sillä diskonttauksella ei maksuajan lyhyiden vuoksi ole arvoon olennaista vaikutusta. Myyntisaamiset luokitellaan rahoitusvaroiksi, joista selostetaan tarkemmin liitetiedossa [4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin](#).

Luottotappioiden kirjaamiseen sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista yksinkertaistettua arvonalentumismallia. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan jakamalla myyntisaamiset ikääntymisen perusteella luokkiin ja kertomalla kyseiset luokat luottotappioprosentilla, joka perustuu historiatietoon myyntisaamisten toteutuneista luottotappioista. Arvonalentumismalli koskee yhtiön myyntisaamisia ja sopimukseen perustuvia omaisuusseriä ja niiden luottotappioiden aikaisempaa kirjaamista.

Historiatiedon sekä lähiajan taloudellisiin näkymien perusteella kirjataan erääntymättömistä tai alle 180 päivää erääntyneistä myyntisaamisista luottotappiovarausta 0,1–20 prosenttia. Yli 180 päivää erääntyneiden myyntisaamisten osalta luottotappiovarausta kirjataan 45 prosenttia ja yli 360 päivää vanhat myyntisaamiset kirjataan alas kokonaisuudessaan. Mikäli asiakas on ajautunut maksukyvyttömyystilaan kuten esimerkiksi konkurssiin tai velkasaneeraukseen, kirjataan myyntisaaminen pois taseesta lopullisena luottotappiona, kun siitä ei kohtuudella arvioida saatavan suoritusta.

MEUR	2021	2020
Myyntisaamiset	86,8	82,9
Sopimukseen perustuvat omaisuusserät	22,8	19,4
Lainasaamiset	-	0,1
Siirtosaamiset	9,5	9,2
Ennakkomaksut	0,4	0,0
Tuloverosaamiset	7,3	3,1
Muut saamiset	0,5	1,6
Yhteensä	127,3	116,3
Siirtosaamisten erittely		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	2,4	1,4
Maksetut lisenssit	1,8	2,0
Muut	5,3	5,8
Yhteensä	9,5	9,2

Kaikki saamiset ovat vakuudettomia. Myyntisaamisista kirjatut luottotappiot ja niiden peruutukset ilmenevät liitetiedosta [1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut](#).

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Epävarmat saamiset arvioidaan kuukausittain suoritettavan tarkastelun perusteella. Jos on objektiviä näyttöä siitä, että saamisten tasearvo on suurempi kuin niistä kerrytettävissä oleva rahamäärä, erotus kirjataan luottotappiona tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin. Kriteerinä saamisen luottotappion kirjaamiseen pidetään velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston antamaa luottotappiosuosituksia tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Mikäli saamisen tasearvon ja niistä kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus myöhemmin pienenee, luottotappio peruutetaan tulosaikutteisesti. Konsernissa on koronaviruspandemian aikana seurattu viikkotasolla asiakassaattavia. Erääntyneet asiakassaattavat eivät ole kasvaneet koronaviruspandemian seurauksena eikä ikäjakama-analyysissä ole todettu negatiivista vaikutusta saatavien kiertonopeuteen. Näin ollen ei ole katsottu tarpeelliseksi muuttaa ennakoitua luottotappiovarauksen määrittelyperusteita.

Myyntisaamisten, sopimukseen perustuvien omaisuuserien ja luottotappiovarausten ikäjakauma

MEUR	2021		2020	
	Myynti-saamiset	josta luotto-tappiovaraus	Myynti-saamiset	josta luotto-tappiovaraus
Erääntymättömät myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät	98,8	0,1	94,7	0,1
Erääntyneet 1–90 pv	10,7	0,1	6,8	0,1
Erääntyneet 91–365 pv	0,4	0,1	1,1	0,3
Erääntyneet yli 365 pv	0,1	0,1	0,3	0,2
Yhteensä	110,0	0,4	102,9	0,6

Luottotappiovarauksen muutos

MEUR	2021	2020
Luottotappiovaraus 1.1.	0,6	2,4
Varauksen muutos tuloslaskelmassa	-0,1	-1,8
Luottotappiovaraus 31.12.	0,4	0,6

Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan. Luottotappioiden määrä ja aiemmin kirjattujen luottotappioiden peruutukset esitetään liitetiedossa [1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut](#).

Kaikki rahoitusvarat ovat vakuudettomia ja muista rahoitusvaroista ei ole kirjattu luottoa. Konserni on luokitellut L&T Biowatti Oy:n myytävänä olevaksi. Myyntisaamia ja muita saamia on luokiteltu myytävänä olevaksi omaisuuseräksi 11,3 miljoonaa euroa. Lisätietoja myytäväksi luokitelluista omaisuuseristä esitetään [liitetiedossa 5.3](#).

2.2 Vaihto-omaisuus**Laatimisperiaate**

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. Ympäristöpalveluiden L&T Biowatin ja ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Muut varastot määritetään FIFO-periaatteella.

Kierrätyslaitoksilla valmistetaan kierrätysmateriaaleista myytäviä uusioraaka-aineita. Näiden materiaalien varastojen hankintameno muodostuu materiaalikustannuksista, välittömistä palkoista, muista välittömistä valmistusmenoista sekä osuudesta muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella.

MEUR	2021	2020
Aineet ja tarvikkeet	2,6	23,9
Valmiit tuotteet/tavarat	1,2	3,0
Muu vaihto-omaisuus	2,1	3,8
Yhteensä	5,9	30,7

Vaihto-omaisuuden kuluksi kirjattu hankintameno oli 22,7 miljoonaa euroa (30,3), joka sisältää varaston muutosta -0,9 miljoonaa euroa (8,7).

Vaihto-omaisuuden arvosta kirjattiin kuluksi 1,2 miljoonaa euroa (0,9), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Kulukirjaus sisältyy tuloslaskelman erään Materiaalit ja palvelut.

Konserni on luokitellut L&T Biowatti Oy:n myytävänä olevaksi. Vaihto-omaisuutta on luokiteltu myytävänä olevaksi omaisuuseräksi 25,7 miljoonaa euroa. Lisätietoja myytäväksi luokitelluista omaisuuseristä esitetään [liitetiedossa 5.3](#).

2.3 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

Laatimisperiaate

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa, joka vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Ostovelat luokitellaan rahoitusveloiksi, joista selostetaan tarkemmin liitetiedoissa [4.1 Rahoitusriskien hallinta](#) ja [4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin](#).

MEUR	2021	2020
Saadut ennakot	11,0	13,4
Ostovelat	58,3	64,1
Johdannaisvelat	0,5	0,8
Tuloverovelat	3,3	0,3
Muut velat	23,7	22,7
Siirtovelat	78,8	76,7
Yhteensä	175,6	178,0
Siirtovelkojen erittely		
Henkilöstökuluihin liittyvät velat	64,5	62,0
Muut jaksotetut kulut	14,3	14,8
Yhteensä	78,8	76,7

Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot ovat samat kuin niiden tasearvot.

Konserni on luokitellut L&T Biowatti Oy:n myytävänä olevaksi. Ostovelkoja ja muita lyhytaikaisia velkoja on luokiteltu myytävänä olevaksi velaksi 10,7 miljoonaa euroa. Lisätietoja myytäväksi luokitelluista veloista esitetään liitetiedossa [5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot](#).

2.4 Muut pitkäaikaiset velat

MEUR	2021	2020
Saadut ennakot	0,0	0,1
Muut velat	0,1	0,0
Yhteensä	0,1	0,1

2.5 Varaukset

Laatimisperiaate

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja tapahtumaan liittyy maksuvelvoite, jonka toteutuminen on todennäköistä ja jonka suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaus arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Ajan kulumisesta johtuva varauksen lisäys kirjataan korkokuluksi. Varauksen muutokset merkitään tuloslaskelmaan samaan erään kuin varaus on alun perin kirjattu.

Ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka seurauksena maksuvelvoitteen syntyminen on todennäköistä ja sen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoituneet kustannukset ja omaisuuden alkuperäinen hankintameno poistetaan omaisuuden taloudellisen vaikutusajan kuluessa ja varaukset diskontataan nykyarvoonsa. Taseessa euromääräisesti suurimmat varaukset ovat kaatopaikkojen ja pilaantuneiden maiden käsittelyalueen peittokustannusvaraukset.

Ympäristövarauksilla katetut velvoitteet

Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikka toimii yhdyskuntajätteen, pilaantuneiden maa-ainesten sekä teollisuuden sivutuotteiden loppusijoitusalueena.

Konserni on vuokrannut Kotkan kaupungilta maa-alueen, jolla on kaatopaikka. Lisäksi konsernilla on käytössään Varkaudessa maa-alue pilaantuneen maa-ainesten välivarastointia, puhdistustoimintaa ja loppusijoitusta varten. Konsernilla on velvoite hoitaa vuokrasopimusten tai toiminnan päättyessä alueiden jälkihoitotyöt eli maisemointi ja seurantatutkimukset ympäristölupien ehtojen mukaisesti.

Oulussa otettiin käyttöön uusi kaatopaikka-alue tilikauden 2020 aikana. Materiaalinkäsittelykeskus vastaanottaa, käsittelee sekä hyötykäyttää monia erilaisia jätteitä ja sivuvirtoja, kuten teollisuusjätteitä, pilaantuneita maita, rakennus- ja purkujätteitä sekä yhdyskuntajätteitä.

Konserni hankki uuden kaatopaikkamaa-alueen Porista joulukuun 2021 lopussa. Kaatopaikkaan liittyen kirjattiin tilinpäätökseen yhteensä 1,4 miljoonan euron seurantatutkimus- ja maisemointivaraus.

Muut varaukset

Muut varaukset ovat pääsääntöisesti uudelleenjärjestelykulu- ja tapaturmamaksuvarauksia.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Varaus kirjataan, mikäli erän täsmällistä määrää tai tapahtumisajankohtaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa erä kirjataan siirtovelkoihin. Varausten määrää arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määrä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2021	7,0	2,4	9,5
Varausten lisäykset	1,9	1,0	2,9
Käytetyt varaukset	-1,2	-	-1,2
Käyttämättömien varausten peruutukset	-	-0,7	-0,7
Diskonttauksen vaikutus	0,3	0,0	0,3
Varaukset 31.12.2021	8,1	2,7	10,8

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2020	5,3	1,8	7,1
Varausten lisäykset	1,7	1,2	2,9
Käytetyt varaukset	-0,1	-0,5	-0,6
Diskonttauksen vaikutus	0,1	0,0	0,1
Varaukset 31.12.2020	7,0	2,4	9,5

MEUR	2021	2020
Pitkäaikaiset varaukset	8,1	7,1
Lyhytaikaiset varaukset	2,7	2,4
Yhteensä	10,8	9,5

2.6 Eläkeveloitteet

Laatimisperiaate

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkkeistä eikä sillä ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Eläkejärjestelyt noudattavat kunkin maan paikallisia säädöksiä ja käytäntöjä ja ovat pääosin maksupohjaisia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Yhtiöllä on pieniä, pääosin yritys kauppojen mukana tulleita, etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Näistä etuus pohjaisista eläkkeistä osa on konsernin omalla vastuulla ja osalle on otettu eläkevakuutus. Veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa diskonttokorko perustuu yritysten liikkeenlaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon, joiden maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevastuun arvioitua maturiteettia. Riskipreemio perustuu sellaisten yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden luottokelpoisuusluokitus on AA. Taseeseen kirjattavan eläkeveloitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuus pohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka (tai -omaisuuserä).

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuus pohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuus pohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät (mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta nettokorkoon sisältyviä eriä) kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

MEUR	2021	2020
Taseen etuus pohjainen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	0,4	0,4
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,3	-0,4
	0,1	0,0
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	1,4	1,3
Nettomääräinen eläkevelka taseessa	1,4	1,4
Veloitteen nykyarvon muutokset		
Velvoite kauden alussa	1,7	1,7
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,1	0,1
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0
Maksetut etuudet	-0,1	-0,1
Velvoite tilikauden lopussa	1,7	1,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden alussa	0,9	0,9
Korkotuotot	0,1	0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,0
Maksetut etuudet	0,0	0,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden lopussa	0,9	0,9

MEUR	2021	2020
Taseessa esitetyn velan muutokset:		
Velka kauden alussa	1,4	1,3
Tuloslaskelmaan merkityt kulut	0,0	0,1
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,1
Maksetut etuudet	-0,1	-0,1
Velka kauden lopussa	1,3	1,4
Tuloslaskelman etuus pohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti:		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,1	0,1
Korkotuotot	-0,1	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	0,0	0,1
Yhteensä	0,0	0,1

Konserni ennakoi maksavansa etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin 74 tuhatta euroa vuonna 2022.

MEUR	2021	2020
Velvoitteen nykyarvo	1,7	1,7
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,3	-0,4
Alikate	1,4	1,4
Tärkeimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko	0,7 %	0,4 %
Varojen odotettu tuotto	2,1 %	1,2 %
Tuleva palkankorotusolettamus	4,4 %	3,4 %
Inflaatio-oletus	1,9 %	0,9 %

Velvoitteen maksuperusteinen maturiteetti

MEUR	2021	2020
Maturiteetti alle vuoden	0,1	0,1
1–5 vuotta	0,6	0,6
5–10 vuotta	0,5	0,5
10–15 vuotta	0,2	0,2
15–20 vuotta	0,1	0,1
20–25 vuotta	0,1	0,1
25–30 vuotta	0,1	0,1
yli 30 vuotta	0,1	0,1
Yhteensä	1,8	1,8

3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

3.1	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	62
3.2	Liikearvojen arvonalentumistestit	64
3.3	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	65
3.4	Käyttöoikeusomaisuuserät	67

3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Laatimisperiaate

Liikearvo on se osa hankintamenosta, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vuosittain arvonalentumisen varalta viimeisen neljänneksen aikana. Taseessa liikearvot esitetään alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon. Aineettomien hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan arvioidaan olevan rajallinen tai rajoittamaton. Konsernin liiketoimintojen yhdistämisissä kirjatut aineettomat hyödykkeet ovat mm. asiakassuhteita, kilpailukieltosopimuksia ja ympäristölupia. Niillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, joka vaihtelee kolmesta kolmeentoista vuoteen.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat pääasiassa ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin siitä lähtien kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämissä vaiheeseen ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Tällaisen aineettoman hyödykkeen tulee tuottaa konsernille vastaista taloudellista hyötyä, joka ylittää sen kehittämisestä syntyneet menot. Hankintameno käsittää kaikki menot, jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän saattamisesta valmiiksi toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Suurimmat menoerät ovat ulkopuolisille maksetut konsulttipalkkiot ja oman henkilöstön palkka- ja muita kustannuksia.

Ohjelmistojen ja ohjelmistolisenssien poisto-aika on 5–10 vuotta.

Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään) IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Mikäli viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuville kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvojen arvonalentumistestit tehdään vuosittain tai aina, kun viitteitä arvonalenemisesta ilmenee. Kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään sekä käyttöarvoon että nettomyyntihintaan perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu.

Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ovat ohjelmistoprojekteja, joille ei voida tehdä erillisiä arvonalentumistestejä, koska niillä ei ole itsenäistä rahavirtaa. Jos tilikauden päättyessä todetaan, että projektit aiotaan saattaa loppuun ja ottaa ohjelmistot käyttöön, arvonalennukselle ei katsota olevan tarvetta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan kuitenkin osana sitä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, johon ne kuuluvat.

1. Taloudellinen tulos   2. Operatiiviset varat ja velat   **3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**   4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne   5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	168,7	48,6	24,0	10,1	8,3	32,4	2,8	295,0
Lisäykset					1,3	0,3	4,1	5,7
Hankitut liiketoiminnot	18,9	7,2	0,1			0,0		26,3
Vähennykset		0,0			-0,2	-3,1	-0,5	-3,8
Siirrot erien välillä						3,1	-2,9	0,2
Kurssierot	-1,0	-0,5	0,0	0,0	-0,1	0,0		-1,5
Hankintameno 31.12.2021	186,6	55,4	24,1	10,1	9,3	32,7	3,5	321,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2021	-14,7	-34,3	-24,0	-9,7	-5,4	-24,0		-112,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,2	1,5		1,7
Tilikauden poistot		-3,2	-0,1	-0,1	-0,6	-3,2		-7,1
Kurssierot	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0		0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2021	-14,6	-37,2	-24,0	-9,8	-5,8	-25,7		-117,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	172,1	18,1	0,2	0,3	3,5	6,9	3,5	204,6

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä patenteja tai lupia. Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 0,0 miljoonaa euroa (3,2).

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	166,3	47,4	23,9	10,1	10,5	51,8	1,7	311,6
Lisäykset					1,2	0,8	3,3	5,3
Hankitut liiketoiminnot	0,7	0,4	0,1					1,1
Vähennykset	-0,1				-3,2	-11,2	0,5	-14,0
Arvonalentumiset					-0,1	-10,8	-0,9	-11,8
Siirrot erien välillä	0,0					1,9	-1,9	0,0
Kurssierot	1,8	0,8	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	2,8
Hankintameno 31.12.2020	168,7	48,6	24,0	10,1	8,3	32,4	2,8	295,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2020	-14,5	-30,9	-23,9	-9,7	-7,9	-36,8		-123,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,1				3,1	14,7		17,9
Tilikauden poistot		-2,9	-0,0	-0,1	-0,8	-8,9		-12,6
Arvonalentumiset					0,1	6,9		7,0
Kurssierot	-0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0		-0,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2020	-14,7	-34,3	-24,0	-9,7	-5,4	-24,0		-112,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	154,0	14,3	0,1	0,4	2,9	8,4	2,8	182,9

3.2 Liikearvojen arvonalentumistestit

Laatimisperiaate

Liikearvon arvonalentumistesti tehdään vähintään vuosittain tai useammin, mikäli on ilmennyt viitteitä liikearvon arvonalentumisesta. Arvonalentumistestaus tehdään testiajankohdan liiketoimintarakenteen mukaisesti. Vuodesta 2021 alkaen Ruotsin yhtiöille kohdistettu liikearvo testataan Kiinteistöpalvelut Ruotsi -tasolla, joka on alin taso, jolla Ruotsin liiketoimintoja seurataan ja johdetaan.

Arvonalentumistestauksessa arvioidaan kerrytettävissä olevat rahamäärät käyttöarvon perusteella. Vastaiset rahavirrat perustuvat johdon neljän vuoden vuosikohtaisiin tuloslaskelma- ja ylläpitoinvestointiennusteisiin, jotka on tehty strategiaprosessin yhteydessä. Johto perustaa ennusteensa toteutuneeseen kehitykseen sekä käsitykseensä alansa kasvunäkymistä (markkinoiden yleinen kehitys ja yksikön kannattavuus, hinnoittelu, kunnallistamispäätökset, henkilöstö- ja raaka-ainekustannukset). Kasvuennusteissa huomioidaan hyväksytyt investointipäätökset.

Rahavirrat, jotka ulottuvat neljän vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle on laskettu ns. loppuarvomenetelmää käyttäen. Laskelmissa käytetty kasvu perustuu johdon arvioon kassavirran pitkän aikavälin kasvusta.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Liikearvojen arvonalentumistesteissä kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään käyttöarvon perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu. Nämä laskelmat edellyttävät johdon arvioiden käyttämistä ja perustuvat hallituksen hyväksymiin strategia-kausien ennusteisiin. Vaikka johdon käsityksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arviot tulevista rahavirroista erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista.

Liikearvojen kohdistaminen

Liikearvon kirjanpitoarvot on kohdistettu alla olevan taulukon mukaisesti kassavirtaa tuottaville yksiköille:

MEUR	2021	2020
Ympäristöpalvelut	86,9	74,1
Teollisuuspalvelut	19,8	19,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	28,6	22,5
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	36,8	37,6
Yhteensä	172,1	154,0

Arvonalentumistestaus vuonna 2021

Arvonalentumistestaus on laadittu käyttöarvolaskelmilla joissa tulevat rahavirrat diskontataan nykyarvoon. Käyttöarvolaskelmissa on käytetty rahavirtaa tuottavissa yksiköissä kasvuolettamana 1,9 prosenttia, joka vastaa Euroopan keskuspankin keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitetta. Kasvuoletama on sama kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä perustuen yhteneväiseen liiketoiminta-alueeseen.

Laskennassa käytetty diskonttauskorko perustuu konsernin painotettuun keskimääräiseen pääomakustannukseen ennen veroja (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön tuotto, markkinariskipremio, toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on määritetty oma diskonttauskorko. WACC:n osatekijöiden kautta huomioidun toimialakohtaisen riskin lisäksi erillisille toimialakohtaisille riskilisien määrittelylle ei ole perustetta, koska johdon arvion mukaan yhtiön toiminta ei ole yleistä toimialakohtaista riskiä suurempaa. Lisäksi Suomi ja Ruotsi maantieteellisinä liiketoiminta-alueina ovat yhteneväiset.

Laskennassa käytetyt diskonttauskorot verojen jälkeen

%	2021	2020
Ympäristöpalvelut	7,7	7,9
Teollisuuspalvelut	7,8	7,9
Kiinteistöpalvelut Suomi	7,7	7,7
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	7,7	8,1

Liikearvon arvonalentumistestauksen mukaan kaikkien konsernin rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvo ylitti testattujen varojen kirjanpitoarvon ja siten liikearvosta ei kirjattu arvonalentumista vuodelle 2021.

Arvonalentumistestin herkkyyshanalyysit

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tehtiin herkkyyshanalyysi, jossa laskennan keskeiset oletukset testattiin. Testauksen oletuksina käytettiin diskonttauskorkoa sekä toteutuneen kehityksen perusteella määritettyä loppuarvon laskennassa käytettyä EBITDA-prosenttia. Herkkyyshanalyysissa laskettiin yksittäistä keskeistä oletusta muuttamalla millä raja-arvoilla käyttöarvo on yhtä suuri kirjanpitoarvon kanssa. Testauksen tuloksiin perustuen mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä oletuksissa ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon. Testaushetkellä kirjanpitoarvon ylitys oli yli 50 prosenttia Ympäristöpalveluissa, Kiinteistöpalvelut Suomessa ja Kiinteistöpalvelut Ruotsissa sekä yli 40 prosenttia Teollisuuspalveluissa.

Käyttöarvo suhteessa kirjanpitoarvoon

	2021	2020
Ympäristöpalvelut	Yli 50 %	Yli 50 %
Teollisuuspalvelut	Yli 40 %	Yli 50 %
Kiinteistöpalvelut Suomi	Yli 50 %	Yli 50 %
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	Yli 50 %	Yli 50 %

3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Laatimisperiaate

Aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka aiheutuvat välittömästi kyseisen aineellisen omaisuuserän hankkimisesta. Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi omaisuuserän hankintamenoa. Lisäksi hankintamenoissa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut.

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Taseessa aineellinen käyttöomaisuus esitetään vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta uusia kaatopaikkoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikojen muutetaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Tilinpäätöksen poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–15 vuotta

Valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksesta ja käytöstä poistamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut.

1. Taloudellinen tulos 2. Operatiiviset varat ja velat **3. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet** 4. Rahoitusriskit ja pääomarakenne 5. Konsolidointi ja muut liitetiedot

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	5,8	134,4	393,3	0,1	8,9	542,6
Lisäykset	1,7	2,3	15,4		20,2	39,6
Hankitut liiketoiminnot			2,0			2,0
Vähennykset	-0,1	-1,0	-17,4			-18,5
Siirrot erien välillä		3,2	15,6		-19,0	-0,2
Kurssierot		-0,0	-0,0	-0,0		-0,0
Hankintameno 31.12.2021	7,4	138,9	408,9	0,1	10,1	565,4
Kertyneet poistot 1.1.2021	-0,5	-98,4	-303,8	-0,1		-402,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,6	16,6			17,1
Tilikauden poistot		-5,9	-20,8			-26,7
Kurssierot		0,0	0,0	0,0		0,0
Kertyneet poistot 31.12.2021	-0,5	-103,8	-308,0	-0,1		-412,4
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	6,9	35,1	100,8	0,1	10,1	153,0

Koneiden ja kaluston kirjanpitoarvoon sisältyy 11,5 miljoonaa euroa (11,5) rahoitusyhtiön kautta myytyjä puristimia ja paalaimia, jotka laitteiden takaisinostovelvollisuuden vuoksi aktivoidaan käyttöomaisuuteen.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 17,2 miljoonaa euroa (10,1).

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	6,3	130,4	403,6	0,1	4,2	544,6
Lisäykset		1,8	13,2		26,5	41,4
Hankitut liiketoiminnot		0,2	0,7			0,9
Vähennykset	-0,1	-3,2	-31,6		-0,0	-34,9
Arvon alentumiset	-0,4	-1,7	-6,2		-0,0	-8,3
Siirrot erien välillä		7,3	14,4		-21,7	0,0
Kurssierot	-0,0	-0,2	-0,8	0,0	-0,0	-1,0
Hankintameno 31.12.2020	5,8	134,4	393,3	0,1	8,9	542,6
Kertyneet poistot 1.1.2020	-0,5	-96,0	-318,5	-0,1		-415,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		2,6	31,0			33,6
Tilikauden poistot		-6,2	-21,0			-27,1
Arvon alentumiset		1,0	4,2			5,2
Kurssierot		0,1	0,5	-0,0		0,6
Kertyneet poistot 31.12.2020	-0,5	-98,4	-303,8	-0,1		-402,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	5,3	36,0	89,5	0,1	8,9	139,8

3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät

Laatimisperiaate

Vuokrasopimuksesta aiheutuva käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan sopimuksen alkamisajankohtana eli päivänä, jolloin vuokralleantaja antaa kohdeomaisuuserän konsernin käytettäväksi. Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan hankintamenoon, josta vähennetään kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot ja jota oikaistaan vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvilla erillä. Alkuperäisen arvostamisen mukaiseen hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukainen määrä, alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla ja sopimuksesta alkuvaiheessa koituneilla välittömällä menoilla. Lisäksi hankintamenossa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut. Vuokrasopimuksista kirjatut käyttöoikeusomaisuuserät ovat arvonalentumistestauksen kohteena.

Vuokralleottaja arvostaa sopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat nykyarvoon. Konsernin vuokrasopimusten sisäinen korko ei ole helposti määritettävissä, joten tulevat vähimmäisvuokrat diskontataan käyttäen konsernin lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään standardin mukaan koroksi, jota vuokralleottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin varat, jotka tarvittaisiin käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoa arvoltaan vastaavan omaisuuserän hankkimiseen vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Konserni on määrittänyt lisäluoton koron vuokrasopimuksille perustuen sopimusten maturiteettiin ja taloudelliseen ympäristöön.

Yhtiön vuokrasopimusvelka kattaa rahoitusyhtiön kautta vuokrattujen hyödykkeiden sekä muiden vuokrasopimusten vuokravastuut.

Yhtiön vuokrasopimukset eivät sisällä olennaisia muuttuvia vuokria tai jäännösarvotakuita.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Konsernilla on toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia erityisesti kiinteistöihin ja maa-alueisiin liittyen. Toistaiseksi voimassa olevien kiinteistö- ja maa-alesopimusten osalta vuokrakauden pituus perustuu johdon arvioon vuokrakauden pituudesta. Arviossa otetaan huomioon esimerkiksi sopimuksen voimassaoloaikana vuokraohteeseen tehdyt merkittävät parannustyöt, vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät menot sekä kohdeomaisuuserän tärkeys konsernin toimintojen kannalta ottaen huomioon kohdeomaisuuserän erityislaatuisuuden, sijaintipaikan ja sopivien vaihtoehtojen saatavuus. Johto arvioi kohteiden vuokrakauden pituutta jatkossa varmistaakseen, että vuokraus vastaa tarkasteluhetken olosuhteita.

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	13,5	40,9	52,0	106,4
Lisäykset	1,9	11,6	8,8	22,3
Vähennykset	-2,5	-4,7	-0,3	-7,5
Kurssierot	-	-0,1	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.2021	12,9	47,7	60,4	121,1
Kertyneet poistot 1.1.2021	-2,2	-14,5	-18,9	-35,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,6	2,5	0,1	3,2
Tilikauden poistot	-1,1	-8,6	-9,4	-19,1
Kurssierot	-	0,0	0,1	0,1
Kertyneet poistot 31.12.2021	-2,6	-20,5	-28,1	-51,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	10,3	27,2	32,3	69,8

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	12,4	38,3	47,8	98,5
Lisäykset	1,3	9,8	4,5	15,7
Vähennykset	-0,2	-7,4	-0,5	-8,0
Kurssierot	-	0,1	0,2	0,3
Hankintameno 31.12.2020	13,5	40,9	52,0	106,4
Kertyneet poistot 1.1.2020	-1,1	-8,6	-11,7	-21,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	2,7	0,5	3,3
Tilikauden poistot	-1,2	-8,6	-7,5	-17,3
Kurssierot	-	-0,1	-0,1	-0,2
Kertyneet poistot 31.12.2020	-2,2	-14,5	-18,9	-35,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	11,3	26,4	33,1	70,9

Tilinpäätöshetkellä tiedossa ei ole tulevilla tilikausilla voimaan astuvia uusia vuokrasopimuksia, joilla olisi olennaista vaikutusta käyttöoikeusomaisuuserän tai vuokrasopimusvelan määrään. Vuokrasopimuskuluista tarkemmin liitetiedossa [1.7 Vuokrasopimusten kulut](#).

4 Rahoitusriskit ja pääomarakenne

4.1	Rahoitusriskien hallinta	69
4.2	Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	72
4.3	Rahavarat	73
4.4	Oma pääoma	74
4.5	Osakekohtainen osinko	75
4.6	Rahoitusvelat	76
4.7	Vastuositoumukset	76
4.8	Johdannaissovimukset ja suojauslaskenta	77

4.1 Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua merkittäville rahoitusriskeiltä ja pyrkiä rajoittamaan rahoitusmarkkinoiden muutosten ja muiden riskitekijöiden epäedullisia vaikutuksia konsernin tulokseen.

Konsernin rahoitus ja likviditeetin hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin taloushallinnossa, jota johtaa talousjohtaja. Rahoitusriskien hallintaan liittyvät transaktiot toteutetaan konsernin taloushallinnossa.

Valuuttariski

Konserni muodostuu Suomessa toimivasta emoyhtiöstä sekä Suomessa ja Ruotsissa toimivista tytäryhtiöistä. Yhtiö on lopettanut toiminnan Venäjällä ja Venäjän tytäryhtiöt on myyty vuoden 2021 aikana. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden toiminta- ja raportointivaluuttana on euro ja muissa tytäryhtiöissä sijaintimaan valuutta. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat siten konsernin tulokseen ja omaan pääomaan

Translaatoriski

Translaatoriskille alttiina oleva positio muodostuu ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista, joihin sisältyvät oman pääoman sijoitukset ja kertyneet voitot. Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten positiota ei suojata, koska omistuksia pidetään pitkäaikaisina strategisina sijoituksina.

Vuonna 2021 tapahtuneiden valuuttakurssimuutosten takia omaan pääomaan syntyi muuntoeroja -1,6 miljoonaa euroa (5,4). Tilikauden 2021 muuntoero aiheutuu ainoastaan

Ruotsin liiketoiminnasta. Tilinpäätöshetken Ruotsin kruunumääräinen translaatiopositio oli 48,9 miljoonaa euroa (42,8).

Transaktioriski

Ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminta tapahtuu lähes täysin niiden toimintavaluutassa eikä siten aiheuta transaktioriskiä. Konserni suojaa ulkomaan valuutassa olevia käteisvarantoja muuttamalla ne valuuttakaupoilla euroiksi. Tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan konsernin sisäisillä lainoilla, jotka ovat kunkin tytäryhtiön toimintavaluutan määrisiä. Suomessa toimivat konserniyhtiöt käyttävät myynnin laskutusvaluuttana lähes poikkeuksetta euroa.

Sijoitusten hintariski

Konserni ei ole sijoittanut varoja noteerattuihin osakkeisiin, joiden arvo vaihtelee markkinahintojen muutosten vuoksi, joten se ei altistu arvopaperimarkkinoihin liittyvälle hintariskille. Konsernin omistamien noteeraamattomien osakkeiden määrä on vähäinen, eikä niihin liity olennaista hintariskiä.

Hyödykehintariski

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan vaihtelut heijastuvat sekä tuotantokalustossa käytettävien polttoaineiden hintoihin että ympäristöhuoltoalan tuotteiden hankintahintoihin öljypohjaisten raaka-aineiden kautta. Osassa jätehuollon asiakassopimuksista laskutusjaksot ja sopimusehdot ovat sellaiset, että hintoja ei pystytä korottamaan kuukausittain. Tämän vuoksi polttoaineiden hintojen kohoaminen saadaan siirrettyä palveluhintoihin viiveellä.

Ympäristötuotteiden raaka-ainehintariskiä pyritään hallitsemaan siten, että myyntihinnat sovitaan yleensä kiinteiksi enintään toimittajien vahvistamien ostohintojen voimassaoloajaksi.

Korkoriski

Korkoriski liittyy pääasiassa lainoihin, jotka on sidottu vaihtuviin korkoihin ja joista aiheutuvat rahavirrat vaihtelevat korkotason muuttuessa. Koska yhtiön palveluiden kysyntä tai niiden hinnat eivät ole merkittävästi riippuvaisia talous-suhdanteiden vaihteluista, korkokustannukset pyritään pitämään mahdollisimman vakaina. Tämän vuoksi yli puolet vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvästä rahavirrasta pyritään suojaamaan korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin.

Tilikauden lopun pitkäaikaisista lainoista oli joko kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksilla suojattuja 64 prosenttia (80) ja vaihtuvakorkoisia 36 prosenttia (20). Korkotason muutokset eivät siten vaikuta korkokustannuksiin täysimääräisesti.

Kaikki rahavirran suojaukseksi tehdyt koronvaihtosopimukset ovat konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojaavia ja niihin sovelletaan suojauslaksentaa. Pääosa konsernin liikevaihdosta syntyy pitkäaikaisista palvelusopimuksista. Hyvän kassavirtaennustettavuuden vuoksi konsernin rahoituspolitiikassa on määritelty, että korkoa tuottavien varojen määrä pyritään pitämään pienenä suhteessa kulloiseenkin lyhyen aikavälin rahoitustarpeeseen ja sijoitetuina suhteellisen lyhytaikaisiin instrumentteihin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia maksuveloitteita. Vastapuoliriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaissopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä tekemällä likviditeettihallintaan liittyviä sijoituksia vain korkean luottokelpoisuuden omaavien liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista sijoituksista ei odoteta aiheutuvan

arvonalentumisia.

Yhtiöllä on laaja asiakaskunta, joka koostuu yrityksistä, laitoksista, toimisto- ja liikekiinteistöistä, institutionaalisista kiinteistönomistajista, asunto-osakeyhtiöistä, julkisesta sektorista ja kotitalouksista. Myyntisaamiset koostuvat pääosin suuresta määrästä suhteellisen pieniä saatavia, eikä merkittäviä luottoriskikeskittymiä ole. Yhtiöllä on luotonvalvontaohjeet, joilla pyritään varmistamaan se, että palveluita ja tuotteita myydään vain luottokelpoisille asiakkaille tai ennakkomaksulla, mikäli asiakkaan luottokelpoisuus ei ole riittävä. Suuri osa asiakassuhteista perustuu pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin, eikä asiakkailta yleensä vaadita vakuuksia.

Myyntisaamisten ja sopimukseen perustuvien omaisuusserien osalta käytetään yksinkertaistettua arvonalentumismallia, jossa luottotappioiden arvioitu määrä perustuu saamisten eliniän odotettuihin luottotappioihin. Odotettuihin luottotappioihin perustuva malli on ennakoiva, ja odotettu tappio-osuus perustuu historiallisten luottotappioiden määrään. Lisätietoa luottotappiovarauksesta esitetään [liitetiedossa 2.1](#).

Myyntisaamisiin liittyvää perintätoimintaa hoidetaan kotimaan myyntisaamisten osalta keskitetysti taloushallinnossa. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat omien myyntisaamistensa perinnän paikallisesti.

Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

MEUR	2021	2020
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,4	1,3
Myyntisaamiset	86,8	82,9
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	22,8	19,4
Muut saamiset	0,5	1,7
Rahavarat	28,6	50,2

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriski

Likviditeettiriskin hallinnalla varmistetaan, että konserni pystyy jatkuvasti hoitamaan toimintaan liittyvät rahoituskelliset veloitteensa mahdollisimman edullisin kustannuksin. Konserni pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla sellaisiin rahamarkkinainstrumentteihin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Likviditeettitilannetta seurataan ajantasaisesti ja sitä ennakoidaan kassavirtaennusteiden avulla. Konsernissa on käytössä konsernipankkijärjestelmä, joka auttaa käteisvarojen hallinnassa. Rahoituksen saatavuutta pyritään varmistamaan käyttämällä rahoitustoiminnassa useita pankkeja. Jälleenerahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla lainojen maturiteettia ja pyrkimällä pitämään pitkän lainasalkun keskimääräinen duraatio vähintään kahtena vuotena.

Konsernin kassavarat on pyritty pitämään melko pieninä ja toisaalta huolehdittu luottolimiittien riittävydestä likviditeetin hallinnassa. Lyhytaikaisia, kassavirran heilahteluista johtuvia rahantarpeita varten yhtiöllä on käy-

tössä 10 miljoonan euron tililimiitti ja komittoituja limiittejä, yhteensä 30 miljoonaa euroa, ja yritystodistusohjelma 100 miljoonaa euroa. Tilikauden lopussa konsernin likvidien varojen ja sijoitusten määrä oli 28,6 miljoonaa euroa (50,2). 100 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli kauden lopussa kokonaan käyttämättä (vertailukaudella käyttämättä 85).

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina sopimuksiin perustuvien eräpäivien mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja. Pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy omavaraisuusaste- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista tai luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaisi lainantajat irtisanomaan lainat välittömästi, mikä johtaisi taulukossa esitettyihin lainoihin liittyvien rahavirtojen aikaistumiseen.

Rahoitusvelkojen erääntyminen

MEUR 2021	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2022	2023	2024	2025	2026	2027 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	74,9	76,4	0,5	25,5	50,4	-	-	-
Joukkovelkakirjalainat	49,9	51,3	0,6	50,6	-	-	-	-
Vuokrasopimusvelka	70,9	76,2	20,0	17,8	13,8	7,7	5,6	11,4
Johdannaisvelat	0,5	0,5	0,5	-	-	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	82,0	82,0	82,0	-	-	-	-	-
Yhteensä	278,1	286,4	103,6	93,9	64,2	7,7	5,6	11,4

MEUR 2020	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2021	2022	2023	2024	2025	2026 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	49,9	51,6	0,4	0,4	0,4	50,4	-	-
Joukkovelkakirjalainat	49,8	51,9	0,6	0,6	50,6	-	-	-
Yritystodistusvelat	15,0	15,0	15,0	-	-	-	-	-
Vuokrasopimusvelka	72,0	76,6	17,0	14,9	13,6	9,7	8,0	13,4
Johdannaisvelat	0,8	0,8	0,8	-	-	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	86,8	86,8	86,8	-	-	-	-	-
Yhteensä	274,2	282,7	120,6	16,0	64,6	60,1	8,0	13,4

Vuokrasopimusvelkojen erääntymisajat

MEUR	2021	2020
Vuokrasopimusvelkojen bruttomäärä		
-vähimmäisvuokrat erääntymisajoin		
Enintään 1 vuoden kuluessa	20,0	17,0
1–5 vuoden kuluttua	44,9	46,2
Yli 5 vuoden kuluttua	11,4	13,4
Yhteensä	76,2	76,6
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-5,4	-4,6
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo	70,9	72,0
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo erääntymisajoin		
Enintään 1 vuoden kuluessa	19,9	16,3
1–5 vuoden kuluttua	40,4	44,0
Yli 5 vuoden kuluttua	10,6	11,6
Yhteensä	70,9	72,0

Lainojen ja limiittien rakenne

MEUR	2021			2020		
	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	74,9	-	74,9	49,9	-	49,9
Joukkovelkakirjalainat	49,9	-	49,9	49,8	-	49,8
Sitova luottolimiitti	-	30,0	30,0	-	30,0	30,0
Yritystodistusohjelma	-	100,0	100,0	15,0	85,0	100,0
Vuokrasopimusvelka rahoituslaitoksilta	6,6	43,4	50,0	31,2	18,8	50,0
Muu vuokrasopimusvelka	64,3	-	64,3	40,8	-	40,8
Yhteensä	195,6	173,4	369,0	186,7	133,8	320,5

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa esitetty herkkyysanalyysi pyrkii kuvaamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä korkotason muutoksille taseessa olevista rahoitusinstrumenteista eli rahoitusvaroista ja -veloista sekä johdannaissopimuksista. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutokset on oletettu kohdistuvan kokonaan omaan pääomaan ja muiden johdannaissopimusten tuloslaskelmaan.

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Korkotason nousuksi oletetaan +0,5 prosenttiyksikköä ja laskuksi -0,2 prosenttiyksikköä.
- Laskelman perustana oleva positio sisältää korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihto- ja hyödykejohdannaissopimukset.

Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

IFRS 7 -standardin mukainen herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenttien markkinariskeistä

MEUR	2021		2020	
	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma
Johdannaiset:				
+0,5 % muutos markkinakoroissa	-0,2	0,1	-0,1	0,1
-0,2 % muutos markkinakoroissa	0,0	0,0	0,0	0,0

4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

Laatimisperiaate

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon ja suojauslaskennan alaisiin johdannaisiin. Luokittelu perustuu niiden rahavirtaominaisuuksiin ja hallintaan käytettäviin liiketoimintamalleihin.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun oikeudet omaisuuserän rahavirtoihin lakkaavat tai kun siihen liittyvä määräysvalta on siirtynyt konsernin ulkopuolelle.

Saamisten arvostusperuste on jaksotettu hankintameno efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Myyntisaamiset ja muut saamiset sisältyvät tähän ryhmään ja ne merkitään taseeseen alkupe- räisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat ovat suojauslaskennan ulkopuolella olevia johdannaissopimuksia.

Konsernin ottamat lainat kirjataan selvityspäivänä taseeseen alun perin saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta tai liikkeellelaskusta välittömästi joh- tuvat transaktiokustannukset. Myöhemmin lainat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jak- sotettuun hankintamenoon.

Johdannaiset

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tule- vien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauk- set. Käyvät arvot kuvaavat niitä hintoja, jotka konserni saisi tai joutuisi maksamaan, jos johdannaissopimus purettaisiin tilinpäätöspäivänä.

Pankkilainat ja muut lainat

Lainojen käyvät arvot perustuvat efektiivisen koron menetelmällä diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttaus- korkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä. Lainan kokonaiskorko muodos- tuu riskittömästä markkinakorosta ja yrityskohtaisesta riskipremiosta.

Vuokrasopimusvelat

Vuokrasopimusvelkojen käypä arvo on arvioitu diskont- taamalla tulevat rahavirrat korolla, jolla konserni voisi tehdä vastaavan vuokra- tai leasingsovimuksen tilinpää- töshetkellä.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltava käyttäen kolmitasoista käypien arvojen hie- rarkiaa, joka kuvastaa arvoja määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Hierarkiatason 1 rahoitu- sinstrumentit ovat osakkeita ja korollisia sijoituksia, jotka kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Hierarkiatason 2 rahoitusinstrumentteihin kuuluu over-the-counter (OTC) -johdannaissopimuksia, jotka on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai käy- pään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjat- tavaksi, jos ne täyttävät suojauslaskennan soveltamisen edellytykset. Rahoitusinstrumentti luokitellaan tasolle 3, jos sen käyvän arvon määrittäminen ei voi perustua havainnoitavissa olevaan markkinatietoon.

Konsernissa ainoastaan johdannaiset kirjataan käy- pään arvoon. Johdannaisten, jotka ovat koronvaihtoso- pimuksia, käyvät arvot ovat tason 2 mukaisia. Rahoit- tusinstrumenttien käyvät arvot perustuvat toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuihin hintoi- hin tai yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävil- tä osin todennettaviin markkinatietoihin.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa viitteitä siitä, että jonkin rahoitusvaroi- hin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahas- toon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen osakkeiden arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloslaskelman kautta kuten korkoinstrumenteista kirjattu arvonalentumistappion myöhempi peruun- tuminen.

MEUR	2021			2020			Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
	Jaksotettuun hankintameno	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Jaksotettuun hankintameno	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot		
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut saamiset	1,4		1,4	1,3		1,3		
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	110,1		110,1	104,0		104,0		2.1
Rahavarat	28,6		28,6	50,2		50,2		
Rahoitusvarat yhteensä	140,0	-	140,0	155,5	-	155,5		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	124,8		124,8	99,7		99,7	2	
Vuokrasopimusvelat	51,0		51,0	55,7		55,7		4.1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	0,0		0,0	15,0		15,0	2	
Vuokrasopimusvelat	19,9		19,9	16,3		16,3		4.1
Ostovelat ja muut velat	82,0		82,0	86,8		86,8		2.3
Johdannaisvelat		0,5	0,5		0,8	0,8	2	
Rahoitusvelat yhteensä	277,7	0,5	278,1	273,5	0,8	274,3		

Tase-erien käyvät arvot eivät eroa merkittävästi tase-erien kirjanpitoarvoista.

Pitkäaikaiset muut velat eivät sisällä saatuja ennakoita, Myyntisaamiset ja muut saamiset eivät sisällä verosaamisia ja siirtosaamisia, eivätkä ostovelat ja muut velat lakisääteisiä velkoja (kuten verovelkoja).

4.3 Rahavarat

Laatimisperiaate

Rahavarat sisältävät käteisen rahan, vaadittaessa nostettavat pankkitalletukset ja muut lyhytaikaiset likvidit sijoitukset. Niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta. Ne kirjataan selvityspäivänä ja arvostetaan alkuperäiseen hankintameno. Valuuttamääräiset erät on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän päätöskursseja.

MEUR	2021	2020
Pankkitilit ja käteinen raha	28,6	50,2
Yhteensä	28,6	50,2

Rahavarat esitetään nimellisarvoisina, mikä vastaa niiden käypää arvoa.

4.4 Oma pääoma

Laatimisperiaate

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot, jotka liittyvät omien osakkeiden liikkeeseen laskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Jos konserni hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta.

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	Osake-pääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2021	38 105	19,4	0,6	-10,7	9,3
26.3.2021 Omien osakkeiden luovutus	7			0,1	0,1
31.12.2021	38 112	19,4	0,6	-10,6	9,4

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	Osake-pääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2020	38 094	19,4	0,6	-10,8	9,2
25.2.2020 Omien osakkeiden luovutus	1			0,0	0,0
20.3.2020 Omien osakkeiden luovutus	10			0,1	0,1
31.12.2020	38 105	19,4	0,6	-10,7	9,3

Lassila & Tikanoja Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeilla ei ole enimmäismäärää eikä yhtiöllä ole enimmäisosakepääomaa. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Lassila & Tikanoja Oyj:n 18.3.2021 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 prosenttia koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrä 31.12.2021 oli 686 396 kappaletta (693 589), jotka edustavat 1,8 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut rahastot

Muuntoerorahasto

Muuntoeroja syntyy ulkomaisten tytäryritysten oman pääoman ja tuloksen muuntamisesta euromääräisiksi.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata konsernin toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalinen pääomarakenne investointien turvaamiseksi ottaen huomioon pääomakustannukset. Pääomaan lasketaan oma ja vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla.

Vuotuisen osingon määrä on sidottu tulokseen. Se osa, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille. Osakepääomaa korotetaan, mikäli poikkeuksellisen nopea kasvu tai suuret investoinnit vaativat lisää pääomaa.

Pääoman rakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteen ja gearingin avulla vuosineljänneksittäin. Tunnuslukujen laskenta on esitetty alla olevissa taulukoissa.

MEUR	2021	2020
Oma pääoma konsernitaseessa	210,4	192,6
Taseen loppusumma	635,3	596,6
Saadut lyhytaikaiset ennakot	-11,0	-13,4
Saadut pitkäaikaiset ennakot	-	-0,1
Pääoma yhteensä	624,3	583,1
Omavaraisuusaste, %	33,7 %	33,0 %

MEUR	2021	2020
Oma pääoma konsernitaseessa	210,4	192,6
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	175,8	155,4
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	19,9	31,3
Rahavarat	-28,6	-50,2
Nettorahoitusvarat	167,1	136,5
Nettovelkaantumisaste, %	79,4 %	70,9 %

4.5 Osakekohtainen osinko

Yhtiön hallitus ehdottaa 17.3.2022 pidettävälle yhtiökoukselle, että tilikaudelta 2021 jaetaan osinkoa 0,46 euroa osakkeelta. Vuodelta 2020 yhtiö jakoi yhtiökokouksen päätöksellä osinkoa 0,40 euroa osakkeelta.

4.6 Rahoitusvelat

MEUR	1.1.2021	Rahavirrat	Ei-rahavirtavaikutteiset muutokset		31.12.2021
			Siirrot pitkäaikaisista lyhytaikaisiin	Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	
Pitkäaikaiset					
Lainat rahoituslaitoksilta	49,9	25,0		0,0	74,9
Joukkovelkakirjalainat	49,8			0,1	49,9
Vuokrasopimusvelat	55,7		-14,1	9,4	51,0
Yhteensä	155,4	25,0	-14,1	9,5	175,8
Lyhytaikaiset					
Vuokrasopimusvelat	16,3	-18,1	14,1	7,6	19,9
Lyhytaikaiset lainat	15,0	-15,0			0,0
Yhteensä	31,3	-33,1	14,1	7,6	19,9

MEUR	1.1.2020	Rahavirrat	Ei-rahavirtavaikutteiset muutokset		31.12.2020
			Siirrot pitkäaikaisista lyhytaikaisiin	Muut ei-rahavirtavaikutteiset muutokset	
Pitkäaikaiset					
Lainat rahoituslaitoksilta	49,9			0,0	49,9
Joukkovelkakirjalainat	49,7			0,1	49,8
Vuokrasopimusvelat	62,0		-22,0	15,7	55,7
Yhteensä	161,6	-	-22,0	15,8	155,4
Lyhytaikaiset					
Vuokrasopimusvelat	15,8	-16,2	22,0	-5,3	16,3
Lyhytaikaiset lainat	-	15,0			15,0
Yhteensä	15,8	-1,2	22,0	-5,3	31,3

Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 4.2 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin. Pitkäaikaisten lainojen erääntyminen on esitetty liitetiedossa 4.1 Rahoitusriskien hallinta.

4.7 Vastuusitoumukset

MEUR	2021	2020
Omista sitoumuksista annetut vakuudet		
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen	1,4	0,1
Muut vakuudet	0,1	0,0
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	16,7	12,4
Muut pankkitakaukset	11,0	10,6
Omassa hallussa olevat kiinnitykset		
Yrityskiinnitykset	0,2	0,2

Muut vakuudet ovat vakuustalletuksia.

4.8 Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Laatimisperiaate

Rahoituspolitiikan mukaisesti johdannaissopimuksia käytetään pienentämään korko- ja hyödykekurssimuutoksiin liittyviä rahoitusriskejä. Tehdyt johdannaissopimukset ovat olleet koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen rahavirran suojaamiseksi korkoriskiltä.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon. Hankinnan jälkeen ne arvostetaan kunkin tilinpäätöshetken käypiin arvoihin. Käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Kaikki korkosuojaukset täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan yhdenmukaisesti alla olevan kohde-etuuden kanssa. Johdannaissopimukset määritellään syntymishetkellään tulevien kassavirtojen ja ennustettujen ostojen suojausiksi (rahavirtasuojaus) tai johdannaissopimuksiksi, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa (taloudellinen suojaus). Rahavirran suojauslaskentaa sovelletaan kaikkiin koronvaihtosopimuksiin.

Suojauksen alkaessa ja jokaisen osavuosisikatsauksen yhteydessä dokumentoidaan ja arvioidaan suojaussuhteiden tehokkuus tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän rahavirtojen muutokset.

Siltä osin kuin rahavirran suojaus on tehokas, suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Kun suojausinstrumentti erääntyy, se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä konsernin riskienhallinnan vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan, kunnes suojattava rahavirta toteutuu. Jos suojattavan rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Suojaussuhteen tehoton osuus merkitään myös välittömästi tuloslaskelmaan.

Kaikkien johdannaisten positiiviset käyvät arvot kirjataan taseeseen johdannaissaamisiin. Johdannaisten negatiiviset käyvät arvot kirjataan vastaavasti johdannaivelkoihin. Kaikki johdannaisten käyvät arvot sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.

Korkojohdannaiset

MEUR

	2021		2020	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koronvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	-	-	-	-
1-5 vuoden kuluttua	30,0	-0,5	30,0	-0,9
Yli 5 vuoden kuluttua	-	-	-	-
Yhteensä	30,0	-0,5	30,0	-0,9

Koronvaihtosopimukset, jotka on tehty vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvien rahavirtojen suojausiksi, ovat olleet tehokkaita ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa.

Koronvaihtosopimusten kiinteät korot 31.12.2021 olivat 0,8 prosenttia (0,8). Vaihtuvina korkoina olivat 3 kuukauden Euribor ja 6 kuukauden Euribor.

5 Konsolidointi ja muut liitetiedot

5.1	Yhdistelyperiaatteet	79
5.2	Konserniyritykset	80
5.3	Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat	80
5.4	Lähipiiritapahtumat	82
5.5	Tilintarkastuskustannukset	82
5.6	Riita-asiat ja oikeusprosessit	82
5.7	Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	82

5.1 Yhdistelyperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj:n lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon, ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenetelmää. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetken käypiin arvoihin. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle. Tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneen liikearvon käsittelyä kuvataan liitetiedossa [3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet](#).

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin konserni on saanut määräysvallan, siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kauden voitto tai tappio ja laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Konsernilla ei ole määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistuosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisen tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä ja osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa konsernin omassa pääomassa.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun L&T omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. Konsernilla ei ole ulkomaan rahan määräisiä ei-monetaarisia eriä, jotka arvostettaisiin käypiin arvoihin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Niiden konserniyritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan oman pääoman muuntoerorahastoon. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja näiden yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisu on käsitelty kyseisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen.

5.2 Konserniyhtymykset

Konsernin osuus osakkeista ja äänivallasta, %

Konsernin emoyritys

Lassila & Tikanoja Oyj

Kotimaiset tytäryhtymykset

L&T Relations Oy, Helsinki	100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Biowatti Oy, Helsinki	100,0
L&T Hankinta Ky, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelu Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki	100,0
L&T Siivous Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy, Helsinki	100,0
Serveco Oy, Tampere	100,0
Sihvari Oy, Jyväskylä	100,0
Turun Seudun Hyötykuljetus Oy, Masku	100,0
Spectra yhtiöt Oy, Lohja	100,0

Ulkomaiset tytäryhtymykset

Lassila & Tikanoja FM AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Services OÜ, selvitystilassa, Tallinna, Viro	100,0

Osakkuusyhtymykset

Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	40,0
---------------------------------	------

5.3 Hankitut ja myytyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat

Laatimisperiaate

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajankohdan käypään arvoon, mikäli ne ovat yksilöitävissä. Hankituissa liiketoiminnoissa konserni on hankkinut pääasiassa kilpailukieltosopimuksia ja asiakkuuksia. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja nykyisistä asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettorahavirtojen perusteella. Kilpailukieltosopimusten arvo on laskettu vastaavalla tavalla sopimuksen kestoajan rahavirtojen kautta. Muut aineettomat erät poistetaan sopimukseen tai johdon arviointiin perustuvana taloudellisena vaikutusaikanaan.

Liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo muodostuu hankittujen yritysten henkilöstön ammattitaidon lisäksi muista aineettomista eristä. Tällaisia eriä ovat hankituissa yrityksissä oleva uusien asiakkaiden hankintapotentiaali, uusien tuotteiden ja palveluiden kehitysmahdollisuudet sekä hankitun liiketoiminnan vahva alueellinen asema. Kaikista liiketoimintojen yhdistämisistä syntyy lisäksi synergiaetuja, jotka ovat pääasiassa säästöjä tuotannon kiinteissä kustannuksissa.

Hankittujen liiketoimintojen hankintamenoihin voi tulla muutoksia kauppakirjojen kauppahintaa koskevien ehtojen perusteella. Monissa hankinnoissa pieni osa kauppahinnasta on sidottu lyhytaikaisiin (alle 12 kk) tulevaisuuden tapahtumiin. Nämä ehdolliset kauppahinnat kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja mahdolliset muutokset kirjataan ilman tulosvaikutusta hankintamenolaskelman kautta.

Myytävänä olevat omaisuuserät tai velat arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myyntikululla, jos niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä saadaan varojen myynnin eikä niiden jatkuvan käytön kautta ja myynti katsotaan erittäin todennäköiseksi. Omaisuuseristä ei tehdä poistoja sen jälkeen, kun ne on luokiteltu myytävänä oleviksi.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut varat ja velat sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät ja velat arvostetaan käypään arvoon. Johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon. Erityisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu diskontattuihin kassavirtoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista. Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisten arvonalennusten selvittämiseksi. Tästä kerrotaan lisää [liitetietojen 3.1–3.3](#) yhteydessä.

Hankitut liiketoiminnot

31.3.2021 Lassila & Tikanoja osti Someron Kiinteistöhuolto Järvinen Ky:n jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan.

30.4.2021 Lassila & Tikanoja osti Serveco Oy:n osakekannan. Serveco Oy on vuonna 2007 perustettu kiinteistö- ja toimitilapalveluja tuottava yritys, jolla on vahva osaaminen elintarvikehygieniasta sekä päivittäishuoltopalveluista.

1.6.2021 Lassila & Tikanoja osti Sihvari Oy:n osakekannan. Kauppaan sisältyy Sihvarin omistama Turun Seudun Hyötykuljetus Oy.

1.7.2021 Lassila & Tikanoja Oyj osti kaupan tukipalveluja tarjoavan Spectra Oy:n koko osakekannan. Spectra Oy on suomalainen perheyriutus, joka huolehtii suurimpien suomalaisten päivittäistavarakauppojen ja kauppakeskusten ylläpito- ja tukitoiminnoista.

Lassila & Tikanoja Oyj osti 1.6.2020 Kuusamon Jätehuolto Oy:n jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan.

1.7.2020 Lassila & Tikanoja Oyj osti teollisuuspuhdistukseen erikoistuneen Oakland Service Oy:n koko osakekannan. Oakland Service Oy tarjosi vaativia erikoispuhdistuksia teollisuuslaitoksille, rakennusteollisuudelle ja merenkulkualalle sekä viemärihuollon palveluita yrityksille ja taloyhtiöille.

M.E. Jäte & Trans Oy:n liiketoimintakauppa astui voimaan 1.11.2020. Kaupan myötä yhtiön Paraisten alueella toimiva jätepalvelu siirtyi L&T:n hallintaan.

Ostetuilla yrityksillä ja liiketoiminnoilla on ollut vaikutus konsernin tilikauden liikevaihtoon 15,0 miljoonaa euroa (1,4) ja liikevoittoon 0,7 miljoonaa euroa (0,0). Mikäli vuoden 2021 yrityskaupat olisivat toteutuneet 1.1.2021 olisi konsernin liikevaihto ollut noin 822,9 miljoonaa euroa ja liikevoitto noin 42,6 miljoonaa euroa.

Hankitut liiketoiminnot, Sihvari

Käypä arvo, MEUR	2021
Aineettomat hyödykkeet	6,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1,7
Käyttöoikeusomaisuuserät	3,1
Vaihto-omaisuus	0,5
Saamiset	2,2
Rahavarat	0,2
Varat yhteensä	13,8
Muut velat	8,3
Laskennallinen verovelka	1,2
Velat yhteensä	9,6
Hankittu nettovarallisuus	4,2
Kokonaisvastike	17,0
Liikearvo	12,8
Vaikutus rahavirtaan	
Rahana maksettu vastike	-17,0
Hankitun yrityksen rahavarat	0,2
Investointien rahavirta	-16,8

Muut hankitut liiketoiminnot yhteenlaskettuna

Käypä arvo, MEUR	2021	2020
Aineettomat hyödykkeet	1,4	0,5
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,3	0,9
Saamiset	1,4	0,6
Rahavarat	2,4	0,1
Varat yhteensä	5,4	2,1
Muut velat	2,5	1,0
Laskennallinen verovelka	0,2	0,0
Velat yhteensä	2,7	1,0
Hankittu nettovarallisuus	2,7	1,0
Kokonaisvastike	8,8	1,7
Liikearvo	6,1	0,7
Vaikutus rahavirtaan		
Rahana maksettu vastike	-8,8	-1,7
Hankitun yrityksen rahavarat	2,4	0,1
Maksamatta	-	0,0
Investointien rahavirta	-6,4	-1,6

Tiedot muista hankituista yrityksistä ja liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, sillä yksikään niistä ei ole erikseen tarkasteltuna olennainen.

Myydyt liiketoiminnot

Konsernilla ei ollut tilikausien 2021 ja 2020 aikana myytyjä liiketoimintoja.

Myytävänä olevaksi luokitellut omaisuuserät ja -velat

Lassila & Tikanoja Oyj ja Neova Oy allekirjoittivat 17.12.2021 sopimuksen puuenergialiiketoimintojensa yhdistämisestä. Neovan puuenergialiiketoiminta siirtyy osaksi L&T Biowatti Oy:tä ja yhdistymisen myötä yhtiö jatkaa itsenäisenä osakeyhtiönä. L&T:n omistusosuus yhteisyrityksestä tulee olemaan 55 prosenttia ja Neova Oy:n 45 prosenttia, mutta sopimuksen perusteella omistajilla on yhteinen määräysvalta yhteisyritykseen. Yhteisyrityksen perustaminen edellyttää kilpailu- ja kuluttajaviranomaisen hyväksynnän ja siihen asti osapuolet jatkavat omia liiketoimintojaan itsenäisesti erillisinä yhtiöinä. Biowatin ja Neovan puuenergialiiketoiminnan yhdistymisen on määrä tulla voimaan vuoden 2022 loppuun mennessä. L&T on päättänyt luokitella L&T Biowatti Oy yhtiön omaisuuserät ja velat myytävänä olevaksi. Erät on arvostettu todennäköiseen myyntihintaan vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai sitä alempaan kirjanpitoarvoon. L&T Biowatti Oy on esitetty osana Ympäristöpalvelut -segmenttiä.

MEUR	2021
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4
Käyttöoikeusomaisuuserät	0,5
Muut pitkäaikaiset varat	0,4
Vaihto-omaisuus	25,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	11,3
Varat yhteensä	38,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	0,1
Lyhytaikaiset korolliset velat	0,0
Ostovelat	7,1
Muut lyhytaikaiset velat	3,6
Velat yhteensä	11,2

5.4 Lähipiiritapahtumat

Lassila & Tikanoja -konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin johtoon kuuluvat avainhenkilöt (hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet) ja heidän läheiset perheenjäsenensä ja näiden määräysvaltayhteisöt, tytäryhtiöt, osakkuusyritys (Suomen Keräystuote Oy) sekä L&T-sairauskassa.

Luettelot konsernin emo- ja tytäryrityssuhteista sekä osakkuusyrityksistä on esitetty liitteessä

5.2 Konserniyhtymiset

Konserniyhtiöiden maksamat tukimaksut L&T-sairauskassalle tilikaudella olivat 0,8 miljoonaa euroa (0,7).

Toimitusjohtajan työsuhde-etuudet

TEUR	2021	2020
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	461,6	442,4
Osakepalkkiot	-	13,9
Eläkekulut, lakisääteiset	39,9	38,3
Yhteensä	501,5	494,6

Muun johtoryhmän työsuhde-etuudet

TEUR	2021	2020
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 506,3	1 328,3
Tulos- ja lisäpalkkiot	105,4	49,6
Osakepalkkiot	-	19,9
Eläkekulut, lakisääteiset	164,8	140,8
Yhteensä	1 776,5	1 538,5

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot

TEUR	2021	2020
Heikki Bergholm, puheenjohtaja	80	77
Sakari Lassila, varapuheenjohtaja	57	53
Teemu Kangas-Kärki	42	39
Laura Lares	43	39
Jukka Leinonen*	39	-
Pasi Tolppanen	40	37
Laura Tarkka	40	39
Miikka Maijala**	3	39

*Hallituksen jäsen 18.3.2021 alkaen.

**Hallituksen jäsen 18.3.2021 saakka.

26.3.2021 luovutettiin hallituksen jäsenille 7 193 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta osana hallituksen palkkiota (20.3.2020: 9 727).

Hallituksen jäsenillä, toimitusjohtajalla tai muilla johtoryhmän jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa.

Yhtiö on myynyt avainhenkilöiden lähipiiriin kuuluville tahoille normaaliin liiketoimintaan kuuluvia palveluita vuonna 2021 markkinahinnalla yhteensä 5 tuhannella eurolla (132).

Hallituksen jäsenet eivät kuulu osakeohjelmien piiriin.

Konsernin lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia.

5.5 Tilintarkastuskustannukset

MEUR	2021	2020
Tilintarkastus	0,3	0,2
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	0,0
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,3	0,3

Lakisääteisen tilintarkastajan, KPMG Oy Ab:n, suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2021 olivat yhteensä 22,6 tuhatta euroa (44,1).

5.6 Riita-asiat ja oikeusprosessit

Lassila & Tikanoja Oyj on osapuolena muutamassa pienessä konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvässä riita-asiassa, joiden lopputuloksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

5.7 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

12.1.2022 yhtiö tiedotti että Lassila & Tikanojan varsinaisen yhtiökokouksen 12.3.2020 perustama osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää ehdotuksena 17.3.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksessa olisi kuusi (6) jäsentä. Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallitukseen valitaan nykyisistä jäsenistä Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Jukka Leinonen, Laura Tarkka ja Pasi Tolppanen.

Hallituksen nykyisistä jäsenistä hallituksen puheenjohtaja Heikki Bergholm on ilmoittanut, ettei hän ole enää käytettävissä hallituksen jäseniä valittaessa.

Ehdotetut henkilöt ovat saattaneet yhtiön tietoon, että mikäli he tulevat valituiksi, he tulevat valitsemaan hallituksen puheenjohtajaksi Jukka Leinosen ja varapuheenjohtajaksi Sakari Lassilan.

Emoyhtiön tilinpäätös

Tulos	84
Tase	85
Rahoituslaskelma	87
Laatimisperiaatteet	88
Tilinpäätöksen liitetiedot	89

Emoyhtiön tuloslaskelma

MEUR	2021	2020	Liite
Liikevaihto	22,8	546,5	1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,3	5,0	4
Varaston muutos	-	1,6	
Materiaalit ja palvelut	-0,0	-154,7	
Työsuhde-etuksista aiheutuvat kulut	-9,3	-242,3	2
Liiketoiminnan muut kulut	-16,2	-94,4	3,4
Poistot ja arvonalentumiset	-0,9	-37,7	
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	-3,4	24,1	4
Liikearvon poistot	-	-0,5	
Liikevoitto	-3,4	23,5	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,1	-2,7	5
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-4,5	20,9	
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	0,3	-0,5	
Konserniavustus	20,5	-2,7	6
Tuloverot	-3,1	-3,6	7
Tilikauden voitto	13,3	14,0	

Emoyhtiön tase

MEUR	2021	2020	Liite	MEUR	2021	2020	Liite
VASTAAVAA				Vaihtuvat vastaavat			
Pysyvät vastaavat				Vaihto-omaisuus			
Aineettomat hyödykkeet			8	Aineet ja tarvikkeet	-	3,1	
Aineettomat oikeudet	0,1	0,9		Valmiit tuotteet/Tavarat	-	1,3	
Liikearvo	-	1,3		Muu vaihto-omaisuus	-	3,8	
Muut aineettomat hyödykkeet	1,6	8,0			-	8,2	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,5	2,6					
	2,2	12,7		Pitkäaikaiset saamiset			
Aineelliset hyödykkeet			9	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	69,7	69,7	
Maa-alueet	-	5,2		Lainasaamiset	0,3	-	
Rakennukset ja rakennelmat	0,2	32,9		Ennakot	-	0,3	
Koneet ja kalusto	0,1	100,2		Laskennalliset verosaamiset	0,3	2,7	17
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0			70,3	72,8	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,0	8,9					
	0,3	147,2		Lyhytaikaiset saamiset			11
Sijoitukset			10	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	63,4	16,4	
Osuudet saman konsernin yrityksissä	126,1	31,1		Myyntisaamiset osakkuusyrittäiltä	-	0,1	
Osuudet osakkuusyrittäiltä	-	0,0		Myyntisaamiset	-	66,6	
Muut osakkeet ja osuudet	0,2	0,3		Muut saamiset	0,1	0,1	
	126,3	31,4		Siirtosaamiset	2,6	9,1	11
Pysyvät vastaavat yhteensä	128,8	191,3			66,2	92,4	
				Rahat ja pankkisaamiset	26,0	30,4	
				Vaihtuvat vastaavat yhteensä	162,5	203,7	
				Vastaavaa yhteensä	291,3	395,0	

Emoyhtiön tase

MEUR	2021	2020	Liite	MEUR	2021	2020	Liite
VASTATTAVAA				Vieras pääoma			
Oma pääoma			12	Pitkäaikainen			14
Osakepääoma	19,4	19,4		Lainat rahoituslaitoksilta	75,0	50,0	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,7	0,7		Joukkovelkakirjalainat	49,9	49,8	
Edellisten tilikausien voitto	53,2	54,3		Vuokrasopimusvelat	-	18,7	
Tilikauden voitto	13,3	14,0		Saadut ennakot	-	0,1	
Oma pääoma yhteensä	86,6	88,4			124,9	118,5	
Tilinpäätössiirtojen kertymä				Lyhytaikainen			
Poistoero	0,7	22,2		Lainat rahoituslaitoksilta	-	15,0	
Pakolliset varaukset			13	Vuokrasopimusvelat	-	4,8	
Pitkäaikainen	0,3	7,0		Saadut ennakot	-	10,2	
Lyhytaikainen	1,2	1,4		Ostovelat	2,5	45,0	
	1,5	8,4		Ostovelat osakkuusyrittäksille	-	0,1	
				Velat saman konsernin yrityksille	68,8	11,4	
				Muut velat	0,6	16,5	
				Siirtovelat	5,7	54,4	
					77,7	157,4	
				Vieras pääoma yhteensä	202,5	276,0	
				Vastattavaa yhteensä	291,3	395,0	

Emoyhtiön rahoituslaskelma

MEUR	2021	2020
Liiketoiminta		
Voitto (+)/tappio (-) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-4,5	2,7
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	0,9	38,2
Myyntivoitot ja -tappiot pysyvistä vastaavista	-0,0	-2,8
Rahoitustuotot ja -kulut	1,1	20,9
Varaukset	-0,2	1,7
Muut oikaisut	0,2	-0,2
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-2,4	60,4
Käyttöpääoman muutos		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys/vähennys	-0,2	4,9
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	-	-1,7
Ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen lisäys/vähennys	-14,2	3,8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-16,9	67,5
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-2,0	-2,7
Saadut korot liiketoiminnasta	0,9	0,4
Maksetut välittömät verot	0,4	-7,0
Liiketoiminnan rahavirta	-17,6	58,2
Investoinnit		
Hankitut liiketoiminnat	-	-0,8
Investoinnit tytär- ja osakkuusyrityksiin	-	-0,0
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnat	-	2,2
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,9	-40,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,8
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	-0,3	-
Investoinnit pitkäaikaisiin lainasaamisiin/luovutustulot pitkäaikaisista lainasaamisista	-	0,1
Konsernilainojen muutos	22,4	8,2
Investointien rahavirta	21,2	-30,2

MEUR	2021	2020
Rahoitus		
Maksettu konserniavustus	-3,1	-0,0
Saatu konserniavustus	0,3	1,0
Lyhytaikaisten lainojen nostot	40,0	35,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-55,0	-20,0
Vuokrasopimusvelkojen takaisinmaksut	-	-4,4
Pitkäaikaisten lainojen nostot	25,0	-
Maksetut osingot	-15,2	-35,0
Rahoituksen rahavirta	-8,0	-23,5
Rahavarojen muutos	-4,4	4,6
Rahavarat 1.1.	30,4	25,8
Rahavarat 31.12.	26,0	30,4
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat	26,0	30,4
	26,0	30,4

Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Lassila & Tikanoja Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS). Tilinpäätöksen erät on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon.

Lassila Tikanoja Oyj yhtiöitti 1.1.2021 kolme toimialaansa erillisiin osakeyhtiöihin. Ympäristöpalvelut ja Teollisuuspalvelut -toimialat yhtiöitettiin kumpikin omaksi yhtiökseen, jotka ovat L&T Ympäristöpalvelut Oy ja L&T Teollisuuspalvelut Oy. Kiinteistöpalvelut-toimialan uudet yhtiöt olivat L&T Siivous Oy, L&T Kiinteistöhuolto Oy ja L&T Kiinteistötekniikka Oy. Yhtiöittämisen yhteydessä liiketoimintojen osuus varoista ja veloista siirrettiin uusiin yhtiöihin, jolloin tuloslaskelma ja tase eivät ole vertailukelpoisia vertailuvuoteen nähden.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta. Poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot lasketaan käyttönotosta lähtien. Sijoitukset arvostetaan hankintamenuon.

Vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneisiin kaatopaik-

koihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Menetelmä kuvaa tasapoistoa paremmin sitä, miten yhtiö odottaa saavansa läjitysalueista taloudellista hyötyä. Keravan läjitysalue on täyttymässä, joten se poistetaan loppuun tasapoistoin. Kaatopaikat siirtyivät vuoden 2021 alussa liiketoimintasiirroissa uusiin yhtiöihin.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon ellei todennäköinen jälleen hankintamenu tai luovutushinta ole sitä alhaisempi. Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan käyttäen liukuvaa keskihintaa. Muun vaihto-omaisuuden arvo määritellään fifo-periaatteella. Itse valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenuon luetaan välittömien kustannusten lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista.

Vaihto-omaisuus siirtyi yhtiöittämisen yhteydessä vuoden 2021 alussa uusiin yhtiöihin.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin kurssia. Kurssierot merkitään tuloslaskelmaan.

Liikevaihto

Myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimituskulut käsitellään luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot

kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Hallintopalvelupalkkiot ilmoitetaan 1.1.2021 lähtien yhtiön liikevaihdossa johtuen liiketoimintojen yhtiöittämisestä.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi syntyvuoteen.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan yhtiön varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat erät kuten käyttöomaisuuden myyntivoitot.

Vuokrasopimukset

Taseeseen vuonna 2020 sisältyneet vuokrasopimuksiin perustuvat omaisuuserät ja velat liittyivät vuonna 2019 tai sitä aikaisemmin solmittuihin vuokrasopimuksiin, jotka käsiteltiin rahoitusleasingsopimuksina. Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetut hyödykkeet kirjattiin aineelliseen käyttöomaisuuteen määrään, joka oli hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Hyödykkeet poistettiin vuokrasopimuksen voimassaoloaikana tai sitä lyhyempänä taloudellisena vaikutusaikana. Sopimuksista johtuvat veloitteet kirjattiin vuokrasopimusvelaksi. Kukin vuokraerä jaettiin rahoituskuluksi ja velan lyhennykseksi. Nämä vuokrasopimukset ja niihin liittyvät tase-erät siirtyivät vuoden 2021 alussa uusiin yhtiöihin.

Yhtiölle jääneiden vuokrasopimusten vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa ja ne esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Vuokrattuja hyödykkeitä ja niihin liittyviä velkoja ei kirjata emoyhtiön taseeseen.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty eriä, jotka perustuvat lakiin tai ovat joko sopimusperusteisesti tai muuten sitovia velvoitteita sivullisia kohtaan, mutta jotka eivät ole vielä realisoituneet, ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä mutta täsmällinen määrä ja toteutumisajankohta ovat epävarmoja ja niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan.

Tuloverot

Kauden tuloverot lasketaan verotettavasta tulosta voimassa olevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille eroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Eläkkeet

Suurin osa yhtiön eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, joihin liittyen yhtiö suorittaa kiinteitä maksuja vakuutusyhtiöille. Nämä maksut kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitetaan koskevat. Yhtiön etuus pohjaiset eläkejärjestelyt ovat pieniä ja koskevat yksittäisiä henkilöitä.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto

MEUR	2021	%	2020	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	-	-	226,8	41,5
Teollisuuspalvelut	-	-	96,0	17,6
Kiinteistöpalvelut	-	-	223,7	40,9
Hallintopalvelut, konsernin yrityksille	22,8	100,0	-	-
Yhteensä	22,8	100,0	546,5	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	22,8	100,0	538,6	98,6
Muut maat	-	-	7,9	1,4
Yhteensä	22,8	100,0	546,5	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2021	2020
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöt	107	1 129
Työntekijät	-	4 478
Yhteensä	107	5 607

MEUR	2021	2020
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	7,3	203,7
Eläkekulut	1,7	31,3
Muut henkilösivukulut	0,3	7,3
Yhteensä	9,3	242,3

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedossa [5.4 Lähipiiritapahtumat](#).
Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Tilintarkastajan palkkiot

MEUR	2021	2020
KPMG		
Tilintarkastus	0,1	0,2
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	0,0
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palvelut	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,2

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

MEUR	2021	2020
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Hallintoveloitus	-	0,5
Muilta		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	-	0,8
Saadut avustukset	0,1	0,5
Luottotappioiden palautukset	0,0	0,0
Vuosihyvitykset ostoista	0,0	0,2
Tytäryrityksen myynti	-	2,2
Muut	0,2	0,8
Yhteensä	0,3	5,0
Liiketoiminnan muut kulut		
Muille		
ICT kulut	10,4	13,8
Matkakulut	0,1	6,1
Ajoneuvot ja työkoneet	0,0	34,9
Vuokrat ja kiinteistökulut	1,7	18,0
Asiantuntijapalkkiot	2,6	7,2
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	0,8	4,9
Muut	0,6	9,4
Yhteensä	16,2	94,4

5. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2021	2020
Korko- ja muut rahoitustuotot	0,9	0,4
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2,0	-3,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1,1	-2,7
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	0,5	0,1
Muilta	0,0	0,2
Kurssivoittoa		
Muilta	0,3	0,0
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	-0,3	-0,3
Muille	-1,4	-1,8
Muita rahoituskuluja		
Muille	-0,2	-1,0
	-1,1	-2,7

6. Tilinpäätössiirrot

MEUR	2021	2020
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus		
Aineettomista hyödykkeistä	0,3	1,5
Aineellisista hyödykkeistä	-0,0	-2,1
	0,3	-0,5
Konserniavustukset		
Saadut konserniavustukset	24,8	0,3
Annetut konserniavustukset	-4,3	-3,1
Konserniavustukset yhteensä	20,5	-2,7
Tilinpäätössiirrot yhteensä	20,8	-3,3

7. Tuloverot

MEUR	2021	2020
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	3,2	4,3
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	-0,2	-0,4
Laskennallisten verojen muutos	0,0	-0,2
Yhteensä	3,1	3,6

8. Aineettomat hyödykkeet

MEUR	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	2,0	114,5	35,9	2,6	155,0
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä	-	-	0,1	-	0,1
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-1,7	-29,1	-14,4	-2,0	-47,1
Lisäykset	-	-	0,0	0,8	0,8
Vähennykset	-0,0	-	-1,3	-	-1,3
Siirrot erien välillä	-	-	0,9	-0,9	-
Hankintameno 31.12.2021	0,3	85,4	21,1	0,5	107,4
Kertyneet poistot 1.1.2021	-1,2	-113,2	-27,9		-142,2
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä	-	-	-0,1		-0,1
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä, kertyneet poistot	0,9	27,8	8,5		37,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-	0,7		0,7
Tilikauden poistot	-0,0	-	-0,7		-0,7
Kertyneet poistot 31.12.2021	-0,3	-85,4	-19,5		-105,2
Kirjanpitoarvo yhteensä	0,1	-	1,6	0,5	2,2
Hankintameno 1.1.2020	5,1	113,8	60,0	1,7	180,6
Lisäykset	0,1	0,9	0,6	3,1	4,6
Vähennykset	-3,2	-0,1	-15,4	-0,0	-18,6
Arvon alentuminen	-0,0	-	-10,8	-0,9	-11,7
Siirrot erien välillä	-	-0,1	1,5	-1,3	-
Hankintameno 31.12.2020	2,0	114,5	35,9	2,6	155,0
Kertyneet poistot 1.1.2020	-4,0	-112,7	-45,6		-162,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3,1	0,1	15,9		19,1
Arvon alentuminen	0,0	-	6,9		6,9
Tilikauden poistot	-0,4	-0,5	-5,0		-6,0
Kertyneet poistot 31.12.2020	-1,2	-113,2	-27,9		-142,2
Kirjanpitoarvo yhteensä	0,9	1,3	8,0	2,6	12,7

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät useita ICT-projekteja. Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 0 miljoonaa euroa (3,2).

9. Aineelliset hyödykkeet

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
2021						
Hankintameno 1.1.	5,2	107,5	361,6	0,0	8,9	483,2
Siirto hankintameno ja kertyneiden poistojen välillä	-	1,0	0,0		-	1,0
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-5,2	-108,1	-360,6	-0,0	-8,9	-482,8
Lisäykset	-	0,0	0,0		0,1	0,1
Vähennykset	-	-0,2	-0,3		-	-0,5
Siirrot erien välillä	-	0,1	-		-0,1	-
Hankintameno 31.12.	-	0,4	0,7	0,0	0,0	1,1
Kertyneet poistot 1.1.		-74,6	-261,4			-336,0
Siirto hankintameno ja kertyneiden poistojen välillä		-1,0	-0,0			-1,0
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä, kertyneet poistot		75,3	260,7			335,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,2	0,3			0,5
Tilikauden poistot		-0,0	-0,1			-0,1
Kertyneet poistot 31.12.		-0,2	-0,6			-0,7
Kirjanpitoarvo yhteensä	-	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3

Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyneet vuokrasopimukset siirretty yhtiöittämisen yhteydessä L&T Ympäristöpalvelut Oy:lle, (v. 2020 23,0). Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 0 miljoonaa euroa (10,1).

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
2020						
Hankintameno 1.1.	5,2	100,1	366,1	0,0	4,1	475,6
Lisäykset	-	0,6	10,9		26,3	37,8
Vähennykset	-0,0	-0,5	-29,6		-	-30,1
Siirrot erien välillä	-	7,3	14,2		-21,5	-
Hankintameno 31.12.	5,2	107,5	361,6	0,0	8,9	483,2
Kertyneet poistot 1.1.		-69,7	-267,1			-336,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,5	29,0			29,5
Tilikauden poistot		-5,4	-23,3			-28,7
Kertyneet poistot 31.12.		-74,6	-261,4			-336,0
Kirjanpitoarvo yhteensä	5,2	32,9	100,2	0,0	8,9	147,2

10. Sijoitukset

MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Pääomalaina-saamiset	Yhteensä
2021				
Hankintameno 1.1.	31,1	0,3		31,4
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-	-0,2		-0,2
Lisäykset	95,0	0,0		95,0
Vähennykset	-	-0,0		-0,0
Hankintameno 31.12.	126,1	0,2	-	126,3
Kirjanpitoarvo yhteensä	126,1	0,2	-	126,3

MEUR	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Pääomalaina-saamiset	Yhteensä
2020				
Hankintameno 1.1.	23,9	0,4	12,5	36,7
Lisäykset	12,5	-	-	12,5
Vähennykset	-5,3	-0,0	-12,5	-17,8
Hankintameno 31.12.	31,1	0,3	-	31,4
Kirjanpitoarvo yhteensä	31,1	0,3	-	31,4

Yhtiön osuus osakkeista ja äänivallasta, %

Omistetut yritykset

L&T Biowatti Oy, Helsinki	100,0
L&T Relations Oy, Helsinki	100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelu Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki	100,0
L&T Siivous Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy, Helsinki	100,0

Osakkuusyrietykset

Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	40,0
---------------------------------	------

11. Lyhytaikaiset saamiset

MEUR	2021	2020
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	62,9	16,0
Myyntisaamiset	0,6	0,4
Yhteensä	63,4	16,4
Siirtosaamiset		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	0,0	1,4
Vuosialennukset	-	0,8
Maksetut lisenssit	1,8	2,0
Verot	-	3,1
Muut	0,8	1,7
Yhteensä	2,6	9,1

12. Oma pääoma

MEUR	2021	2020
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	19,4	19,4
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-	0,0
Hyödykejohdannaisten arvostus	-	-0,0
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-	-
Sidottu oma pääoma yhteensä	19,4	19,4
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,7	0,7
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	-	0,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,7	0,7
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	68,3	89,2
Osingonjako	-15,2	-35,0
Vanhentuneet osingot	0,0	0,0
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi	0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	53,2	54,3
Tilikauden voitto	13,3	14,0
Vapaa oma pääoma yhteensä	67,2	69,0
Oma pääoma 31.12.	86,6	88,4
Jakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	53,2	54,3
Tilikauden voitto	13,3	14,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,7	0,7
Jakokelpoiset varat yhteensä	67,2	69,0

13. Pakolliset varaukset

MEUR	2021	2020
Ympäristövaraukset	-	7,2
Eläkevastuut	0,3	0,4
Tapaturmavaraus	1,2	0,7
Muut varaukset	-	0,1
Yhteensä	1,5	8,4

Ympäristövaraukset koskevat kaatopaikkojen jälkihoitokustannuksia.

14. Vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina

MEUR	2022	2023	2024	2025	2026
Lainat rahoituslaitoksilta	-	25,0	50,0	-	-
Joukkovelkakirjalaina	-	50,0	-	-	-

MEUR	2021	2020
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	0,0	1,7
Muut velat	68,8	9,7
Yhteensä	68,8	11,4
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	2,1	52,3
Muut kulut	3,6	2,1
Yhteensä	5,7	54,4

Vuokrasopimusvelkojen erääntymisajat

MEUR	2021	2020
Vuokrasopimusvelkojen bruttomäärä		
– vähimmäisvuokrat erääntymisajoin		
Enintään 1 vuoden kuluessa	-	4,9
1-5 vuoden kuluttua	-	17,7
Yli 5 vuoden kuluttua	-	1,9
Yhteensä	-	24,6
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-	-1,0
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo	-	23,6
Vuokrasopimusvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti		
Enintään 1 vuoden kuluessa	-	4,8
1-5 vuoden kuluttua	-	17,3
Yli 5 vuoden kuluttua	-	1,4
Yhteensä	-	23,5

Vuokrasopimukseen liittyvät omaisuuserät liittyvät yhtiön raskaaseen kalustoon.

15. Annetut vakuudet, vastuositoumukset ja muut vastuut

MEUR	2021	2020
Omista sitoumuksista		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen	0,1	0,1
Muut vakuudet	-	0,0
Leasing- ja muut vuokravastuut (sis. arvonlisäveron)		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	1,5	9,8
Myöhemminä vuosina erääntyvät vuokrat	3,4	31,9
Yhteensä	4,9	41,7
Konserniyritysten puolesta		
Takaukset	29,5	13,5
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	-	12,4
Muut pankkitakaukset	0,7	4,9
Omassa hallussa olevat Yrityskiinnitykset	0,2	0,2

16. Johdannaissopimukset

Koronvaihtosopimukset

MEUR	2021	2020
Kohde-etuuden nimellisarvo	30,0	30,0
Käypä arvo	-0,5	-0,9

Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.

17. Laskennalliset verosaamiset

MEUR	2021	2020
Hyllypoistot	0,0	1,0
Pakolliset varaukset	0,3	1,7
Käyttöomaisuuden alaskirjauksesta	0,0	0,0
Yhteensä	0,3	2,7

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Lassila & Tikanoja Oyj:n jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 67 190 797,35 euroa, josta tilikauden voitto on 13 253 020,79 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2021 maksetaan 0,46 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on maksun täsmäytyspäivänä 21.3.2022 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 28.3.2022.

Maksun täsmäytyspäivänä 21.03.2022 yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa.

Varojenjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 112 478 kappaletta,

joten osingon kokonaismäärä olisi	17 531 739,88 euroa
Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat	49 659 057,47 euroa
Yhteensä	67 190 797,35 euroa

Hallituksen toimintakertomuksen ja vuoden 2021 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 26. päivänä tammikuuta 2022

Heikki Bergholm   Sakari Lassila   Teemu Kangas-Kärki   Laura Lares

Jukka Leinonen   Laura Tarkka   Pasi Tolppanen

Eero Hautaniemi
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 9. päivänä helmikuuta 2022

KPMG Oy Ab

Leenakaisa Winberg
KHT

Tilintarkastuskertomus

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n (y-tunnus 1680140-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän

tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvaataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen [liitetiedossa 5.5](#).

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin.

Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvän muun aineettoman omaisuuden arvostaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 3.1, 3.2 ja 5.3)

Konserni laajentaa toimintaansa yrityshankintojen kautta, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvien liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden määrä on merkittävä. Konsernitaseen 31.12.2021 liikearvo oli 172,1 miljoonaa euroa ja yrityshankintoihin liittyvät muut aineettomat hyödykkeet 18,6 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 Lassila & Tikanoja hankki Sihvari Oy:n, jonka hankintameno oli 17,0 miljoonaa euroa ja josta muodostui liikearvoa 12,8 miljoonaa euroa sekä yksilöitävissä olevia aineettomia omaisuuseriä 6,0 miljoonaa euroa.

Hankintamenolaskenta edellyttää hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen käypien arvojen määrittämistä hankinta-ajankohtana. Käypien arvojen määrittämiseen liittyy monimutkaisia arvostamista koskevia seikkoja ja johdon harkintaa.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet ovat vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena.

Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden laatiminen edellyttää johdon harkintaa koskien mm. kannattavuutta, pitkän aikavälin kasvutekijää ja diskonttauskorkoa.

Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuksista ja tasearvon merkittävydestä johtuen liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvän muun aineettoman omaisuuden arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Olemme kyseenalaistaneet ja arvioineet KPMG:n arvonnäilytyksen asiantuntijoiden avustuksella johdon ennakoimia taloudellisia tietoja sekä heidän tekemiään merkittävimpiä oletuksia hankintamenolaskelmien laadinnassa.

Olemme suorittaneet tarkastustoimenpiteitä, jotka liittyivät hankittuihin alkusaldoihin.

Arvonalentumistestaukseen liittyen olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet keskeisiä laskelmissa käytettyjä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäilytyksen asiantuntijoita, jotka ovat testanneet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Lisäksi olemme arvioineet kyseisiä eriä koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Myyntituottojen kirjaaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 1.1 ja 1.2)

Myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Myynti koostuu lukuisissa toimipisteissä suoritetuista useista yksittäisistä palveluista.
- Useiden eri tietojärjestelmien kautta käsiteltävien myyntitapahtumien lukumäärä on suuri ja konsernissa on käytössä useita hinnoittelu- ja sopimusmalleja.
- Myös laskituksen perustietojen kerääminen tapahtuu useiden eri prosessien ja tietojärjestelmien avulla.
- Osittain liiketoiminnan luonteesta johtuen myyntijärjestelmien käyttäjävaltuudet ovat suhteellisen laajat.

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt myyntiprosesseihin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä keskeisimpien kontrollien tehokkuuden testausta. Olemme lisäksi suorittaneet sekä analyttisiä että aineistotarkastuksen toimenpiteitä.

Tarkastustoimenpiteet ovat sisältäneet prosessien avainhenkilöiden haastatteluja kokonaiskuvan muodostamiseksi sekä konsernin soveltamien tuloutusperiaatteiden ja käytäntöjen asianmukaisuuden arvioimiseksi.

Olemme lisäksi arvioineet myyntituottojen oikeellisuutta testaamalla myynnin jaksottumista tilikausien välillä. Lisäksi olemme arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Työsuhde-etuudet ja niiden kirjaaminen (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, liitetieto 1.3 ja 5.4)

Työsuhde-etuuksien kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Konsernin liiketoiminta on erittäin työvoimavaltaista, ja siten työsuhde-etuuksista aiheutuvien kulujen osuus konsernin liiketoiminnan kuluista on merkittävä.
- Palkanlaskennan perustiedot kerätään lukuisten toimipisteiden ja palvelukohtaisten prosessien kautta. Vastaavasti palkkatapahtumien prosessiin osallistuvien henkilöiden lukumäärä on suuri.
- Edellä mainitut seikat huomioiden kontrolliympäristön merkitys korostuu konsernin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamisessa.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt palkanlaskentaprosessiin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä sitä koskevien keskeisten kontrollien tehokkuuden testausta.

Olemme lisäksi suorittaneet sekä analyttisiä että aineistotarkastuksen toimenpiteitä, jotka ovat sisältäneet yksittäisten palkkatapahtumien testaamista sekä tilinpäätösjaksojen vertaamista ulkopuolisten tahojen vahvistuksiin.

Olemme myös arvioineet työsuhde-etuuksia koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa

tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, vääräntämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö selaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuu-

luvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varoitoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 15.3.2012 alkaen yhtäjaksoisesti 10 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonamme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen,

että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 9. helmikuuta 2021

KPMG OY AB

Leenakaisa Winberg
KHT

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Lassila & Tikanoja Oyj

Valimotie 27, 00380 Helsinki

puh. 010 636 111

www.lt.fi